

VRJ NEDERLAND

je maintiendrai

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD VOOR ALLE NEDERLANDERS

Abonnementsprijs voor Engeland:
£2-0-0 per jaar—11 sh. per kwartaal
Buiten Engeland: Alleen jaar-abonnementen à £2-10-0
Voor Zwitserland: Alleen airmail-abonnementen à £3-10-0

21 Maart 1942
2de JAARGANG No. 34 NINEPENCE
Overzee One Shilling

7 Park Lane, London, W.1.
Telephone: Grosvenor 4666-4667
Registered at the G.P.O. as a Newspaper

★ Wat onschendbaar is

DE JAPANNERS hebben Nederlandsch Indië voor een groot deel onder den voet kunnen loopen, zooals de Duitschers dat de Elf Provinciën in Europa gedaan hebben. De onzen echter hebben Indië niet ontruimd. Van het oogenblik af, waarop de Japanners begonnen Nederlandsch gebied aan te randen, hebben onze burgerlijke ambtenaren gehandeld volgens hun instructie om de bevolking niet in den steek te laten. Tot het laatste en in uiterste consequentie is dit volgehouden. De gouverneur-generaal is op Java gebleven, aangezien het gezag, dat hij vertegenwoordigt, onafscheidelijk verbonden is met het gebied waarover hij het bewind voerde.

★

Het Nederlandsch bestuur in Nederlandsch Indië was geen vreemd lichaam meer, dat van het eigenlijke volkslichaam kon worden afgestreeken. Nederland en Indië waren vergroeid. Het z.g. Europeesch bestuur werd voor een groot deel uitgeoefend door mannen, wier wieg in Indië had gestaan, die door banden des bloeds met de bevolking verbonden waren. En ook het zuiver Europeesch element in het bestuur werd ook door den inboorling niet als vreemdeling beschouwd. Het moge waar zijn, dat in het bedrijfsleven vele Europeanen naast den Inlander leefden zonder met hem in innerlijk contact te komen. Dit echter gold zeer zeker niet voor den officier en voor den ambtenaar. De officier was niet minder één met zijn manschappen dan hij het in Nederland zou geweest zijn, en voor den burgerlijken ambtenaar was het door-dringen in den geest van dengene, dien hij hielp besturen, in den regel zijn voornaamste levensdoel. Het leven van de meesten dezer ambtenaren, ook als zij naar Nederland teruggekeerd, daar nog vele jaren hun pensioen genoten, was menigmaal van zijn inhoud beroofd nadat deze taak ten einde was gekomen. Naarmate de algemeene ontwikkeling van den Inlandschen ambtenaar toenam, werd het contact tusschen de leden van het Europeesch en van het Inlandsch bestuur intiemer. In versnellend tempo groeide men naar elkaar toe. Dit vergroeien ging steeds meer de bevolking omvatten. Hoe zou een scheiding van het Europeesche en van het Inheemsche element in de Minahassa mogelijk zijn geweest? En toch,

ofschoon de uiterlijke scheidingslijn daar veel zichtbaarder gehandhaafd bleef, toch was de aanraking tusschen Europeesch en Inheemsch intellect op Java nog veel feller en krachtiger. Wij herinneren ons hoe prof. Dr. H. Kraemer, in zendingsdienst, in kringen van Vorstenlandsche intellectueelen het woord voerde. Niet om hun het Christendom te verkondigen, maar voor een geestelijke uitwisseling tusschen twee hooge en diep religieuze culturen, die elkaar zochten omdat zij innerlijke samenwerking wenschten in één verband.

★

De Japanners konden en kunnen ons niet uit Nederlandsch Indië verdrijven, omdat de Nederlander daar geen vreemdeling meer is, zoomin als hij het is in ons land in Europa. Wij willen herinneren aan het woord van Hadji Agoes Salim, een groot Mohammedaansch voorganger, recalcitrante geest vaak in de goede tijden van den vrede, toen wij van de buitenwereld geen gevaar te duchten hadden. "Is hij het Nederlandsch gezag goed of kwaad gezind," heeft toen menigene zich weleens, ons inziens naievelijk, afgevraagd. Wij hebben vele Indonesiërs van zijn temperament van nabij gekend. En wij waren niet verbaasd, toen hij na de invasie van Nederland zijn bekende groot-Nederlandsche radiorede hield, waarin hij zijn trouw betuigde aan Koningin en Rijk, en kleinerend sprak van hen, die meenden dat Nederland enkel het land was aan de Noordzee, dat door de Duitschers was bezet. "Nederland, dat was het groote rijk, over werelddeelen verspreid, waarvan verreweg het grootste deel voor de Duitschers onaantastbaar was gebleven."

★

Nu is werkelijk verreweg het grootste van het rijk door een anderen vijand onder den voet geloopt. Maar zoomin als in Nederland de hoofden van provinciën en gemeenten in openbare diensten van hun post geweken zijn, zoomin hebben de hoofden en organen van Europeesch bestuur hun post verlaten, die niet buiten het land noodig waren om den vijand verder te bestrijden of om daar de belangen van het land te behartigen. Zij allen, van den Gouverneur-Generaal tot

den bescheidensten beambte toe, zijn gebleven waar zij waren. De storm heeft hen niet kunnen wegsleuren omdat de wortelen van het Europeesch bestuur en van den Nederlander in het algemeen daar te gezond en te sterk zijn. Zij hebben niet geaarzeld, omdat zij wisten dat zij er hoorden, en omdat zij in de oogen van hun Inheemsche omgeving lazen, dat zij er hoorden. Tallozen hebben tijd te over gehad tot uitwijken, maar zij zijn niet uitgeweken, ofschoon zij reeds moesten weten wat van een invasie van Japanners te verwachten was.

★

Bijna drie en een halve eeuw van Nederlandsch bewind en van Nederlandsche leiding hebben deze verbondenheid teweeg gebracht. Indië heeft zich niet aan den Nederlander gewend, Indië is met den Nederlander vergroeid. Wij hebben niet meer recht op Indië dan Indië op ons heeft. Wij kunnen ons beroepen op het nuttige werk, dat wij hebben verricht ten bate van de volksgezondheid, van de volksopvoeding, van de volkswelvaart. Dit zijn slechts ijdele woorden, als wij overdenken dat wij tevoren dat zelfde werk hebben verricht in ons eigen land voor ons eigen volk. Desniettemin verkondigen wij niet dat wij daarom een onvervreemdbaar recht op Groningen, Friesland, Gelderland, Limburg, enz., hebben. Het is een gedachte, die niet bij ons opkomt. Wij hooren samen, wij zijn tot een eenheid gegroeid, wij zijn door dezelfde loyaliteit gebonden.

Zoo is het met Indië. Niet omdat wij er dit of dat hebben gedaan, hoe kostbaar en hoe kostelijk dat werk ook zijn moge, hebben wij een recht erop dat Indië Nederlandsch Indië blijft, maar om de gevoelens die de deelen van het Rijk verbinden. Dat hebben stilzwijgend, maar voor de heele wereld overtuigend, zij gedemonstreerd, die zonder erover te praten, op hun post zijn gebleven in het ambtelijke en in "het particuliere." Zij zouden misschien hebben geaarzeld als zij niet geweten hadden dat hun omgeving hun blijven verlangde en verwachtte. Dat hun omgeving, evenzeer als zij, vond dat hun plaats was, waar zij waren.

Nu treft Indië het harde lot van een
(Vervolg op pagina 227)

★ ★ DE ZWARE TAAK der geallieerden

DE NADERE BERICHTEN over den zeedslag ten Noorden van Java bevestigen ons wat wij reeds uit voorafgaande gebeurtenissen geleerd hadden: Dat de Japanner een geducht vijand is. Tenminste zolang hij het initiatief in handen heeft. Zeker, de overmacht van de Japanners was groot, maar zij hebben die ook ten volle weten te gebruiken. Er zijn in de Middellandsche Zee gevechten geleverd, waarbij het materiele overwicht van de Italianen ook lang niet gering was; desniettemin liepen zij slecht voor den vijand af. De vloot der geallieerden heeft zeer veel moed en opoffering getoond, gelijk dat van Britten, Nederlanders en Amerikanen te verwachten was. Maar de overwinning der Japanners was zeer compleet. Deze keer waren het niet zij die de meeste schepen verloren.

Eén ding kunnen wij, als troostrijke overweging, in beschouwing nemen. Wij kennen onze eigen verliezen in vollen omvang, wij kennen niet die van den vijand. Verschillende der, aan onzen kant ondergegangene schepen hebben niet kunnen berichten welke schade zij den vijand hadden toegevoegd, voor zij vernietigd werden.

Veel verschil kandit echter niet uitmaken voor het algemeene besef, dat de Japanner ook ter zee een vijand is gebleken, die het tegen den westerling kan opnemen. Wij weten niet wat er zou zijn gebeurd, als gelijke krachten tegenover elkaar hadden gestaan; maar wij moeten wel inzien, dat de Japanner niet een tegenstander is als de Italiaan.

Dit echter is geen reden om ontmoedigd te zijn tenopzichte van de toekomst. Want op den duur moet de vijand in de minderheid komen. Zijn vermogen, verliezen goed te maken, ondergegangene schepen te vervangen, is onvergelijklijk geringer dan dat der geallieerden. Ieder verlies dat hij lijdt, telt af. Dit geldt zoowel voor zijn marine als voor zijn koopvaardijvloot. Als er geen wonderen gebeuren, is de Japanner een vijand die bezig is, met veel glorie zijn eigen graf te delven. Deze glorie betreft alleen zijn zuiver militaire verrichtingen. In zijn behandeling van gevangenen toont hij zich een barbaar. Hoezeer hij ook steeds zijn best heeft gedaan, westersche uiterlijkheden na te bootsen, het is, wat peil van beschaving betreft, steeds bij uiterlijkheden gebleven. Hij heeft niet kunnen onderscheiden dat hetgeen de Duitschers hem voordeden, verschilde van het peil der andere volken die hij zich tot voorbeeld beweerde gekozen te hebben. Of is zijn begeerte, blanken te vernederen, tenslotte sterker geweest dan traditioneele begrippen van fatsoen, en dan hetgeen hij op den duur had moeten geleerd hebben? Sprekt uit zijn gedragingen de innerlijke wrok van een volk dat zich "minder" voelt, gelijk dat bij zoo menig Duitscher het geval is? Het feit, dat hij ook in China hemeltergende wreedheden heeft begaan, hoeft nog niet tegen deze beweegredenen te pleiten. Want de Chinees heeft steeds op den Japanner, den "dwergbarbaar", die zijn cultuur uit China had ingevoerd, neergezien. En waarschijnlijk heeft de Japanner in het diepste van zijn hart evenzeer het gerechtvaardigde daarvan moeten erkennen als de Duitscher dit drukkende besef heeft tegenover sommige van zijn burenen.

"Laat hen mij haten, mits zij mij maar vreezen", deze leuze van een even verachtelijk als laf gevoel van morele machteloosheid, door een Romeinsch keizer geformuleerd, is evenzeer het wachtwoord van de nazi's als van de Japanners. Inderdaad, vechten en moorden kunnen zij. Maar er zijn nu eenmaal krachten in de wereld,

waartegen deze "kunst" op den duur niet is opgewassen.

Hitler en de Russen

Hitler heeft deze week weer eens, zich verontschuldigd, het woord gevoerd. Er waren telkens nieuwe Russische legers verzezen, zoo zeide hij, en bovendien was de winter een maand vroeger ingevallen dan de almanak veroorloofde. Nu echter, zoo verzekerde hij, was het ergste geleden. In het voorjaar, dat nu aanbrak, zou hij zijn vernietigingswerk tegen de Russische legers hervatten en in den loop van den zomer zouden deze alle worden verpletterd. Hitler sprak alsof hij dit alles reeds in zijn zak had. De zijnen echter zullen zich herinneren, dat er meer beslissende dingen anders geloopt zijn dan hij heeft voorspeld. Zij zullen met diepe bezorgdheid denken aan de hunnen die, geteisterd door den winter en door den vijand, na de vreeselijkste ontberingen geleden te hebben en uitputtende ziekte hebben doorworsteld, nu opnieuw de beproevingen van een offensief zullen moeten tegemoet gaan. Verleden jaar was er een versch legert, met haast onaangestaste hulpmiddelen. Frankrijk had—meer dan een jaar te voren—dat leger niet uitgeput, en in den Balkanoorlog was slechts een betrekkelijk klein gedeelte der divisies in het vuur gebracht. De eerste, werkelijk groote veldtocht van den oorlog was de aanval op Rusland geweest. En de Russen moesten toen hun lesje nog leeren.

In het leeren van dat lesje zijn zij meesters gebleken. Zij hebben nu den vollen tijd gehad hun geweldige hulpbronnen in menschen te mobiliseeren en zij hebben dat nog grondiger dan de Duitschers zelf kunnen doen, omdat hun nationale eenheid zooveel solider is. Nu heeft de eene helft van het Russische volk niet op het andere te passen. In Duitschland moet de gestapo voortdurend worden uitgebreid. Men is er voor een goed gedeelte afhankelijk van vijandig gezinde, vreemde arbeidskrachten.

Bij de Russen is intusschen nog iets gebeurd: Hun veldheeren hebben hun plaats gevonden. De Duitschers zijn het snelst vooruit gekomen op het zuidelijk front, waar zij tegenover den dapperen houwdegen uit de revolutieoorlogen, maarschalk Bodjonny, stonden. Deze heeft later getoond, nog te zijn wat hij steeds geweest is: een groot formeerder en aanvoerder van ruiterscharen. Maar het bleek juist, en het bracht precies op het laatste oogenblik redding, toen hij, als verdediger van den toegang tot den Kaukasus, vervangen werd door maarschalk Timosjenko. Toen gebeurde er het wonder van Rostof, nog lang voor de winter inviel. De Duitschers, die er reeds meenden te zijn, werden uit Rostof geworpen. Zij hebben nadien nog menig grootscheepsch offensief ondernomen. Maar van Timosjenko hadden zij blijkbaar voorloopig genoeg, ofschoon hij hun den weg versperde naar den kostelijksten prijs, welken zij in Rusland zochten: De olievelden van den Kaukasus. De Duitschers vertellen echter aan ieder die het hooren wil, dat hun eerste werk in den voorzomer zijn zal, den doortocht naar den Kaukasus te forceeren. Zij vertellen het zoo grif, dat men aan misleiding zou kunnen denken, als men niet wist dat zij geen keus hebben, en vast loopen als zij er niet in slagen, ergens nieuwe oliebronnen te veroveren. Er zijn natuurlijk verschillende wegen om er te komen. De Duitschers kunnen doorbreken langs Rostof en het Kaukasusgebergte; zij kunnen probeeren uit de Krim naar Azarbeidzjan, waar zij zijn moeten, te komen, en zij zouden het kunnen probeeren door Turkije. Wij echter zullen Hitler's voor-

beeld niet volgen en op de gebeurtenissen vooruitloopen. Daarom spreken wij deze week ook niet over den strijd ten Noorden van Australië en op het Russische front, ofschoon wij daar belangrijke lichtplekken zouden kunnen aanwijzen.

Onwillige honden

Hitler ziet den komenden zomer toch niet al te gemakkelijk in. Hij zoekt overal in Europa hulp. Hij klopt bij Mussolini aan, die echter het geduld der zijnen niet al te zeer meer op den proef kan stellen. Hij bedelt bij de Bulgaren, die niet tegen de Russen willen vechten. Dat heeft de premier Filof begrepen, die koning Boris reeds zijn ontslag aanbod, toen deze den Duitschers toegestaan had, werfbureaux in Bulgarije te openen. In Roemenië gaan de Duitschers bedelend rond, en vooral ook in Hongarije. Daar gebeuren duistere dingen betreffende de plaatsvervang van admiraal Horthy, den stadhouder. Wat zij beteekenen, kunnen wij niet zeggen, maar wel weten wij dat de Hongaarsche nazi's tegen de door het parlement genomen besluiten hebben gestemd. Er moet iets niet in den haak zijn.

Meer aandacht dan Midden Europa nog verdient op het oogenblik het Fransche eiland Madagascar. Spedig zullen wij er meer van kunnen zeggen. Het zou, als Vichy niet oppast, heel goed een tweede Syrië kunnen worden. Want de geallieerden schijnen vastbesloten niet te dulden dat het een tweede Indo-China wordt. De Amerikanen zijn aan het einde van hun geduld met Darlan.

NIEUWE SCHEPEN voor de Nederlandsche koopvaardij

TENEINDE REEDS thans een begin te maken met een geleidelijke aanvulling van de verliezen, die de Nederlandsche Koopvaardijvloot als gevolg van de oorlogvoering heeft geleden, heeft de Nederlandsche Regeering twee groote handelsschepen aangekocht en tevens regelingen getroffen voor verdere aankopen voor de Nederlandsche Koopvaardijvloot.

Van bovengenoemde twee handelsschepen, welke in Engeland van stapel zijn gelopen, waait reeds de Nederlandsche vlag. Deze schepen zijn overgenomen door de Nederlandsche Scheepvaart- en Handelscommissie ten behoeve van de Nederlandsche Regeering. Deze schepen, en ook de verder aan te koopen schepen, zullen namen dragen, die de Nederlandsche vlag op de wereldzeeën eer zullen aandoen.

De regeling, waaromtrent tusschen de Britsche en Nederlandsche Regeeringen overeenstemming is bereikt, geldt niet alleen den aankoop van nieuwe schepen, doch voorziet tevens in het beschikbaar stellen van tweedehandsche schepen ter vervanging van een deel der eenheden, welke in en buiten Nederland aan het oorlogsgeweld ten offer zijn gevallen.

De onder deze regeling vallende nieuwe schepen, zoowel motor- als stoomschepen, zijn gebouwd in Engeland. De tweedehandsche schepen, welke door Engeland ter beschikking zullen worden gesteld, maken deel uit van de vloot, die indertijd door de Britsche Regeering van die der Vereenigde Staten werd overgenomen.

ONVERWIJLD wordt begonnen met scheppen van een nieuwe vloot

—H.M. DE KONINGIN

Op Zondag 15 Maart heeft H.M. Koningin Wilhelmina voor "De Brandaris" bijgaande rede uitgesproken

van hun leven brachten, diep bewogen over het leed, dat, zoowel in het Moederland als in Indië, in zeer vele gezinnen gekomen is; en daarbij vergeet ik niet de onvermoeide en dappere burgers en burgeressen, die in den strijd vielen en onze warme deelneming gaat uit naar hen, die hen beweenen.

In Uw aller smart daal ik af, en voel haar, als ware ik zelf getroffen.

Met innige deernis denk ik met U, Rijksgenooten, aan het lot van alle ingezetenen der door de Japaneezen bezette gebieden, die thans zuchten onder de dwingelandij van een wreeden, niets en niemand ontzienden vijand. Wij wenschen hun sterkte toe. Moge het gevoel van saamhorigheid en het besef van innige lotsverbondenheid hun tot troost en sterkte zijn.

Laat ons, ondanks de onze geheele Rijksgemeenschap zoo zwaar schokkende gebeurtenissen, de groote lijn niet uit het oog verliezen, namelijk, dat we alle krachten moeten inspannen ter bereiking van ons doel: de eind-overwinning.

Want daarom gaat het voor Nederland, en daarom gaat het voor Nederlandsch-Indië.

Ondanks de ondervonden tegenslagen en teleurstelling, dat wij met de hulp van onze bondgenooten den overmachtigen vijand niet hebben kunnen beletten, zich van uitgestrekte deelen van ons Insulinde, meester te maken, eene hulp die bereidwillig werd gegeven, in eene mate welke het nog niet raadzaam is te noemen, staat het voor ons vast, dat de zware offers die gebracht zijn en het ontzaglijke leed, dat wordt doorstaan, in zeer bijzonderen zin zullen bijdragen tot de bevrijding van ons Rijk. Wij zijn daarbij ten volle overtuigd van de toekomstige krachtige hulp van

onze bondgenooten voor het bereiken van de gemeenschappelijke overwinning.

Dank zij het feit, dat wij gevechtssklaar zijn geweest, waren onze Marine-eenheden en vliegtuigen onmiddellijk ter plaatse zoodra de vijand aanviel, en konden wij als goede bondgenooten onze vrienden te hulp schieten, beziel van den offensieven geest, die ons nimmer in den steek zal laten. Nog steeds strijdt ons dapper Indisch Leger op Java en overal elders waar zulks eenigszins mogelijk is. Het geeft het niet op en zal het niet opgeven.

Mocht ik U onlangs door den luitenant-admiraal Furstner mededeelen, dat onze vloot zal herrijzen, thans kan ik daaraan toevoegen, dat de eerste maatregelen voor dien opbouw zijn getroffen.

Dank zij de beweeglijkheid der vloot, is het mogelijk, van meer teruggelegen bases uit, den strijd voort te zetten. Evenals in de Noordzee en de Middellandsche Zee zal onze Marine ook blijven strijden in de wateren om Nederlandsch-Indië. Nog steeds zijn er daar van onze oorlogsschepen in actie, en de gelukkige omstandigheid dat, blijkens de ingekomen berichten, eenige duizenden tot de Koninklijke Marine behorende militairen uit Nederlandsch-Indië hebben weten te ontsnappen, schept de mogelijkheid om door aankoop van nieuw drijvend materieel onverwijd met den wederopbouw der vloot te beginnen.

Zoo zullen wij met inzet van al onze krachten schouder aan schouder blijven strijden met onze bondgenooten. Daarbij zal ons iedere hulp, thans en in de toekomst, welkom zijn. Van die hulp zijn wij verzekerd.

Rijksgenooten in Nederlandsch-Indië, die evenals zij in het Moederland onder zoo zware beproeving leven, weet verzekerd, dat wij onverpoosd werken voor Uwe bevrijding. Uw lijden zal geen dag langer duren dan onvermijdelijk is.

Ons Rijk zal herrijzen, schooner en krachtiger dan voorheen.

MET INGEHOUDEN adem hebben wij allen de berichten beluisterd, toen verleden week het lot van Bandoeng op het spel stond. Wij leefden die donkere uren met de wakkere verdedigers, en allen, die hen daarbij zoo moedig bijstonden, van oogenblik tot oogenblik mede.

Nimmer hebben wij ons zoo één gevoeld met ons geliefd Insulinde, dan in het huidige tijdsgewricht van nationale spanning, nimmer een zoo nauw aaneengesloten Rijk.

Nimmer hebben wij ons in onze gedachten zoo vereenzelvigd met onze dapperen, die ter zee, te land, en in de lucht, het bovenmenselijke hebben gedaan, en alles hebben geofferd voor de verdediging van volk en grondgebied, tegen den indringer.

Wij brengen eerbiedige en dankbare hulde aan allen, die in den strijd het offer

(Vervolg van pagina 225)

vreemde en bovendien barbaarsche en roofzuchtige overheersching. Deze zal haar einde vinden en zal dan velen Nederlanders in Indië en bijna allen Indonesiërs de oogen nog verder geopend hebben voor zoover die niet reeds afdoende geopend waren door de invasie van Nederland en wat er daarna gebeurd is. Wij moeten aannemen dat ook onder de Indonesiërs quislings niet geheel zullen ontbreken. Zij zullen er echter slechts toe bijdragen, wat alle welgezinden bindt, des te scherper in het licht te stellen.

Het Nederlandsche rijk ondergaat de vuurproef van zijn eenheid. Hoe het die proef heeft bestaan, weten wij nu reeds. Het zal, als deze beproeving overgetrokken is, niet meer het oude Koninkrijk der Nederlanden zijn. In het vuur zal veel verhard en veel versmolten zijn en zullen vele verouderde begrippen en veel verouderd wantrouwen vervlogen wezen.

Wij beleven bittere, maar groote dagen.

Volgens de laatste opgave beschikte de Nederlandsche Koninklijke Marine eind 1940 over de volgende schepen:

Kruisers: Java, de Ruyter, Sumatra, M. H. Tromp en Jacob van Heemskerk (de laatste twee zijn feitelijk flotieljeleiders).

Torpedojagers: Banckert, Evertsen, Jan van Galen, van Ghent, Piet Hein, Kortenaar, Van Nes en Witte de With.

Torpedobooten: zes.
id. motor-torp.: twee.
Onderzeeërs: 24.
Kanonnerbooten: 5.
Mijnenleggers: 9.

Mijnenvegers: 16.
Onderzeedepotschip: 1.
Artillerie-instructie schip: 1.
Hulpschepen: 40.

Totale bemanningen 11,750 officieren en mannen. Volgens de Admiraliteit waren in Europeesche wateren 39 Nederlandsche eenheden met 3,000 man en 315 officieren.

Vroeger verloren: Jan van Galen.

4 onderzeeërs, in December 1940 en Jan. 1941, in Indië Dec. 1941 en Januari 1942.

Kanonnerbooten: Joh. Maurits van Nassau, Frisio, Brinio.

4 mijnenleggers, 3 mijnenvegers voor en tijdens invasie.

Hoe er naar de Radio geluisterd wordt

ANTWOORDEN OP ONZE RADIO-ENQUETE

Hieronder laten wij volgen het resultaat van onze radio-enquête. Door de uitvoerigheid der inzendingen hadden wij geruimen tijd nodig, om het materiaal te verwerken. En de gebeurtenissen in Indië vroegen vervolgens zooveel plaatsruimte, dat wij onze lezers langer moesten laten wachten op het verslag der enquête dan onze bedoeling was. Ons rest slechts, den inzenders voor de genomen moeite te bedanken en de hoop uit te spreken, dat de enquête bij kan dragen tot het succes der Nederlandsche radio-uitzendingen van Londen.

OP ONZE radio-enquête zijn in totaal 140 antwoorden binnen gekomen. In verhouding tot het totaal aantal luisteraars en lezers van ons blad is dit geen groot getal. Neemt men echter in aanmerking, dat een aantal inzenders spreken namens hun omgeving, dan mag men concluderen, dat de uit de antwoorden blijkende meening door een veel grotere groep gedeeld wordt.

Het meeste wordt er, blijkens de antwoorden, geluisterd naar Radio Oranje. Slechts 7 van de 140 zeiden "nimmer" daarnaar de luisteren. Bij alle andere omroepen was dit aantal "nimmer" antwoorden ruim vijf maal zo hoog. Ruim twee maal zo veel mensen luisterden geregeld naar Radio Oranje als naar de Brandaris. De complete cijfers van het luisteren zijn:

	RADIO ORANJE	BRANDARIS	B.B.C.	RADIO BELGIË
geregeld	98	46	64	70
af en toe	35	53	40	23
nimmer	7	41	36	47

Geregeld naar een uitzending luisteren bleek echter weinig te maken te hebben met waardeering of afkeuring. Radio Oranje, dat het grootste aantal luisteraars heeft, blijkt de minste waardeering te verwekken. Slechts 54 inzenders noemden de uitzendingen "goed," tegenover 89 bij de Brandaris. 65 vonden ze "middelmatic," tegenover 6 bij de Brandaris. "Slecht" was een kwalificatie, die slechts zelden werd toegekend; over Radio Oranje zei men dit 14 maal; de andere omroepen kregen het 4 à 5 maal te hooren.

De volledige cijfers omtrent de hoedanigheid:

	RADIO ORANJE	BRANDARIS	B.B.C.	RADIO BELGIË
goed	54	89	64	79
middelmatic	65	6	35	10
slecht	14	4	5	4

Hoe het publiek was samengesteld

Om te zien, uit welke groepen der samenleving de antwoorden afkomstig waren, maakten wij een indeeling der beantwoorders volgens de volgende groepeerings: ambtenaren, zeevarenden, zakenlieden, vrije en academische beroepen, militairen (alle rangen), privé-personen (als huisvrouwen e.d.) en een groep "diversen," waaronder wij alles rangschikten, wat ergens anders niet wel ondergebracht kon worden.

Als men de antwoorden dezer groepen beziet, blijkt, dat er geen groote afwijkingen per groep bestaan, wat betreft hun oordeel over de uitzendingen. Als één groep iets op prijs stelt, vinden de andere groepen hetzelfde. De "vrije en academische" beroepen zijn, over het algemeen, iets kritischer dan de rest.

Bij onze enquête hebben van iedere groep ongeveer evenveel mensen geantwoord; dit correspondeert niet met de samenstelling der bevolking in het

bezette gebied of met de Nederlandsche kolonie in Engeland. Maar de opinie der groepen komt zoo sterk overeen, dat men kan spreken van een door de groote meerderheid gedeelde meening.

Door de bijzondere omstandigheden zal het bezette gebied zeker anders reageeren dan het publiek hier; maar een groot aantal inzenders hebben hun antwoord mede gebaseerd op berichten, die zij uit Nederland ontvingen. En ook die speciale berichten passen in het algemeen beeld, dat de enquête opleverde.

Het oordeel der inzenders, uitgedrukt in procenten, blijkt uit de grafiek, hiernaast afgedrukt:

De Brandaris en Radio België vallen in den smaak van de inzenders; daaruit zijn wellicht voor de bij de radio-uitzendingen betrokkenen conclusies te trekken.

★ De luisteraars oordeelen

UIT DE MANIER, waarop door de inzenders de vragen beantwoord zijn, blijkt, hoezeer de Nederlanders hier met de radio medeleven. "Ik ben blij, dat U ons in de gelegenheid stelt, onze meening te uiten", schreef een inzender en dat was een opmerking, die wij vele malen tegen kwamen. De belangstelling bestaat in hoofdzaak, omdat de luisteraars hier zich blijkbaar voortdurend voorstellen, hoe men in Nederland naar Londen luistert. "Om dat te hooren, zou ik nooit mijn leven riskeeren", of "Als ik in Holland was, zou ik dat willen hooren" getuigen van die verplaatsing in den geest der bevolking van het bezette gebied.

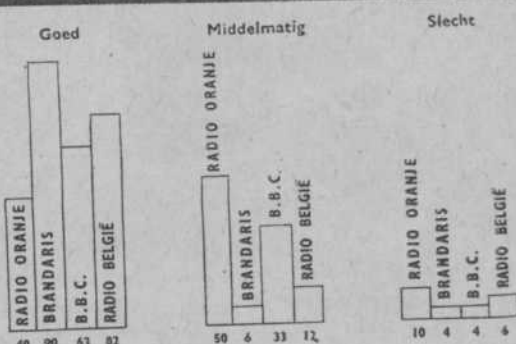
Het overgrote deel der inzenders heeft gebruik gemaakt van de gelegenheid, hun antwoord toe te lichten. Daarbij blijkt, dat er een tamelijk gelijk gerichte openbare meening bestaat.

Radio Oranje

Bij Radio Oranje valt het op, dat verreweg het meeste papier met opmerkingen over dezen omroep volgeschreven is. Men houdt zich actief bezig met dezen officiële Regeeringsomroep en het aantal voorstellen en opmerkingen is legio.

In overgrote meerderheid willen de luisteraars meer weten over de Koningin en Regering. "Meer nieuws over de Koninklijke Familie, hoe de Kinderen opgroeien, anders vervreemdt het volk van hen." Ook meer mededeelingen over regeeringshandelingen. Een schrijft: "het is als in Holland, je weet nooit, wat de regeering doet."

Steeds weer de stem van H.M. de Koningin te hooren is niet alleen in het

Hieronder willen wij nader ingaan op de gemaakte opmerkingen over de verschillende onderdelen der programma's.

bezette gebied de groote wensch van de luisteraars. "Zij leeft zoo diep met ons mee." Een inzender stelt de vraag, of het niet mogelijk is de leden van het Koninklijk Gezin, dus ook Prinses Juliana en de stemmen van de Prinsesjes, vaker over de radio te hooren?

Daarnaast vraagt een verrassend groot aantal inzenders naar persoonlijk spreken door de ministers: vooral ook, om hen over hun werkzaamheden te hooren. Wat gaat er nu na den oorlog gebeuren? "De menschen, die ik spreek, zien de toekomst donker in. Kan men ze niet wat hoop geven?" "Kan men ons niet een riem onder het hart steken?" (deze uitdrukking werd, merkwaardigerwijze, vele malen gebruikt).

Hierbij sluit zich aan een andere wensch: een stichtelijk woord, beschouwingen over geestelijk leven. "Waarom wij moeten strijden tegen het on-Christelijke nazisme"; "uiteenzettingen over democratie tegenover autocratie"; "Waarvoor wij strijden".

Met deze geestelijke begrippen als achtergrond: meer leiding in den strijd tegen de N.S.B. Men wil weten, wat gedaan moet worden, als de Duitschers terugtrekken. Raadgevingen. Ook meent men (wat intusschen reeds ingevoerd is), dat het noodig is, het woord te richten tot de opgroeiende jeugd en jeugdorganisaties.

Sneller, vlijmscherpe reacties op nazileugens. Vooral in antwoord op het politieke cabaret van Hilversum (waarnaar verscheidene menschen hier blijken te luisteren).

Leiding voor de bevolking en raadgevingen op hygiënisch gebied (epidemieën).

Een uiterst sterk verlangen (van

hieruit) bestaat er naar veel familie-berichten!

Verdere wenschen voor uitzendingen, soms geuit in den vorm van critiek op het thans gebodene, luiden: meer het nationale element naar voren halen. Onze vaderlandsche geschiedenis—die thans in het geestesleven in ons land zulk een rol speelt—ook hier te doen leven. Nationale liederen, zeemansliederen, gamelanmuziek.

Uitzendingen in de verschillende dialecten van ons land worden gewenscht geacht. Meer verschillende sprekers voor den microfoon: werklieden, doktoren, etc., "niet alleen de omroepers."

Het hoofdbezwaar der inzenders tegen Radio Oranje heeft de "toon" van de uitzendingen tot voorwerp. "De voordracht der omroepers vind ik hoogst onvoldoende." "Meer mannetaal." "Te zwaarmoedig." "Te slap." "Niet schelden, waardig." "Kloeke taal, maar geen Teprichfresser of Feldwebelallures"

Vaak gelezen klacht: "Men doceert te veel, alsof het publiek uit schoolkinderen bestaat." "Alsof ambtelijke stukken worden voorgelezen." De ochtendnieuwsuitzending acht men weer "te dramatisch" voorgelezen. Deze opmerkingen zijn zeer veelvuldig.

Veel waardeering heeft men, zeer algemeen, voor de politieke weekoverzichten. Ook: de "uitzendingen tegen N.B.S.-verraders", zooals (eenige keeren vermeld) die tegen den voorzitter van de "Artsenkamer", en tegen de Winterhulp.

Voor reportages voelt men in het algemeen niet veel.

Doch vrijwel unaniem en in scherpe bewoordingen gesteld is de afkeuring van het programma van "De Watergeuzen". "Daarvoor brengt men geen mensch zijn leven in gevaar", "dilettantisch en vulgair", "zeer middelmatig", "niet serieus genoeg." Hiertegenover staan enkele stemmen, die het "bar mooi" vinden, waarbij genoemd worden: "Hallo, Jongen" gezongen door Jetje en "de uitzending van 31 Januari en 7 Februari".

De B.B.C.

Voor de B.B.C. bestaat—begrijpelijk uit den aard der uitzendingen—minder heftige voor- of afkeur. Ordeelen zijn:

"Te Engelsch", "te veel vertaald", "te veel herhaald". Bij deze oordeelen diene men echter te bedenken, dat de B.B.C. uitzendingen vrijwel uitsluitend belang hebben voor het bezette gebied. Luisteraars hier hebben de Engelsche pers en de Engelsche uitzendingen te hunner informatie, en de meeste der genoemde bezwaren tegen de

"Oh! die meningsverschillen van mijn man met de B.B.C.-uitzendingen! Dat heeft ons nu al zooveel radio-toestellen gekost!"

(Evening News, Londen)

Vrij Nederland heeft de eer zijn lezers hierbij de laatste foto te toonen, welke van Prinses Beatrix en Prinses Irene is gemaakt. Bijna alle brieven, die Vrij Nederland van zijn lezers ontvangt, melden dat onze Prinsesjes zulk een warme plaats in het hart van Nederlanders innemen, dat men meer over haar wil vernemen. Welnu, op deze foto kan men zien hoe voorspoedig zij opgroeien en hoe gelukkig zij zijn. Spoedig hopen wij weer een foto van haar te kunnen plaatsen

uitzendingen gelden niet voor het publiek in Nederland.

Appreciatie bestaat, in een groot aantal gevallen, voor de "nachtuitzendingen", waarbij "de oudste omroeper", met de "sympathieke stem" een pluim krijgt. In een aantal inzendingen wordt critiek geuit tegen den "Londenaar", "Vrijbuiters" en de "Nederlandsche Vrouw". "Hendrik de Prater" wordt met lof genoemd.

Uit verschillende voorstellen blijkt medeleven der luisteraars hier: men vraagt de "Colonel Britton"-uitzendingen ook in het Nederlandsch te hebben. De "Man in the Street" uit de Engelsche uitzending van 11 uur wordt met aandacht en instemming aangehoord en men vraagt om een equivalent. Waarom wordt niet Hitler geciteerd, "als in het Engelsche nieuws?" Zoo wordt dus een aantal malen gevraagd om afdraaien van grammofoonplaten van dergelijke redevoeringen, met commentaar.

De Brandaris

De Brandaris blijkt verreweg favoriet "De omroepers leven met ons en met het Nederlandsche volk mee". "Het spreekt tot onze harten". Speciaal vielen in den smaak de voordracht "Sabotage", de "Kerstuitzending" terwijl voor beide omroepers prijzende en waardeerende woorden gevonden worden.

Van de ons geschreven voorstellen noemen wij: meer zeelieden moeten gelegenheid hebben voor den microfoon tot hun vrouw te spreken. "Aandacht aan moreele herbewapening, niet alleen haat zaaien". De toon, die zeelieden gaarne zeggen te hooren is: waardeering, geen gevel.

Als critiek vermelden eenigen: pas op voor overdrijving. Men acht het nieuws

soms "te oud" en de bij muzikaal geillustreerde voordrachten de muziek "te hard". "Meer Brandaris", "op passender tijd" is veler wensch.

In het algemeen willen wij hierbij nog opmerken, dat de antwoorden over de Brandaris slechts voor ongeveer 15% van zeelieden afkomstig waren en dat bij de inzenders alle groepen gelijkelijk van hun waardeering blijk gaven.

Radio België Vlaamsch

Radio België blijkt zich te verheugen in de zeer groote belangstelling en de sympathie van de Nederlandsche luisteraars in Engeland. Jan Moedwil is daarbij de grootste trekpleister. "De goede humor, de flinke stem en de 'fighting spirit' van den omroeper worden bewonderd en sterker navolging aanbevolen".

Radio Hilversum

Een kwart van de inzenders luistert nog min of meer geregeld naar Hilversum, dat zij beschrijven als "gevaarlijk". Men meent wel, dat Hollandsche nuchterheid en waarheidsliefde zich er in het algemeen van zal afkeeren, maar beveelt toch aan, er op de een of andere wijze op te reageren.

Radio Boston

Radio Boston wordt niet vaak aangehoord. Ook Bremen komt te weinig in de antwoorden voor om eenige conclusie over de reactie der luisteraars mogelijk te maken.

Eenigszins paradoxistisch geeft een der inzenders als volgt antwoord op de vraag: Luistert U naar Bremen?: "Daar mogen we niet naar luisteren als vrije Nederlanders".

STRIJDEND

gingen zij ten onder

Op Vrijdag 27 Februari te 4.14 in den namiddag kreeg een geallieerd vlooteskader ten noorden van Soerabaja een Japansche vloot in zicht. Ofschoon de vijandelijke vloot verre in de meerderheid was, gaf de Nederlandsche commandant van het geallieerde eskader, schout-bij-nacht Doorman, order om aan te vallen en te blijven aanvallen. Wij verloren de "De Ruyter," de "Java" en den torpedobootjager "Kortenaer." Hieronder volgt de mededeeling van de Britsche Admiraliteit over het verloop van den strijd.

IN DEN NAMIDDAG van Vrijdag 27 Februari bevond zich een geallieerd vlooteskader, bestaande uit de Nederlandsche kruisers "De Ruyter" en "Java," den Britschen kruiser "Exeter," den Australischen kruiser "Perth" en den Amerikaanschen kruiser "Houston," vergezeld van den Nederlandschen torpedobootjager "Kortenaer" en drie Britsche torpedobootjagers, de "Electra," de "Jupiter" en de "Encounter," op zee ten noorden van Soerabaja. Het eskader stond onder bevel van schout-bij-nacht K.W.F. Doorman, die als vlaggeschip de "De Ruyter" had. Het eskader bevond zich in de wateren waarover vice-admiraal Helfrich het strategisch opperbevel had.

Te 4.14 op dien dag kreeg dit eskader contact met een Japansche vloot ongeveer midden tusschen de Bawean Eilanden en Soerabaja. De Japansche vloot bestond op zijn minst uit twee kruisers van de Nati-klasse, van 10.000 ton, gewapend met tien stukken van 20 c.m. en een aantal andere kruisers. De vloot werd beschermd door dertien torpedobootjagers in twee flottieljes. Onmiddellijk werd de strijd geopend op grooten afstand. Een van de Japansche torpedoboot-flottieljes zette een aanval in, doch zij werden verdreven door het vuur van de geallieerde kruisers. Een der vijandelijke destroyers werd getroffen door een granaat van de "Perth." Daarna zette het tweede Japansche torpedobootjagerflottielje een aanval in. De "Exeter" werd in de machinekamer getroffen door een 20 c.m. granaat, zoodat het schip moest uitvallen. Van de Japansche torpedo's raakte slechts één doel: de torpedobootjager "Kortenaer," die zonk.

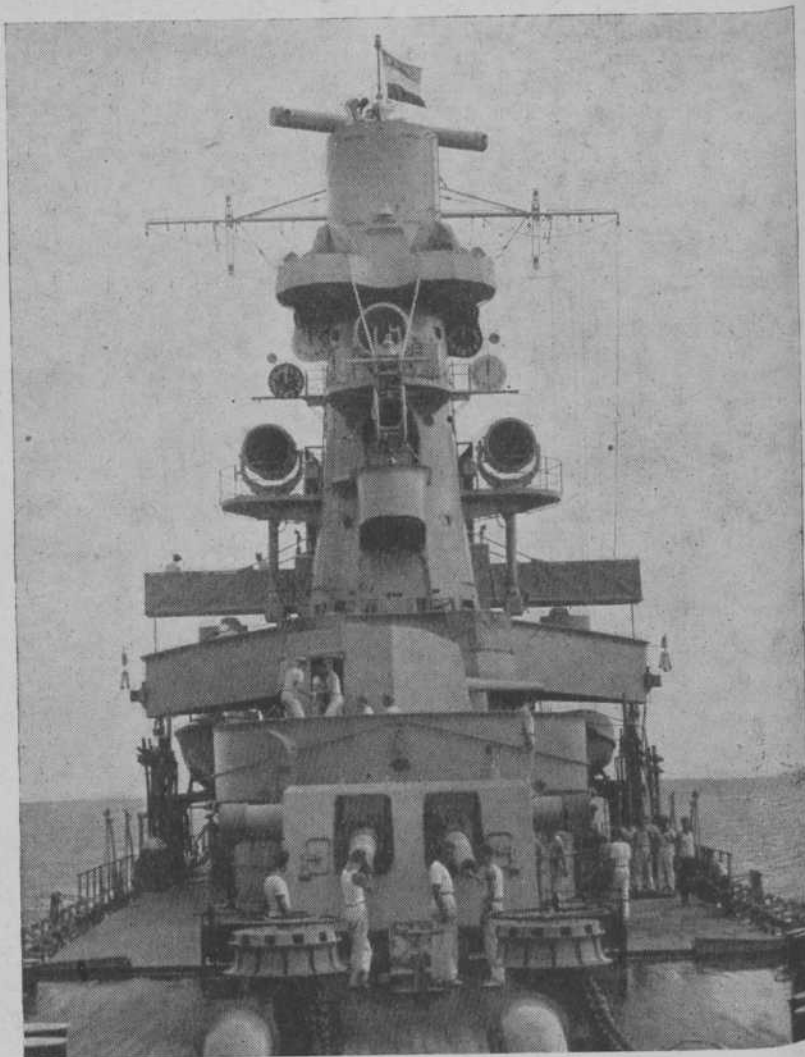
Nu kregen de drie Britsche destroyers order om aan te vallen. De Japanners trokken zich terug achter een rookgordijn, waarin ook de Britsche destroyers verdwenen. Het is niet bekend wat zich toen

afspeelde. Aangenomen moet worden dat de "Electra" bij die gelegenheid verloren ging. De "Jupiter" nam slechts twee vijandelijke destroyers waar, die met kanonvuur werden aangevallen.

Intusschen trachtten de geallieerde kruisers uit het rookgordijn te komen, en zoodra zij daarin slaagden, vielen zij den vijand weer aan, ditmaal op geringer afstand. Nog geen half uur later wierp de vijand een rookgordijn uit en stoomde weg. Waargenomen werd dat een der vijandelijke kruisers — een met 20 cm. geschut — hevig brandde op het achterschip.

Schout-bij-nacht Doorman zette den vijand in noord-oostelijke richting na, doch verloor hem met het vallen der duisternis uit het gezicht. De bedoeling was uit te vinden, waar het convooi was, dat door deze oorlogsbodems werd beschermd, doch dat kon niet ontdekt worden, daar de vijandelijke schepen zooveel sneller liepen dan de onze, dat wij het spoor bijster raakten. Daarom gaf schout-bij-nacht Doorman order weer naar het zuiden te stoomen, dichtbij de kust van Java, om, langs die kust varende, de vijandelijke convooien te onderscheppen. Nog geen half uur nadat het eskader op die kust-patrouille was gegaan, liep de destroyer "Jupiter" schade op door een ontploffing onder water. Het schip zonk na vier uur, doch het was zoo dicht bij de kust, dat ettelijke overlevenden aan land konden komen.

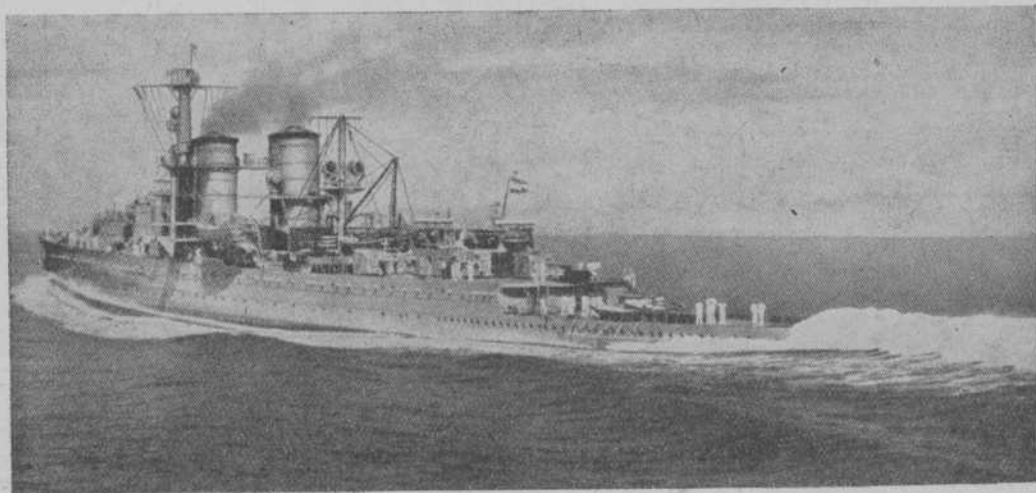
Te half twaalf des nachts, toen de geallieerde kruisers zich ongeveer 12 mijl ten noorden van Rembang bevonden,

H.M.'s kruiser "De Ruyter"

werden twee vijandelijke kruisers gesig-naleerd, die onmiddellijk onder vuur werden genomen. De vijand liep treffers op, doch ook sloeg een granaat in op de "De Ruyter." Onmiddellijk daarna werd waargenomen dat de "De Ruyter" snel van koers veranderde, als om een vijandelijke torpedo te ontwijken. De andere kruisers volgden dat voorbeeld, doch tegelijkertijd vielen hevige explosies onder de waterlijn voor bij de "De Ruyter" en de "Java" en onze beide kruisers zonken. Het is onmogelijk na te gaan hoeveel verlies de vijand als gevolg van deze gevechtshandeling van Vrijdag 27 Februari heeft geleden. Waarschijnlijk is een Japansche kruiser met 20 c.m. geschut in den grond geboord, een dergelijke kruiser beschadigd en een torpedobootjager vernield. Ook is gezegd dat een kruiser van de Mogami-klasse in den grond geboord zou zijn, of zwaar beschadigd, benevens drie destroyers.

De "Perth," die eenige schade had opgelopen, viel Zaterdagmorgen 28 Februari te 7 uur Tandjong Priok binnen. De

De "Sumatra," het zusterschip van de "Java"

De "Java" dateerde van 1921 en is in 1925 in dienst gesteld. Later is de oorlogsbodem gemoderniseerd. Het schip mat 6670 ton en had een maximale snelheid van 31 knopen bij een hoofdbewapening van 10 kanons van 15 c.m. achter schilden, terwijl het acht anti-luchtvaartmitrail-leurs van 4 c.m. voerde en nog kleiner geschut. Er bevonden zich twee vliegtuigen aan boord. Het pantserdek was 5 c.m. dik. De "Java" was bemand met 525 koppen.

De "De Ruyter" werd in 1935 te Rotterdam gebouwd en is in het daarop volgende jaar in dienst gesteld. Tijdens den bouw werden de plannen nog gewijzigd en het schip kreeg bijvoorbeeld zeven kanons van 15 c.m. inplaats van zes. Zes van de kanons bevonden zich in torens. De luchtafweerbatterij telde tien 4 c.m. mitrail-leurs. De maximale snelheid bedroeg 32 knopen, en het pantserdek was 3,5 c.m. dik. De "De Ruyter" was bemand met 430 koppen.

★ INDIE vecht door

Noord- en Midden-Sumatra seinen

IK HEB directe draadloze verbinding met Noord- en Midden-Sumatra—zoo deelde dr. van Mook te Melbourne mede—en daaruit blijkt, dat de Nederlandsche troepen daar den strijd voortzetten. Hun vasthoudendheid en hun moraal zijn uitstekend, zoo voegde hij eraan toe.

Ook is reeds bekend, dat verschillende troepeneenheden op Java, na den strijd om Bandoeng, naar de heuvels zijn uitgeweken en daar den strijd tegen den invaller voortzetten.

Deze feiten maken eens en voor al een einde aan de Japansche berichten—trouw door hun nazivrienden uitgebazuind—dat de Indische troepen zich en bloc zouden hebben overgegeven. Het bevestigt de overtuiging der Nederlandsche autoriteiten, dat de troepen in Nederlandsch-Indië zullen doorvechten zolang zij kunnen.

Hoe lang kan dit zijn?

Wij wagen ons natuurlijk niet aan een voorspelling, maar wij kunnen wel zeggen, dat het onder gegeven omstandigheden voor verschillende troepeneenheden mogelijk zal zijn, den strijd lang, zeer lang, vol te houden. Ook lang nadat wij berichten erover zullen ontvangen. Want de draadloze stations, die dr. van Mook in Australië bereikten, zooals die in Medan en Padang, zullen binnen afzienbaren tijd wel door de Japanners bezet worden, maar dat zal geenszins zeggen, dat onze troepen het

hoofd in den schoot gelegd hebben.

De genoemde plaatsen hebben, evenals alle plaatsen van eenig belang in de Buitengewesten, draadloze zenders, die weliswaar slechts op de verbinding met Batavia en Malabar berekend zijn, doch die toch ook wel verder reiken en thans blijkbaar Australië en Britsch-Indië bestrijken. Zij waren een onderdeel van het prachtige draadloze net, dat den Archipel overdekte. Als deze stations bezet zullen zijn, dan zal men aangewezen zijn op kleine, draagbare, zenders, die hier en daar bij de troepen zijn en waarvan het de vraag is of zij de buitenwereld zullen kunnen bestrijken. Maar ook zonder die levensteekens zijn wij er zeker van, dat hier en daar op de eilanden—er zijn er 3000 in totaal—en in het binnenland van Sumatra, van Java, van Borneo en Celebes Indische troepeneenheden tegen den vijand zullen ageeren.

Indische guerilla

Wij hebben er reeds meer malen op gewezen, dat onze Indische troepen geoefend zijn in de guerilla. In Atjeh waren in vredetijd 3 tot 4 duizend man troepen, die geheel op dezen strijd waren ingesteld. Het was een overblijfsel uit den Atjeh-oorlog en het is een spel van het lot, dat nu onze troepen de "uitgewekenen" zijn in plaats van de Atjehers van vroeger.

Hun taak bestond in het handhaven van rust en orde eindeloos patrouilleeren, patrouilleeren door de moerassen

Bij de onverwachte duikbootaanvallen in West-Indische wateren op geallieerde tankschepen zijn ettelijke schepen verloren gegaan. De foto toont een getorpedeerd tankschip, dat op het strand van Curaçao is gezet

van Atjeh's Oost- en Westkust, door de heuvelen van de Gajoe- en de Alaslanden tot in de bergen van de Boekit Barisan. En zooals vroeger de Atjehers, de zoogenaamde "djahats", zoo zullen nu de onzen de felle, venijnige "djahats" zijn, die den Japanners afbreuk zullen doen, waar zij zich buiten de bewoonde wereld zullen wagen. Zij hebben de bliksemsnelle klewang-aanvallen van de Atjehers geleerd, overal waar een patrouille te ver uiteengetrokken marcheerd of zonder de meest zorgvuldige veiligheidsmaatregelen bivak betrok. In de hitte van den tropendag of in de duisternis van den nacht is zoo'n aanval slechts een kwestie van minuten, welhaast seconden, maar menigmaal lag na zoo'n aanval een heele of een halve brigade tegen de vlakke. Om nooit weer op te staan.

Het zou ons verwonderen wanneer onze mannen daarbij niet den vollen steun en medewerking van de bevolking ondervinden.

Wat daarvoor nodig is

Het voornaamste dat geoefende en geharde rimboe-soldaten in deze guerilla nodig hebben, is rijst en zout. Daarvoor moeten zij in aanraking komen met de bevolking, die hun goed gezind moet zijn. Ten eerste om het voedsel af te staan, al of niet zonder betaling, ten tweede om hen niet te verraden. Sporen kunnen bedekt en onbruikbaar gemaakt worden en onze Atjeh-soldaten zijn zelf ware spoorzoekers, en bedekkers.

De Indische wildernis, het oerwoud, levert vrijwel niets op. Daar zijn ontzettende ervaringen van, zooals die van de patrouille-Mutters, die verdwaalde en waarvan, na weken zoeken, slechts enkelen gevonden werden. De meesten waren van honger omgekomen. Dicht bij de kampings valt af en toe een wild varken of een hert te schieten, maar hoe sober onze guerillas ook leven, rijst en zout en wat tabak moeten zij van de bewoonde wereld krijgen. Wat groenten zijn hier en daar nog wel te vinden en af en toe ook wel een vischje uit een rivier, maar voor de rest niets.

Het is een ontzettend hard leven, slechts voor de sterksten en onverzoenlijken weggelegd, maar die zouden dan ook heel wat afbreuk aan de bezetters kunnen doen.

Indië's omvang

Wij vragen ons zelfs af hoe Japan zal trachten Indië te bezetten en bezet te houden. Java en de hoofdplaatsen der Buitengewesten, dat gaat natuurlijk, maar het zou een leger van ambtenaren en militairen kosten om zich overal te doen gelden. En dat leger heeft een vloot nodig en scheepsverbindingen met Japan. Daar zal eenmaal de zwakte van Japan tot uitdrukking komen. Reeds nu heeft de Japansche oorlogs- en koopvaardijvloot een niet onbelangrijk aantal schepen verloren. Wij mogen aannemen, dat de geallieerde vloeten daaraan spoedig aandacht kunnen besteden. Dan komt eenmaal weer onze tijd. . . .

vraag was, hoe de overgebleven geallieerde schepen in veiligheid gebracht konden worden, nu de Japanners de Java Zee beheerschten, en Straat Soenda en Straat Bali, ten westen en oosten van Java. Besloten werd te trachten bij nacht door Straat Soenda te slippen. Dien avond verliet de "Perth" Tandjong Priok, en om half twaalf werd bericht ontvangen dat contact was gemaakt met een vijandelijk eskader bij St. Nicolaas Punt. Sinds dat bericht is noch van de "Perth" noch van de "Houston" meer iets vernomen.

De "Exeter" was Soerabaja binnen-

gevallen. Ook dit schip verliet dien avond de haven, ofschoon het slechts halve kracht kon varen. Het werd vergezeld door den torpedobootjager "Encounter" en den Amerikaanschen destroyer "Pope." Op Zondagmorgen seinde de "Exeter" dat contact was gemaakt met een vijandelijk eskader van drie kruisers. Dat was het laatste bericht dat werd ontvangen. . . .

De Nederlandsche torpedobootjager "Evertsen" geraakte in strijd met twee Japansche kruisers in Straat Soenda. Het schip werd beschadigd en moest op het strand gezet worden. Verder is geen

bericht meer ontvangen van de Britsche en Australische destroyers "Stronghold" en "Yarra" in Indische wateren. Alle andere geallieerde oorlogsbodems die zich in Indische wateren bevonden, zijn in veiligheid, behalve een paar kleine vaartuigen, waarover nog niets bekend is.

Gevreesd wordt dat schout-bij-nacht K.W.F. Doorman met de "De Ruyter" is ondergegaan. Hij was 53 jaar oud en sinds 1939 commandant van het Indisch eskader. Tevoren was hij commandant van de "Sumatra" geweest, en voordat hij in 1938 naar Indië ging was hij chef van den staf in Den Helder.

Dr. VAN MOOK, de man die een legerkorps waard is

NA ZIJN EERSTE boodschap bij zijn landing te Adelaide, heeft dr. van Mook al weer enkele keeren van zich doen spreken. De Gouverneur-Generaal wist wel wat hij deed, toen hij zijn luitenant-Gouverneur-Generaal opdroeg het zijn laatste strijd strijdende Java te verlaten. In zijn gezelschap waren 14 hoge ambtenaren en officieren, wier verblijf buiten Indië van het grootste belang is voor het voortzetten van den oorlog. Onder hen waren: Ch. O. van der Plas, mr. Raden A. F. Soejono en Lukman Djajadinigrat, directeur van Onderwijs en Eerediensten, generaal majoor L. H. van Oijen, bevelhebber der Ned. Ind. luchtmacht, mr. N. S. Blom, directeur van Justitie, mr. J. E. van Hoogstraten, directeur van Econ. Zaken, prof. J. Eggens, adviseur der Commissie Rechtsverkeer, mr. A. H. J. Lovink, hoofd van het Bureau voor Aziatische Zaken, dr. D. Crena de Jongh, directeur van het Deviezeninstituut, mr. R. E. Smits, directeur Javasche Bank, ir. P. H. W. Sitsen, hoofd der industriele afdeling en mr. A. Bos, hoofd van de afdeling Import van Economische Zaken.

De volgende ambtenaren waren reeds in Australië: H. Creutzberg, C. Giebel, H. Arens, S. van der Molen en P. Bouten.

Dr. van Mook zal zeker veertien dagen in Australië blijven, waar hij reeds een onderhoud met Australië's eersten minister Curtin heeft gehad. Hij schatte het aantal Japanners, dat op Java landde op 150.000 man. Daartegenover was de hulp van onze geallieerden bitter klein. Maar het was noodeloos — zoo zei hij — daarover te mokken. Het eenige was om alle krachten te verzamelen en met nadruk verzekerde hij telkens: "Wij vechten door". Deze dr. van Mook is een legerkorps waard.

Ervaringen en plannen

De Japansche vliegtuigen waren volgens hem beter dan de Wirraways en Brewsters, maar niet zoo goed als de Hurricanes en

de beste Amerikaansche jagers. De Japanners zijn goede vliegers, zoo verzekerde hij. Rusland zou kunnen helpen, maar we mogen niet verwachten, dat het zijn Europeesch front zal ontblooten. Australië moet zich op het ergste voorbereiden.

Dr. van Mook seinde reeds eenige voorstellen naar de Regeering te Londen en men concludeert in Australië, dat hij bezig is de Nederlandsche strijdkrachten, die ontkwamen, te herorganiseeren in Australië.

Van Mook sprak een radio-rede uit, die ook in Amerika veel indruk maakte.

Afscheid van Java

Ondertusschen zijn nog een — vermoedelijk klein — aantal vluchtelingen van Java in Australië aangekomen. Zoo arriveerde een Hudson-bommenwerper, met kogels doorzeefd en voor den dienst afgekeurd, met een aantal Britsche piloten, die tot het laatste aan den strijd hadden deelgenomen en een klein Nederlandsch schip, het laatste dat Tjilatjap kon verlaten, met Britsche, Australische en Nederlandsche officieren aan boord. De bemanning was onvolledig en de passagiers deden dienst als stokers en haalden uit de machines wat er uit te halen viel. De Britsche consul-generaal en mevrouw Walsh waren aan boord, de Britsche consul, de Australische Regeeringscommissaris en enkele anderen. Zij ontkwamen aan Japansche torpedo's en bomaanvallen.

Hun verhalen over de laatste dagen van Java waren treffend. De vliegers, die Bandoeng op 7 dezer verlieten, hadden tot het laatste de Japansche lichters, vol met troepen, met hun machinegeweren bestookt. Maar telkens als zij leeggeschoten en zonder benzine naar hun bases terugkeerden, werden ze door de Japansche jager-overmacht aangevallen. De meesten werden dan ook op den grond vernield. Naar schatting hadden zij zelf 50 à 60 Japansche jagers neergeschoten, doch ten slotte waren er nog maar een half dozijn Hurricane's over. Ook zij noemden het

Boven: Dr. Van Mook en Generaal van Oyen bij hun aankomst te Adelaide (Zuid Australië) na den val van Bandoeng (telegrafisch overgebrachte foto). Beneden: Toen generaal Wavell nog zijn hoofdkwartier in Bandoeng had, werkte hij natuurlijk nauw samen met onzen leger-commandant generaal Ter Poorten, dien men op deze foto met den Britschen opperbevelhebber samen ziet op een Indisch vliegveld

Navy O-type van de Japanners een gevaarlijke vijand, met bewaamheid gevlogen. Meestal had elk van onze vliegers met 3 of 4 aanvallers te doen.

Indische schepen blijven varen

BEHALVE op afgelegen bestuursposten op Indische eilanden zal de driekleur ook blijven wapperen op de in Indië thuis behorende schepen, die op zee waren en die het gelukte naar geallieerde havens uit te wijken.

De Indische koopvaardij telde een 160-tal stoom- en motorschepen, metende 380.000 bruto register ton. Daarvan behoorden 130, metende 275.000 ton, aan de Koninklijke Paketvaart Mij.

Deze maatschappij had, behalve hare lijnen binnen den archipel, vaste diensten op Australië, China, Zuid-Afrika en Zuid-Amerika. De Java-China-Japan-Lijn had vaste diensten op de Philippijnen, op China en Japan, terwijl voor het vervoer van olie tal van tankers van een dochtermaatschappij der Koninklijke Petroleum Mij. in de vaart waren.

De Nederlandsche Regeering heeft al deze schepen reeds opgevorderd. Hare vertegenwoordiger te New York, ex-minister Steenberghe, zal hiervoor eventueel maatregelen treffen.

In deze opvordering zijn nu ook alle schepen van Suriname en Curaçao betrokken.

Iwan Smirnoff's avontuur

IWAN SMIRNOFF, een der oudste K.L.M.-piloten, algemeen bekend als "de Turk", ligt met schotwonden door armen en een been in een hospitaal in Perth, West-Australië. Op 3 Maart verliet hij Bandoeng met een vliegtuig met 12 personen aan boord, onder wie een dame en een kind. Zestig mijlen ten Noorden van Broome, in het zicht van de Australische kust, werd de machine door drie Japansche jagers aangevallen. Ofschoon door verscheiden kogels

getroffen, wist Smirnoff zijn brandende machine op een verlaten stuk kust neer te zetten, ook toen nog beschoten tot de aanvallers hun ammunities uitgeput hadden.

De mecanici en een Indisch officier waren zwaar gewond evenals de dame en haar kind.

Smirnoff zond direct mensen uit om water te zoeken. Na 8 uur keerden zij onverrichterzake terug.

Dien avond stierven de dame en de officier.

Den volgenden morgen trok-

ken anderen erop uit, doch ook zij kwamen na 24 uur zonder water terug. Een Japansche machine vloog over en bestookte het groepje met bommen. Toen stierf de mecanicien.

Ten slotte zond Smirnoff er vier man op uit met het laatste voedsel en water met de opdracht niet terug te keeren voordat zij hulp hadden gevonden. Dien avond stierf het kindje, 18 maanden oud.

Drie dagen bleven de ongelukigen wachten op de barre kust. Toen kwamen twee Australische vliegtuigen overvliegen en wierpen water, voedsel en medicijnen uit, en een briefje dat hulp op weg was.

Den volgenden dag kwamen boys van de Beagle Bay Zendingspost de vier overlevenden halen. Zij hadden ook de anderen gevonden, die erop uitgezonden waren en naar hun hospitaal gebracht. Vandaar zijn zij per vliegtuig naar Perth gebracht.

Daar ligt Smirnoff nu in hospitaal, de Nederlander van Russische geboorte, die in den vorigen oorlog met de Russische legers en met de R.A.F. gevochten heeft, de oudste piloot van de K.L.M. met een onovertroffen staat van dienst, een man beroemd door zijn Indië-vluchten, een Nederlander op wien wij allen trotsch moeten zijn.

WIJ MOETEN HANDHAVEN

Minister-president dr. Gerbrandy heeft op 11 Maart onze landgenooten als volgt over de radio toegesproken:

Rijksgenooten.

OP 7 DECEMBER 1941 stortte Japan zich op onze bondgenooten. Zonder oorlogsverklaring werden de Vereenigde Staten van Amerika op de Hawaii-eilanden in de Pearl Harbour besprongen. Groot-Brittannië, in een strijd op leven en dood met Duitsland en Italië gewikkeld, werd in Malakka aangetast. Na een voorbereiding van bijna 20 jaar achtte de groep, die den Japanschen staat leidt, het gunstige moment aangebroken om den sprong te wagen. De eerste verraderlijke stoot van den vijand was raak en had ernstige gevolgen.

Met volle overtuiging sprak Nederland uit, dat deze aggressie ook haar trof en verklaarde onmiddellijk den oorlog aan Japan. Nederlandsch-Indië trok practisch dezelfde conclusie.

Op Zondag, 15 Februari 1942, bezweek Singapore, waarmee Java, het centrum der verdediging van Nederlandsch-Indië, zijn machtig schild verloor.

Onder leiding van den Gouverneur-Generaal, in samenwerking met de bondgenooten, heeft van den aanvang af het commando onze weermacht het offensief genomen en den aanvallers slag op slag toegebracht in den tijd, dat de zwak verdedigde buitengewesten, gelijk voorzien was, langzaam maar zeker verloren gingen. Java, de barrière, bleef gehandhaafd. Totdat op Vrijdag en Zaterdag, 27 en 28 Februari 1942, Helfrich, toen commandant der vereenigde zeestrijdkrachten, zich noodzaakt zag met een Japansche armada, die een 60-tal troepentransportschepen beschermde, gewend naar de Noordkust van Java, slag te leveren. Op dat oogenblik bevonden zich van Japansche zijde 14 kruisers, 55 torpedojagers, 25 onderzeebooten, 5 aircraftcarriers, 6 seacraft-carriers, dat is meer dan 100 oorlogsschepen, in onze Indische wateren.

De slag tegen de Japansche vloot was raak, maar de greep naar de transportschepen, gedekt door een front van onderzeeërs, mislukte. Een belangrijk deel der geallieerde vloot, die nog geen 1/3 van den omvang van 's vijands zeemacht daar vertegenwoordigde, viel ten offer. De inval op Java was niet meer tegen te houden.

Na een scherpe verdediging van 12 dagen was het pleit in beginsel beslist. Tegen een 4-voudige overmacht te land, een 10-voudige in de lucht is de strijd een desperate geworden.

Wel waait nog op talloze plaatsen in den Nederlandschen Archipel over het grooter deel van Sumatra o.a., en ook op Java, onze drieluur. Indië als geheel ondergaat het lot van Nederland: bezetting.

Dit is een ernstige slag. Te ernstiger, omdat de bezetting hier een nog vernielender karakter draagt dan in Europa. In de laatste 80 jaren was een staatkundige en economische verstrengeling tot stand gebracht, die door de volken van Indië in het algemeen op denzelfden hoogen prijs werd gesteld als door het Nederlandsche volk in Europa. En die bezig was schoone vruchten af te werpen voor het gansche rijk en nog schoonere belofte voor de toekomst. Dit fijne weefsel is geraakt onder de ruwe hand van een overweldiger. Tezamen liggen blank en bruin, Gouverneur-Generaal en Javaansche dessa-bewoners onder den voet des overweldigers; de prachtigste werken van nijverheid werden opzettelijk vernietigd om den vijand geen bate te geven.

Boven zending en missie, onderwijs en cultures, administratie en volksleven hangt dreigend het zwaard van een op enkel macht en profijt belusten overwinnaar.

Zietdaar, zeer in het kort, de toestand van het oogenblik.

Zullen wij bij de pakken gaan neerzitten? Zullen wij beamen, wat hoonend door verduitsche handlangers ons wordt toegeroepen: Ziet Ge wel, dat heel de politiek van het samengaan met de democratische staten tot ontreddeering leidt?

Ik ben overtuigd, dat elke rechtgeaarde Nederlander voor zichzelf het antwoord op deze vraag al gereed heeft, terwijl sommigen het reeds hebben uitgesproken.

Staat mij toe het te doen op mijn wijze en dan te beginnen met zelf iets te vragen.

Dacht U, dat het Britsche volk, wanneer het op dit oogenblik den toestand overziet, die in het Verre Oosten bijna net zoo ernstig is als die in Mei 1940 in Europa, vergeten heeft de grootsche prestaties van zijn luchtmacht in September van dat jaar, den meesterlijken veldtocht in Abyssinië. Dacht U, dat het Britsche volk, wanneer het thans de donkere wolken aanschouwt in Birma en Britsch-Indië, plotseling heeft vergeten, dat de communicatielijnen glansrijk zijn gehandhaafd in den Atlantischen Oceaan; dat de As-mogendheden in Europa millioenen hebben verloren op de slagvelden van Rusland; dat het Suez-kanaal beschut is gebleven en het dusgenaamde Italiaansche Imperium aan scherven ligt?

Dacht U heusch, dat ze met Winston Churchill alleen het opgaan en niet het tijdelijk nedergaan verdragen?

En als ik het op onszelf mag toepassen, zou het niet schandelijk ondankbaar zijn, als wij nu voorbij zagen, hoe voor heel de wereld onze macht in de Indische wateren nooit heeft opgehouden Japan verliezen toe te brengen—en oorlog is verliezen toebrengen tot het uitputtingspunt toe—zou het niet schandelijk ondankbaar zijn, met name tegenover de gevallen helden, als wij één oogenblik versaaften!

Maar, er is iets anders nog. De oorlog—wij kunnen het niet genoeg herhalen—is en blijft wereld-oorlog. In die worsteling is de tijdelijke ondergang van Indië slechts een onderdeel. Onze ligging in Europa, onze ligging in Azië is nu eenmaal er een, die de grootste trefkans biedt. Dit is het erfdeel onzer vaders ons toebedeeld en dat hebben wij te aanvaarden. Maar, de worsteling als groot geheel gaat door, ondanks den vloed waaronder de Archipel vooreerst bedolven wordt. En het verloop van het geheel *dier* worsteling is voor ons beslissend.

Zeker, het is een bitter lot, dat ons thans ten deel valt. De hand Gods rust zwaar op Nederland en Nederlandsch-Indië, maar wij weten ook, wat het Woord zegt. "Hij zal zijn volk niet eindeloos kastijden".

Zouden wij één oogenblik onzen plicht tegenover Insulinde willen verzaken?

En daarmee ben ik aan het eigenlijk antwoord toe.

Staatkunde met machtige oorlogen, waarbij wij voor onze oogen de scharnieren der historie zien werken in het verleden en nu—denk aan onzen vrijheidsoorlog, denk aan de coalitie-oorlogen van Willem III, denk aan het Napoleontische tijdvak—zulk een staatkunde wordt niet

beheerscht en mag uiteindelijk niet beheerscht worden door de vraag, wat het meest profijtelijk schijnt voor het oog. Staatkunde met machtige oorlogen is de moed en de durf om het te wagen aan de zijde van het recht. Wie daarbuiten gaat, bouwt op zand, want deze grondslag des rechts is de eenige, die vastheid geeft, omdat het recht wortelt in God.

Duitschland en het Duitse volk hebben zich overgegeven aan een beweging, die het harmonisch samengaan van recht en macht vernietigt. De Japansche staat en het Japansche volk als geheel hebben nooit iets afgeweten van dat eene begrip, dat met vallen en met opstaan als een gouden draad was geweven door het leven in Europa en Amerika, een draad, die met de teederste zorgen gedurende vooral de laatste 40-jaren door den Nederlandschen staat ook is gesponnen in de Nederlandsch-Indische samenleving. Dat ééne begrip, die gouden draad heet: rechtvaardigheid.

Wij hebben de proef op de som in Europa, wat het beteekent als die leiddraad ons gaat begeven. Het ontzettende voor Nederlandsch-Indië met zijn mooie, vreedzame bevolking is, dat het tijdelijk daarvan wordt beroofd.

Onze staatkunde doet ons onvoorwaardelijk en resoluut vasthouden aan de eenmaal gekozen scheidslijn: recht en onrecht, rechtvaardigheid en willekeur, vrijheid en knechtschap, samenwerking van vrije volken tegen agressie.

Terwijl in de Stille Zuidzee de nacht nu donker is geworden, terwijl in Europa reeds de eerste, zwakke glansen verschijnen, die erop wijzen, dat op nacht morgenschemering volgt, brengen wij ons daarom met te grooter ernst te binnen, dat wij slechts één ding hebben te doen: *handhaven*.

Namens de Nederlandsche Regeering mag ik allen Rijksgenooten, die kunnen luisteren, de verzekering geven, dat op dit oogenblik onze arbeid en strijd onder leiding van onze Koningin, die beter dan wij allen weet wat *handhaven* is, in nieuwe banen voortgaat. Onze vloot wordt opnieuw georganiseerd. In de Stille Zuidzee zal het voorloopig van onzen kant hoofdzakelijk guerilla zijn, maar straks, naar wij hopen, spoedig in groter verband, tezamen met onze bondgenooten, na het verkrijgen van overwicht ter zee en in de lucht, offensief op groote schaal.

Maar, boven alles wij zullen ons fundament niet loslaten. Wij zullen het ook hard noodig hebben, wanneer de nieuwe tijd, aan den ingang waarvan wij staan, aanbreekt voor het Koninkrijk der Nederlanden. Met name het jonge geslacht, dat thans een harde, maar ook betere leerschool doorloopt dan het geslacht onder de papieren welvaart der 20er jaren der 20e eeuw, heeft aan vastheid behoefte. Zonder dien vasten grondslag is de arbeid voor het tot grooter eenheid en tot het vervullen van grootscher taak geroepen Koninkrijk der Nederlanden tot machteloosheid gedoemd. Wij kunnen niet ademen, wij kunnen niet leven buiten recht en buiten rechtvaardigheid.

Wat ons na den ondergang van Nederlandsch-Indië te doen staat daarom is dit, dat wij met ontroerder maar ook met vaster stem bij den strijd en bij de plannen tot herbouw uitspreken en uitzingen de onvergankelijk mooie woorden van ons volkslied:

Mijn schild ende betrouwen,
Zijt Gij, o God, mijn Heer,
Op U zoo wil ik bouwen,
Verlaat mij nimmermeer.

DOOR DUISTERNIS TOT LICHT

WIJ WETEN allen, wat er met Frankrijk gebeurd is: Toen de Duitschers voor Bordeaux stonden in de droeve lente van '40, heeft de nieuwe Fransche regeering zich losgescheurd uit het bondgenootschap met de Engelschen; zij is met Duitschers, met Moffen, met Barbaren, gaan onderhandelen, en heeft het hoofd in de schoot van den hongerkoning gelegd. En Frankrijk deed dit, hoewel aan de overkant van het blauwe water der Middellandsche Zee, die de Moffen onmachtig waren te doorkruisen, het prachtige Fransche Imperium begon. En een der redenen waarom Frankrijk het opgaf, was zoogenaamd: om dit Imperium te redden.

Goed—het heeft zijn Imperium gedeeltelijk mogen behouden, voor zoo lang het duurt, bij de gratie van het verraad. Maar zij hebben iets verloren: niet de dappere, vrije Franschen, die doorvechten, maar de Franschen in Frankrijk, die aan deze wandaad schuldig zijn; iets, dat kostbaarder is dan alle keizerrijken ter aarde—hun nationale eer; en de besten hunner gaan daaronder dieper gebukt dan onder alle andere lasten, die de Moffen op hun vermagerde schouders stapelen.

In een Fransche krant las ik kort geleden een merkwaardige uiting, die wel de aandacht van de censuur ontsnapt zal zijn. "Waarom hooren we op straat toch nooit meer neuriën, of zingen, of fluiten?", staat daar letterlijk in die gelijkgeschakelde krant. "Wat is die weemoed, waarvan we niet genezen kunnen worden; vanwaar die plotselinge koortsachtige hoop, die dan weer opeens verdwijnt? Wat is die honger, die aan ons knaagt? Wat is toch die zwaarte, die onze armen omlaag perst en die op onze oogen en harten drukt?"

—En dan komt het antwoord: "Aan de oever van het water gezeten, luisteren we met weemoed in ons jaloersche bloed naar het gezang van de volkeren, die nog vechten!"

Dat stond er in een Fransch blad, verschenen midden in de dwangburcht der Moffen, in het ontluisterde Parijs. En die woorden zijn een openbaring voor mij geweest temidden van de somberte dezer dagen, nu de tyrannen niet alleen hun tijdelijke dwangburchten hebben opgeslagen aan de stranden, waar Tromp en de Ruyter geboren zijn, maar ook aan de tropische kusten, waar Houtman en Jan Pieterszoon Coen op losstevenden met hun trotsche zeekasteelen. Want wij Nederlanders hoeven God lof, die droeve zang van dien neerslachtigen Franschen krantenminstreel niet na te zingen. Wij, die door onzen strijd, die geen verraad en geen aarzeling heeft gekend, Nederland

en Insulinde nu voorgoed omhooggestooten hebben in de vaart der volkeren, hoeven slechts die ééne kreet te uiten, die ons als vanzelf naar de lippen springt, de kreet van Coen: **DESPEREERT NIET!** Nederland vecht door, en Nederland vecht door! Wij hebben ontzaglijk veel verloren; naar één onvatbaar iets hebben wij ongekrukt bewaard: **ONZE EER!**

Ook in Nederland zijn er, aan wie de honger knaagt; maar dit is een andere honger, die eens weer gestild zal worden met het brood dezer aarde.

Ook in Nederlandsch-Indië zijn er, die gebukt gaan onder de zwaarte der Japansche boeien; maar dit zijn boeien, die eens kapotgekliefd zullen worden door het scherpe zwaard der bevrijding.

Die andere honger en die andere zwaarte—de knaging en de druk der eerloosheid, die kennen wij niet. En dat is de glorierijke redding temidden van de schijnbare ondergang, die in de geschiedenis een opgang zal blijken te zijn. Want laten wij het ons eens voorstellen—het on-voorstelbare: een Nederland, dat aangepapt zou hebben, eerst met de Duitschers en toen met de Japanners. Zouden wij het dan later gewaagd hebben, met opgeheven hoofd voort te schrijven over de heerbaan der volkeren? Zouden wij uit hebben durven zeilen over de straten der zee, met een verraden Rood-Wit-Blauw in top?

Zouden na de overwinning van hen, die nu onze bondgenooten zijn, onze kinderen en kindskinderen daaronder niet zwaar en bitter geleden hebben, door onze verfoeilijke, niet meer goed te maken schuld?

Laten wij er niet aan denken. Laten wij God danken, dat wij er niet aan hoeven te denken. Laten wij er ook, in ootmoed, ons voorgeslacht voor danken, dat de tyrannen uit onze landpalen wegvaagde met de storm van het Geuzenbloed, dat pas weer wakker geworden is onder een nieuwe tyrannie, die het opnieuw zal verslaan, juist omdat het woord Verraad! nimmer als een zwarte balk door ons Leeuwenwapen zal loopen.

Veel heeft de tyran ons ontroofd: Ja, letterlijk alles, wat hij maar vangen of grijpen kon. Maar wat hij niet vangen kon, ook al verdelgt hij de leeggeroofde huizen tot op hun grondvesten; wat hij niet grijpen kon, ook al scheurt hij ons het hart uit het lichaam, dat is het onzienlijke, dat hem tergt en zal blijven tergen tot aan zijn ondergang:

**ONZE EER, ONZE TROUW AAN
HET RECHT!**

In gedachten ga ik naar Nederland, mijn dierbaar Vaderland, waar lijfelijke

honger heerschen en hartsverdriet, om de dierbare betrekkingen, die in grooten nood verkeerden in het vertrapte Insulinde; en dit is een verdriet, dat zich nog voegt bij de smart om de gevangenen, om de vermoorden, om hen, die gevonnist werden door den bloedraad. Het schijnt alles tezamen ondragelijk. **SCHIJNT**, ja schijnt! Want ondraaglijker dan dit alles zou het onherstelbaar verlies geweest zijn van dat, wat de grondslag is van ons volksbestaan: Ons niet te temmen verzet tegen alle tyrannie! Want tyrannen gaan voorbij: maar de eerloosheid blijft.

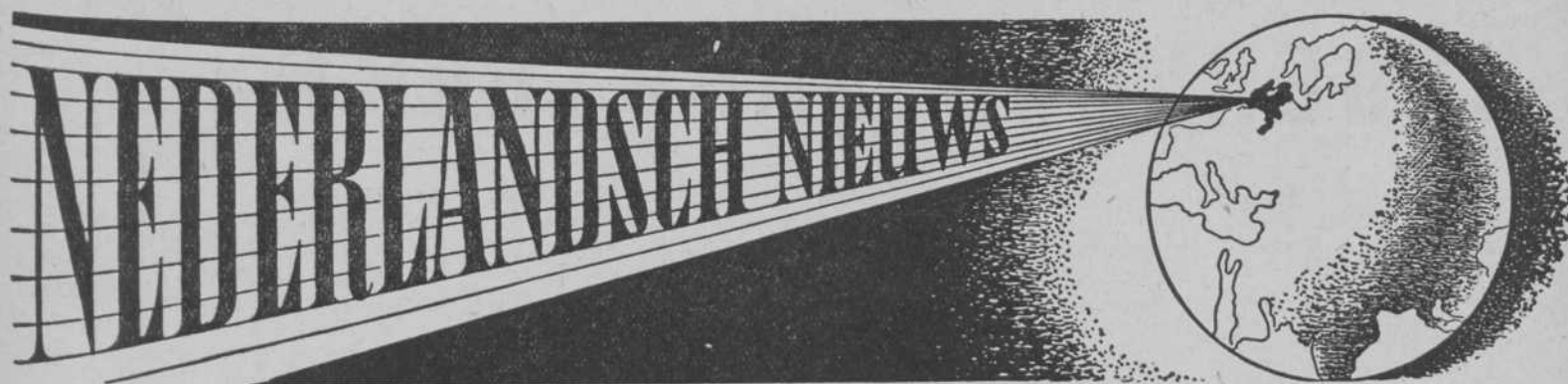
En eerloosheid en ondergang als volk zijn een en hetzelfde.

Indien onze vaders niet opgestaan waren tegen Alva—dan waren wij een derderangsslavenvolk geworden; dan zouden onze voorvaders nooit Insulinde te zien gekregen hebben; dan zou er geen Nederland hier en overzee geweest zijn om voor te vechten. Welnu, dan! De geschiedenis herhaalt zich; indien wij het nu zonder strijd hadden opgegeven, dan waren wij verbannen geweest uit de gemeenschap der strijdbare volkeren, der leeuwenvolkeren, om voortaan enkel nog maar in een hoekje van de woestijn der geschiedenis ons klagelijk jakhalzenlied van te late jammer om het snelle verraad te kunnen huilen!

Maar neen—het is anders. Kom in Nederland, en kijk achter in de kasten! Daar liggen de vlaggen, het Rood-Wit-Blauw en het Oranje-Blanje-Bleu. Ze liggen verborgen tot den dag, dat ze weer uit zullen kunnen wapperen; maar ze worden ongekrukt bewaard, ook al liggen ze in vouwen en plooiën. Ze schijnen te slapen, maar ze leven in de harten, en wat meer is: Ze zijn de broeders van de vlaggen, die wapperen in de wind van ons trotsch onafhankelijk voortbestaan als vrije natie op de vrije zeeën. En niets is er verloren zoolang de vloot niet verloren is. En zelfs al ware de vloot in de grond gevaren tot de laatste splinter—iets wat nimmer gebeuren zal: dan was er nog niets verloren zolang de onsterfelijke geest van opstand bestaat, en de liefde tot het recht, en de haat tegen de tyrannie: alles, wat Nederland maakt tot wat het is: alles, waarvan het verlies Nederland gebroken zou hebben, voorgoed en onherroepelijk. Maar het is anders, en het is goed.

Nu blijft het geloof gloeien in onze harten, onder den druk der droefenis: Het geloof en de zekerheid, dat wij gaan zullen door

DUISTERNIS t o t LICHT!!!
A. DEN DOOLAARD.

Zonder vrijheid geen leven

DEZE OORLOGSTIJD is goed om ons een beter kijk te geven op ons eigen volk. In den nood, zegt het spreekwoord, leert men zijn vrienden kennen. In den nood ook zijn vaderland.

Wat een kracht lag verborgen in dat eeuwig onderling bakelende conglomeraat van menschen, godsdiensten, sociale lagen en opvattingen, dat Nederland heet, wat een eenheid komt nu te kijk; en karakter!

Nú eerst weten wij het allen, en met zekerheid, wat sommigen van ons altijd wisten, anderen slechts hebben vermoed: dat de oude, sterke zeventiende-eeuwse aard van de vaderen nog op den bodem ligt van het Nederlandsche volkskarakter. Veel was er door den tijd overheen gewoerd. Elke latere eeuw liet een deel van haar slib na. Maar er was slechts een groote storm noodig, en de vaste grond daaronder werd weer blootgelegd. Dat is nu gebeurd. Het vervult ons met trots. Nog meer, en duizendmaal belangrijker: het vervult ons met het zekere besef van Nederlands wederopstanding!

Wat heeft ons misschien nog het meest definitief dit besef bijgebracht? Het was de houding van alle Nederlanders: in Nederland, in Indië, in Engeland en dus wel overal, op het oogmerk, dat na het moederland ook nog heel de rijke Oost-Indische archipel in handen des vijands viel. Wat ons Neerlands ware grootheid deed begrijpen was de houding van de Nederlanders, toen Nederland verloren scheen.

Toen Londen nacht op nacht en ook overdag uit de lucht gebombardeerd werd en halve wijken in puin vielen, zeiden de Londenaars: "Wij kunnen het nemen". Welnu, wij namen het ook, ons verlies, en welk onnoemelijk groot verlies, toen ons heele moederland, en welhaast al onze koloniën ons ontvielen! Wij namen het, want is er een die klaagt of zelfs maar aan bitterheid uiting geeft?

Men kent zijn vrienden in den nood. In den nood kent men ook zijn kracht. Die groote kracht van ons — het blijkt nu — vindt haar voedingsbodem in Vrij-

heidsliefde. Door die Vrijheidsliefde zijn wij dus nog steeds als door een levenden draad verbonden aan de dagen van onzen worstelstrijd tegen Spanje. Ook toen heeft men om vrijheidswil geen offer te groot, geen moed te overmoedig gevonden.

Wat hebben ze zich in de Nederlanders vergist, de Duitschers! En niet de Duitschers alleen. Ze hielden ons voor ingeslapen. Misschien omdat we ons niet bij iedereen indrongen, zooals zijzelf tot ieders overlast plachten te doen. Zij vergaten, dat zelfs als het zoo was, een ingeslapen vogel in het wild — dat is vrije vogel — nog iets anders is dan een gemassregelte wakker haan. De vrije vogel is nu zelf wakkerder dan ooit en blijft venijnig van zich af.

Wij zijn geen Duitschers. Ook al slokken ze heel ons land op, dan wordt het nog niet Duitsch. Vóór 10 Mei 1940 hebben zij zich reeds Rembrandt toegeëigend: "Rembrandt der Deutsche"; op dien zelfden datum probeerden ze ons Staatshoofd, afstammelingen der Oranje's, in hun macht te krijgen; na dien datum hebben zij ons van al onze zeggenschap en onze bezittingen beroofd: zij hebben fabrieken bezet, raadhuisen, de Gravenzaal in den Haag en zelfs den troon, het zal hun niet helpen, van Neerland's geest en karakter hebben ze ons nog niet beroofd, kunnen zij ons niet berooven. En daar geest sterker is dan materie zal hun rijk binnen onze landpalen een einde nemen.

Wij verwachten, dat intuschen nog veel leed in Nederland zal worden geleden. Dit is ook goed. Omdat het noodzakelijk is voor onze vrijwording, dat het steeds bestaande verzet zich grootelijks ontwikkelt. Het Nederlandsche volk nadert nu het stadium, waarin andere, reeds harder geslagen volken zijn: dat van de steeds brutaler aanraking met den soldatenschoen. En het reageert, na een periode van hooghartige onverschilligheid en spot jegens alles wat Duitsch is, met nu vinnig geweld van zichzelf. De executies zijn bijgevolg niet meer van de lucht. En de eene gerespecteerde hoogleeraar na den andere ver-

VOGELN, DIE KOMT OVERZWEVEN...

Laat in de nacht, wanneer ik droomend door het venster staar, roepen uit hooge luchten onzichtbaar overgaande ganzenvluchten; een zwak gekrijsch, dat zwelt en gaat teloor.

Nauw drijven door de duisternis geruchten; de zomernacht is zwoel en drachtig. Voor de sterren hangt een nevelwaas. Ik hoor de donkere aard' in diepen sluimer zuchten.

Ay, vreemde vogelen, die komt overzweven en ongestoord de breede vlerken vouwt in landen waar nog vredig volken leven, vertelt hun, hoe men hier den vrede rouwt en welk een ongeluk de menschen lijden die d' overgaande trekganzen benijden.

N. E. M. PAREAU.

(overgenomen uit N.R.Ct. van 21 Feb. '42)

huist naar een concentratiekamp, of wordt als gijzelaar vastgehouden voor een later salvo.

Zij zullen aan de onzen een kwade hebben. De Nederlander is realistisch. Daarom is hij afwachtend en kiest den juiststen tijd. Hij is rationeel. Daarom doet hij niets zonder eerst voorzichtige overleg tot in onderdeelen. Hij is bescheiden. Daarom stelt hij zich niet op den voorgrond en loopt niet in den kijkt door "bravour". Het drama van het verzet voor Nederlands vrijheid is pas recht begonnen. Het zal zijn tragische momenten hebben. Maar een bevredigend slot. Een happy ending.

Negatief en positief, door hun doen zoowel als door hun nietdoen, hebben de Nederlanders zich in het verzet tegen den vijand hun ouden naam waardig getoond: van een volk, dat zonder vrijheid niet kan leven.

★ Zij hebben kou geleden

Uit een particulieren brief:

"NOG NOOIT hebben we zoo'n winter gehad, niemand heeft meer een kool in huis, transport-mogelijkheden zoo goed als niet, en verder alles weg. Groote flatgebouwen hebben nog voor één week kolen; maximum temperatuur 45°; de menschen trekken, waar mogelijk, naar hotels, wanneer daar nog plaats te vinden is. En als zij kunnen betalen.

"De ziekenhuizen zijn overal stampvol; men wordt met 50 stuks tegelijk afgewezen; degenen, die er zijn, willen niet weg, omdat ze warmte en voedsel vergelijken derwijs in overvloed krijgen."

★ Professor in de onvrijheid

IN DE INAUGURALE rede van Prof. dr. J. de Decker over "Vrijheidsbeperking en intellectueel leven in den Romeinschen keizertijd tot 200 na Chr." betoogt deze, dat inkorting van de vrijheid in het Romeinsche Imperium een volstrekte noodzakelijkheid was". Het werk van Augustus, d.w.z. de veroveringen, zou onvoltooid gebleven zijn, ja zelfs misschien wel te gronde zijn gegaan, als niet zijn listige opvolger Tiberius dit werk onder beperking der vrijheid had geconsolideerd. De keizers "wisten te onderscheiden wat gevaarlijk was voor den

staat en wat niet". En volgens den splinternieuwen professor zou deze vrijheidsbeperking niets tekort gedaan hebben aan den bloei van letteren, kunst en wetenschap. Ieder weet echter, hoe kunst en cultuur, welke immers zonder vrijheid niet leven kunnen, in den keizerstijd op een holletje zijn achteruitgegaan.

De nazi's hebben in dezen hoogleeraar een verdediger gevonden voor hun plannen tot verslaving van alle volkeren ter wille van de vestiging van een alle leven doodende nieuwe "imperatoren"-heerschappij.

★ NEDERLAND SABOTEERT . . .

DE HEERBANLEIDER der "W.A." J. E. Feenstra heeft mededeelingen gedaan over zijn bevindingen bij het "inzetten" (einsetzen) van de Haagsche W.A. bij de "bijzondere omstandigheden der laatste weken". Wij ontleenen het volgende aan zijn verklaring:

"Ons volk was en is nog in breede lagen politiek onmondig. Het verzet zich tegen de opdringende woorden en begrippen van den nieuwen tijd . . . De negatieve houding van verschillende lichamen en organen, die uit hoofde van het door hen bekleede gezag en het in hen gestelde vertrouwen belast zijn met de belangen der gemeenschap, doet zeer onaangenaam aan. Niet alleen worden de aan hen toevertrouwde belangen niet of onvoldoende behartigd, maar zij schromen zelfs niet door hun negatieve en afwijzende houding een gevaar op te leveren voor de volksgemeenschap. Onder hen bevinden zich lieden, die uit politieke vooringenomenheid niet alleen weigeren mede te werken met de W.A., maar die, wanneer zij van de zijde der W.A. op hun tekortkomingen worden gewezen, blijven volharden in hun afwijzende houding en daardoor een misdaad begaan aan ons volk en zijn toekomst.

"Eenige weken geleden schakelde ik honderden mijner weermannen ten bate van de volksgemeenschap in om te helpen de moeilijkheden te overwinnen, welke ontstaan zijn door de verkeersstremmingen en tengevolge van de bijzondere omstandigheden der laatste weken. Aangezien de aardappelenvoorziening geheel dreigde mis te loop en bij gebrek aan transportmiddelen eenzijdig en gebrek aan organisatie van de V.B.N.A., het regelend lichaam, anderzijds, stelde ik mij in verbinding met den heer van Zaanen, secretaris der V.B.N.A., wien ik mijn hulp aanbod in den vorm van vrachtauto's en honderden weermannen.

"Deze hulp werd geweigerd onder de mededeeling, dat alles voortreffelijk functioneerde en dat men over voldoende transportmiddelen beschikte. Dit was weer een treffend voorbeeld van politieke vooringenomenheid, waarbij een verantwoordelijke instantie liever het volksbelang schaafde dan hulp van de W.A. aan te nemen.

"Nadat ik mij van een en ander persoonlijk had vergewist, bleek dat er in de depots geen auto's aanwezig waren en het tempo van uitgifte veel

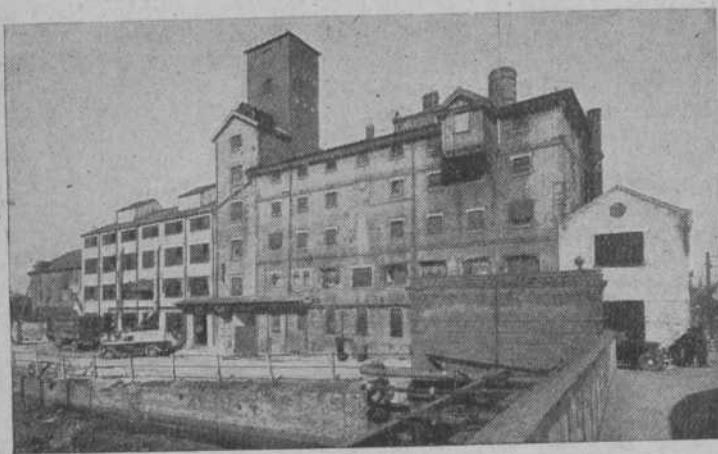
te langzaam was. Ik heb toen onmiddellijk ingegrepen en weermannen als trekkrachten ingeschakeld.

"Toen hier in den Haag ook de groentenvoorziening dreigde mis te loop en, was door het gemeentebestuur een vergadering van groentenhandelaars bijeengeroepen, uit welke midden een commissie van samenwerking werd samengesteld. Toen echter in deze commissie een grossier zitting nam, die N.S.B.'er is, weigerde een zekere Vogelaar, voorzitter Binnenlandsch Koopliedenverbond, hierin zitting te nemen, omdat hij als man van eer niet met een nationaal-socialist wenschte samen te werken. De houding van den heer Vogelaar had tengevolge, dat in Den Haag de groentenvoorziening voor twee weken gestagneerd geweest is. Vogelaar, aldus de heer Feenstra, is onmiddellijk gearresteerd, niet wegens verzet tegen de W.A., maar wegens het schaden van het volksbelang. . ."

Als laatste en meest frappante geval van iemand, die met gezag bekleed is en totaal in gebreke gebleven is om de hem toevertrouwde belangen te

behartigen, geeft Feenstra de wijze aan, waarop de wethouder van Sociale Zaken van Den Haag, Buurman, is opgetreden. Buurman heeft volgens heerbanleider Feenstra bij de melkvoorziening geen rekening gehouden met bepaalde categorieën, maar aan allen eenzelfde rantsoen verstrekt, "waardoor de volksgezondheid ernstig gevaar liep. . ." Voorts weigerde hij bepaalde categorieën arbeiders, die door de vorst geen werk hadden, te steunen en raadde hij hun aan, maar overal aan te bellen om te trachten iets met sneeuwruimen te verdienen. Een bewijs, aldus Feenstra, dat deze wethouder niet het minste begrip heeft van "arbeidsfatsoen en arbeidseer" van den arbeider. Verder zou de wethouder beweerd hebben niet te weten, wat er voor bepalingen in de kranten gestaan hadden, aangezien hij "nooit kranten las en nooit naar de radio luisterde". De heer Buurman dient, zegt Feenstra zoo snel mogelijk te verdwijnen, "aangezien zulk een a-sociaal element schadelijk is voor het volksbelang." Nederland saboteert.

**SALUUT AAN ALLE
VRIJE NEDERLANDERS
VAN EEN BRITSCH
INDUSTRIE**

No. 4—Een van onze fabriekscomplexen, waar de gist, onmisbaar voor broodbereiding, een groot aantal chemische processen ondergaat, voordat zij door den bakker wordt gebruikt.

BRITISH FERMENTATION PRODUCTS LTD.

Londen, Ipswich en agentschappen in alle deelen van het land

De fabrikanten van

CHIEFTAIN GIST, CHIEFTAIN Ei-vervangingsmiddel, **CHIEFTAIN** zoete en pikante beschuitjes, en andere Chieftain producten voor het publiek, den bakker en den levensmiddelenfabrikant.

★ en verzet zich

OP 19 Februari hebben twee zaken voor het Vredege-rechtshof in Den Haag gediend, waarin van verzet tegen N.S.B.'ers sprake is en waaruit tevens blijkt, dat ook in de nieuwe orde tal van strafzaken lang blijven liggen! De eerste toch dateerde van November 1940, toen een 28-jarig electriciën uit Leidschendam, W.A.M.K., 16 revolvergeschoten had gelost op de huizen van den gemeente-architect de Regt en van den burgemeester, die beiden lid van de N.S.B. zijn. Verdachte was indertijd door de Haagsche rechtbank tot 6 maanden gevangenisstraf veroordeeld en had ongeveer 6 maanden preventief gezeten. De procureur-generaal, mr. van Asch van Wijck, vroeg bevestiging van het Haagsche vonnis.

Het tweede geval betrof een opstootje op den hoek van de Paul Kruger laan en de De la Reykade in Den Haag, waar colporteurs van de N.S.B. aan het colporteren waren en het publiek was opgedrongen. Een voorbijkomend rechercheur, die een N.S.B.-speldje droeg, kreeg het ook te kwaad en, hoewel hij eenige schoten in de lucht loste, bleef het publiek opdringen, waarop hij een zekeren G.J.R., die hem wilde "scheppen", in de lies schoot. Aangezien er ver-warring bestond over het feit, of de rechercheur zich al dan

niet gelegitimeerd had, vroeg de procureur-generaal veroordeeling van G.J.R. tot 3 weken gevangenisstraf. De Haagsche rechtbank had indertijd verdachte tot een geldboete van 25 gulden veroordeeld.

"Hallo!"

DE VREDERECHTER te Arnhem, mr. Hazelhoff Roelfsema, veroordeelde een 20-jarigen winkelbediende W.B. tot 3 weken gevangenisstraf, omdat hij langs de woning van een N.S.B.-er fietsend had geroepen "Hallo". Op de vraag van den N.S.B.-er, wat dat beteekende, had W.B. een voor de N.S.B. beledigende explicatie gegeven. De vrederechter motiveerde zijn vonnis aldus:

"Het gewraakte woord is afkomstig van de weggelopen regeeringsklik en van de Engelsche propaganda en in hooge mate beledigend voor de N.S.B. ("Hallo" beteekent n.l. Hangt Alle Landverraders Op. Het is vermoedelijk in Nederland zelf ontstaan, doch het is ook wel door Radio Oranje gebruikt.—Red., V.N.) "Verdachte", aldus de vrederechter, "behoort tot de menschen, die zich door den Engelschen zender laten opruien en daardoor de rust in het volk op hoogst bedenkelijke wijze in ge-vaar brengen".

rondom school en onderwijs

Slechts 1 op de 17

DE HOOFDINSPECTEUR van het lager onderwijs in Gelderland, Brabant en Limburg, de heer G. F. Vlekke, die zich overtuigd katholiek noemt maar een nog meer overtuigd N.S.B.-er is, heeft in een interview met *Volk en Vaderland* onder meer het volgende gezegd:

"Ik voel mij als nationaal-socialist voor God en mijn geweten verplicht er voor te zorgen, dat de 404.506 leerlingen der 2.190 lagere scholen en 227 ulo-scholen tot mannen en vrouwen worden opgevoed, die er voor zullen waken, dat ons vaderland zijn plaats in het nieuwe Europa met eere inneemt".

Voorts zeide de heer Vlekke:

"Het moet uit zijn bij het onderwijs, dat beschouwingen gegeven worden, schijnbaar onschuldig, maar in de hoogste mate verderfelijk, waarin de toestand, waarin wij nu verkeeren als een jammerlijk intermezzo wordt afgeteekend en dat de tijd van vóór 10 Mei 1940 wel weer spoedig terug zal keeren. Om misverstand te voorkomen, heb ik den inspecteurs er nadrukkelijk op gewezen, dat ik, wanneer ik onderwijzers, leken zoowel als religieuzen, aan zou treffen, die op een dergelijke manier de jeugd vergiftigen en daardoor met de toekomst van ons volk spelen, hen als niet te handhaven zal voordragen".

Op een vraag, of hij bij de inspecteurs begrip voor zijn standpunt had gevonden, antwoordde deze heer Vlekke: "Slechts bij een van de 17. Dit gaf mij een duidelijk denkbeeld van het wanbegrip, dat in intellectuele kringen onder de katholieken bestaat. Toen ik een toespraak tot de mannelijke en vrouwelijke roomsch-katholieke inspecteurs gehouden had, werd door een van hen de volgende opmerking gemaakt: Ik ben overtuigd katholiek, ik heb een eed afgelegd op wet en grondwet, en dien zal ik houden, maar nooit zal ik iets doen, wat in strijd is met mijn katholieke geloofsovertuiging".

"Hierop antwoordde ik," aldus de heer Vlekke: "Ook ik ben overtuigd katholiek, maar ik ben meer dan dat, ik ben ook een overtuigd aanhanger van het nationaal-socialisme, waarin ik in eer en geweten de eenige redding zie voor mijn land en volk. Ik zal niets van u vragen, dat in strijd is met uw katholieke geloofsovertuiging, maar het kan voorkomen, dat ik iets van u eischen zal, waarvan u zich verbeeldt, dat het in strijd is met uw overtuiging. In zoo'n geval zult u hebben te doen, wat ik van u eisch, of anders de noodzakelijke consequenties hebben te aanvaarden".

En desondanks was er maar 1, die hem niet tegensprak, op

Gezicht uit een der ramen van het Binnengasthuis te Amsterdam op het "Huis op de drie grachten" en op de brug, waarover heel wat stappen gezet zijn door studenten en professoren, als zij zich voortspoeden naar de Universiteitslocalen of de Aula aan de Oudmanhuis Poort.

NEDERLAND ZAL HERRIJZEN

de 17, en dat waarschijnlijk alleen nog uit een of andere voorzichtigheid.

Hoofd eener school mishandeld

EEN COLPORTEUR van het N.V.V. (onder Nazi-leiding) had zich op een gegeven dag bij het hek van een school geposteerd en begon daar pamfletten aan de schoolkinderen uit te delen, waarop het hoofd der school naar hem toe kwam en hem toevoegde, dat hij "hier geen rommel wilde hebben." De N.S.B. colporteur wachtte geen seconde maar diende het schoolhoofd in tegenwoordigheid van alle kinderen zoodanige opstoppers toe, dat het slachtoffer een hersenschudding opliep en gedurende 9 weken geen arbeid kon verrichten.

De Utrechtsche vrederechter

veroordeelde den colporteur tot —dat ging niet anders, hij veroordeelde hem tot . . . 15 gulden boete.

55% der Roosendaalsche schooljeugd lijdt aan kropziekte

BLIJKENS het laatst verschenen rapport van den gezondheidsraad in Den Haag lijdt meer dan de helft der schoolkinderen in Roosendaal, namelijk 55%, aan de kropziekte. Van de 360 onderzochte kinderen bleken er 199 door de ziekte aangetast, waarbij 36 ernstige gevallen geconstateerd werden.

Inplaats van het water der waterleiding te jodeeren door toevoeging van jood-kali, zooals men o.a. in Lisse, Noordwijk, Utrecht en andere plaatsen

gedaan heeft, heeft de burge-meester van Roosendaal in overleg met den gezondheidsraad besloten een andere oplossing toe te passen en wel door het zout, dat in het brood verwerkt wordt, te jodeeren.

Aanplakbiljetten van S.S. in de Scholen

DE secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming heeft een circulaire gericht tot alle hoofden van openbare en bijzondere onderwijsinrichtingen, waarin bevolen wordt, dat aan eventuele verzoeken van de zijde der S.S. of van den Nationalen Jeugdstorm om aanplakbiljetten dier organisaties in de schoollokalen aan te brengen, moet worden voldaan.

SANKEY

AANKONDIGINGEN

SANKEY

ANNOUNCEMENTS

ZOO ZAGEN de eerste stoomschepen eruit die onze producten van de oude Essex Wharf in Canning Town, Londen, naar verre landen vervoerden. Sinds 1857 hebben wij onze vuurvaste materialen—bakstenen en cement—naar alle deelen van de wereld uitgevoerd. De tevredenheid van onze klanten wordt bewezen door de groote toename van onze export-handel in het verloop der jaren. Gedurende een kleine eeuw hebben wij het aantal producten dat wij vervaardigen, nog uitgebreid met vele die den mensch en de industrie in alle deelen der wereld van nut zijn geweest en dat, naar wij hopen, weer zullen zijn.

THESE ARE the first type of steamships to carry our products from the old Essex Wharf in Canning Town, London, to distant lands. Since 1857 we have exported our refractory materials—firebricks and fire cements—to all parts of the world. The satisfaction they have given is evidenced by the progressive growth of our export business across the span of years. During this greater part of a century, we have added to our products many which have been, and will again be, we hope, beneficial to man and his industry in every corner of the earth.

J. H. SANKEY & SON,
LIMITED
ESTABLISHED 1857.

Wij specialiseeren ons in bouwmaterialen, sanitaire producten, vuurvaste voorwerpen en Sisalkraft, een tegen water en bederf bestand, onschuurbaar papier, dat gebruikt kan worden voor huizenbouw, het landbouwbedrijf en voor de huishouding.

Specialists in Building materials, Sanitary Ware, Refractory Goods and Sisalkraft, the waterproof, rot proof, untearable paper for Building, Agricultural and Household uses.

ALDWYCH HOUSE, LONDON, W.C.2

Tel.: HOLborn 6949 (14 lines)

★ NEDERLAND

HOUDT DE FAKKEL BRANDENDE

Er zijn altijd kernen van verzet

OP GEEN MOMENT wordt men zich pijnlijker bewust van de scheiding van het vaderland, dan wanneer uit schaarsche berichten blijkt dat er iets broeit, of dat de vlam is uitgeslagen. Dat zijn de dagen waarop een kort berichtje van *British United Press* of van een van de groote Amerikaansche pers-agentschappen meldt, dat in deelen van Nederland de staat-van-beleg is afgekondigd. Men poogt te gissen wat er achter zit, men bestormt zekere instanties met vragen, men wil reageeren, men wil onzen landgenooten doen voelen dat wij naast hen staan—en men hoort niets. Er is geen gevangenis waarvan de muren geluidsdichter zijn, dan Europa.

Wij weten nu dat zich tijdens de vorige maand "ongereldheden" hebben voorgedaan in het bezette gebied. Wij weten dat in Amsterdam bomaanslagen zijn gepleegd. Wij kennen de namen van hen, die als represaille gevangen zijn genomen. Het is tot ons doorgedrongen, dat de studenten van de Universiteit van Amsterdam zich over het afkondigen van een staking hebben beraden, die tenslotte inopportuun werd geacht. Wij hoorden zelfs van een scherpe "curfew" in de hoofdstad.

Meer weten wij niet.

Is er meer geweest?

Het is niet uitgesloten.

Op Donderdagavond 27 Februari van het vorig jaar kwam van *Associated Press* uit Berlijn het bericht dat in Noord-Holland de staat—van beleg was afgekondigd. Op Vrijdagmorgen 28 Februari ving de Luisterdienst van de regering een raadselachtige redevoering op van den Duitschen zender Bremen, waarin een anoniem N.S.B.-er het Nederlandsche volk bezwoer, zich kalm te houden, en vooral in te zien dat Seyss-Inquart de beste bescherming was, dien men zich had kunnen denken. Wat gebeurde er toch in Nederland? Werd er gevochten? Was het geheele land in opstand gekomen? Verwachte men hulp?

Weken duurde het, eer wij precies wisten, wat er aan de hand was geweest. Toen bleek dat alle ongereldheden al over waren, niet alleen toen de eerste mare ervan tot ons doordrong, maar ook op het oogenblik, dat de bezetter zijn eerste tegenmaatregelen nam. Dinsdag en Woensdag waren de glorieuze stakingsdagen, die stralend voortleven in de herinnering van ons volk. Donderdagmorgen pas werd de staat-van-beleg afgekondigd. Eerst

in de daarop volgende week werden de burgemeesters en gemeenteraden van Amsterdam, Hilversum, Haarlem en Zaandam ontbonden, en werd van deze steden achttien miljoen gulden aan boete gevorderd.

Hoe was deze Februari-opstand vorig jaar ontstaan? Aanleiding was het willekeurig gevangen nemen van enkele honderden Amsterdamse Joodsche medeburgers. Oorzaken waren er velerlei. Elk ongemak, elke vernedering, elke daad-van-tyrannie die men sinds den 14en Mei 1940 had moeten dulden, was oorzaak geweest van den opstand. De beestachtige arrestatie der Amsterdamse Joden was slechts de laatste druppel, die den beker deed overvloeien.

Daarom was de opstand nog niet geheel ongeorganiseerd. De historie kent geen geheel ongeorganiseerde opstanden. Overal moet een los of vast georganiseerde kern aanwezig zijn, die de verborgen bereidheid tot protest van de groote massa in daden doet omslaan. Die bereidheid was er. De georganiseerde kern was er ook. Wij kunnen hierover om begrijpelijke redenen geen verdere mededeelingen doen. Toen echter die kern het stakingsparool uitgaf, werd dat opgevolgd op een wijze, die niet alleen de Duitschers aanvallijk met lamheid sloeg, maar die waarschijnlijk de organisatoren van het protest hoogelijk zal hebben verbaasd!

Protest—meer was de Februari-opstand van 1941 niet. Zij was geen opstand of revolutie in dien zin, dat zij een verandering der machtsverhoudingen nastreefde. Zij was geen opstand tot verkrijging van betere sociale toestanden. Dat hebben enkelingen er van probeeren te maken, maar dat is mislukt. De opstand was: protest. Een vooral symbolische daad, waarin de groote massa des volks zijn heerlijke eenheid tegenover bezetter en landverraders beleefde op een waarlijk verlossende wijze. Ik heb gesproken met eenvoudige menschen die aan dit protest hebben deelgenomen, en het is moeilijk, de ontroering weer te geven, waarin zij het relaas doen van wat op die gedenkwaardige dagen is geschied. Daarin trilt iets na van de groote, zuivere verlossing, die zij in die dagen hebben ondergaan. De diepe eenheid die zij aanwezig gisten, openbaarde zich eensklaps in een openlijke daad, waarbij tienduizenden het leven riskeerden. Wie in die dagen in Amsterdam dit symbolische protest aanschouwde, wie dat "feest mee-

beleefde" (in deze termen werd er van Holland uit over geschreven), die voelde dat zich op den dag dat de werkelijke afrekening zou komen, op dezelfde onweerstaanbare wijze, vrijwel het geheele volk zou verheffen.

Vandaar dat men de strafmaatregelen van den bezetter in een superieure rust kon aanvaarden. Rust—want men wist ook, dat de tijd van het ernstige reële verzet op grooten schaal nog niet was gekomen. De bezetter had vrijwel aanstonds geduchte militaire krachten naar Amsterdam en de andere plaatsen gedirigeerd. Daartegen nu al te strijden, ware het opwekken van een bloedbad, waarin de actieve elite op een ongelegen moment zou worden uitgeschalkeld. In zooverre is de Februari-opstand van 1941 ook een les geweest. En er zijn personen en organisaties in het bezette gebied, aan wie deze les niet spoorloos zal zijn voorbijgegaan. Men improviseert geen revolutie, zeker niet bij den huidige stand der militaire techniek. Verantwoordelijke personen in Nederland zullen nog beter dan wij beseffen, dat gewacht moet worden tot het juiste moment, tot den dag waarop Nederland en zijn bondgenooten effectieve hulp kunnen bieden, voor het signaal tot den massa-opstand kan worden gerezen. De tijd van bezetting is ook een tijd van scholing in de wetenschap, de buitengewoon verantwoordelijke wetenschap, van het revolutie-maken.

Bij gebreke aan nadere inlichtingen zou ik dus voorloopig willen gissen dat de ongereldheden te Amsterdam van beperkten omvang zijn geweest. De groote massa in Nederland weet, dat de dag-van-afrekening nog niet is aangebroken. Dat behoeft eenigen individuen natuurlijk niet te verhinderen, persoonlijk daden van geweld te bedrijven. En dat zou maar al te begrijpelijk zijn. Want de ingehouden spanning in Nederland stijgt—de honger maakt velen moedeloos, maar anderen wild—en er zullen tienduizenden zijn, zeker onder de jongeren, die een heiligen aandrift voelen om het leven te offeren in den strijd tegen den gehaten bezetter. Daar de omstandigheden zoo zijn, moet wel hier-en-daar, op ongeregelde tijden, en op de meest verschillende plaatsen een vlam uitslaan.

De vlam van het persoonlijk protest, van den persoonlijke daad, die even opglanst in de duisternis tot de bezetter er den domper opzet.

Nog niet het groote, laaiende, reinigende vuur dat alle verderfelijke sporen van de Nazi-pest zal uitbranden.

En dat zal opvlammen—eens
... L. DE JONG

GEVAREN voor de jeugd

Bijzondere maatregelen te Leiden

DE BURGEMEESTER van Leiden, mr. R. N. de Ruyter van Steveninck, heeft tijdens een persconferentie medegedeeld, dat hem uit ingewonnen rapporten bij de politie en den Voogdijraad was gebleken, dat de criminaliteit onder de jeugd den laatsten tijd sterk is toegenomen. Een groot euvel daarbij is vooral het vele doelloos op straat rondslenteren van tal van jeugdige personen, hetgeen de bandeloosheid in de hand werkt en aan de hartstochten den vrijen teugel laat.

De burgemeester heeft nu de volgende maatregelen getroffen:

1. Een algemeen verbod, om te "beurzen", d.w.z. op hoeken van straten tegen huizen of in portieken rond te hangen.

2. Een verbod (van ruime strekking) om bepaalde straten anders dan als verkeersweg te gebruiken. Op deze straten is dus bijvoorbeeld ook het voortdurend heen en weer lopen, de zogenaamde pantoffelparade, verboden. Voorloopig worden als zoodanig alleen de Stationsweg en de Steenstraat aangewezen.

3. Een verbod om, ten aanzien van bepaalde wegen, tusschen zonsondergang en zonsopgang op of aan den openbaren weg te zitten of te liggen met iemand van de andere kunne. Hiervoor worden de wegen met een landelijk karakter aangewezen.

4. Een verbod voor minderjarigen, beneden den leeftijd van 18 jaar, om zich op de door den burgemeester vast te stellen avonduren op straat te bevinden. Deze uren zullen voorloopig zijn van 8-12. Op dit verbod zijn enkele uitzonderingen van toepassing, zooals bijvoorbeeld, wanneer de minderjarige zich onder geleide bevindt van ouders of van een meerderjarige, die aan de gestelde eischen voldoet. Of, wanneer kinderen in het bezit zijn van een bewijsstuk, dat zij lessen, catechisatie e.d. moeten bezoeken.

5. Een verbod voor meisjes beneden de 18 jaar om café's te bezoeken en na 7 uur 's avonds in bioscopen of verlofzaken te komen. Aan caféhouders is tevens verboden, deze meisjes in hun inrichtingen toe te laten.

Deze verordeningen waren alle meteen in werking getreden, uitgezonderd de laatste, die eerst 19 Maart in werking treden zou.

Diphterie-epidemie in West-Brabant

DR. MOL TE ETEN, welke plaats in het centrum van het bestrijdingsgebied eener diphterie-epidemie in West-Brabant is gelegen, heeft verklaard, dat de groote uitbreiding der diphterie in het jaar 1941 heeft plaatsgevonden, toen het aantal ziektegevallen steeg tot 86, terwijl zich in de eerste weken van 1942 15 nieuwe gevallen voordeden. In het St. Rochuspaviljoen voor besmette-

lijke ziekten te Breda werden in denzelfden tijd 20 en in de barakken te Oudenbosch 25 diphterielijders opgenomen. Te Breda heeft men begin Februari wegens plaatsgebrek opnemings van 10 nieuwe gevallen moeten weigeren.

De voornaamste oorzaak van de hardnekkigheid der epidemie zocht dr. Mol in de slechte woningtoestanden in West-Brabant, waar dikwijls 2 à 3 gezinnen bij elkaar wonen. Hoe wil men, zoo vraagt hij, uitbreiding der ziekte tegengaan, indien 3 à 4 kinderen in een bedstee slapen? Bij de ouderen is de bestrijding nog moeilijker, omdat de ziekte bij het isoleeren van bacillendragers geen uitkeering toestaat. Er is dan ook alle reden, aldus dr. Mol, om tot gedwongen immunisatie over te gaan.

Geen meisjes beneden 18 jaar in Café's 's avonds alleen

DE BURGEMEESTER van Rotterdam, waar de onzedelijkheid onder minderjarigen het ergst om zich heengrijpt, heeft verordend, dat Nederlandsche meisjes beneden den leeftijd van 18 jaar zich niet in inrichtingen tot het verbruiken van eetwaren en dranken mogen bevinden tusschen 6 uur namiddag en het eerstvolgende sluitingsuur dier inrichting tenzij ze zich bevinden in gezelschap van tenminste een harer ouders of van een voogd.

nieuwe orde

Discipline in W.A. was wanhopig zoek zegt vrederechter

EEN ZEKERE J. Zootjes te Amstelveen had in Februari van het vorige jaar met een zoodje W.A.-mannen een bezoek gebracht aan een huis aan den Keizer Karel-weg aldaar en had er alles kort en klein geslagen, omdat een der bewoners zich zou hebben schuldig gemaakt aan het schilderen van het woord "landverrader" op huizen van N.S.B.-ers. Dit optreden was zelfs den vrederechter te bar. De onderaanvoerder, aldus staat in het vonnis, heeft, met een knuppel in het rond slaande en de vrouwelijke getuige mishandelend, "zich als een bolsjewiek gedragen"! Zootjes werd tot twee maanden gevangenisstraf veroordeeld. Zijn vrienden bleven ongestraft.

Ook in het dorp Broek in Waterland was het rumoerig geweest. Uit het verhoor bleek, dat er in het dorp maar drie gezinnen tot de N.S.B. behooren en de rest fel tegen de N.S.B. gekant is.

Geen stadsbussen meer op Zondag

WIJ HEBBEN reeds gemeld, dat in enkele steden het plaatselijk autobusverkeer op Zondag was stopgezet. Thans is een verbod in dien zin over het geheele land uitgevaardigd.

Huis van een officier van gezondheid in Malakka

Boulton & Paul Ltd.

NORWICH

Civiele Ingenieurs, Staal- en Hout - Constructies

Fabrikanten van draadgaas-afrasteringen-bekwerk

Export naar alle werelddeelen

STAAL.—Fabrieks- en bedrijfsgebouwen, hangars, loodsen, openbare gebouwen, bioscopen, landbouwschuren, enz.

HOUT.—Landhuizen, sportpaviljoens, vakantie-kampen, kerken, vergaderzalen, broeikassen, veestallen, hoenderhokken, opslagplaatsen, verplaatsbare gebouwen, enz.

DRAAD.—Kippengaas, gevlochten gaas, "chainlink," hekken, rasterwerk, enz.

**FABRIKANTEN
IMPORTEURS & EXPORTEURS**

van eerste klasse

nieuwe en "rebuild"

GEREEDSCHAPMACHINES

**SOAG MACHINE TOOLS, LIMITED
LONDON** IUXON STREET, LAMBETH

Dochter-maatschappij

**DOUGLAS MACHINERY CO., INC.
NEW YORK** 160. BROADWAY

X BROOKER DORE & Co. Ltd.

5 FENCHURCH STREET, LONDON, E.C.
(Lid van de Londensche Metaal Beurs)

**HANDELAREN IN METAAL-
EN ANDERE ARTIKELEN**

Wij specialiseeren in:

BLIKPRODUCTEN, GEGALVANISEERDE
EN METALEN PLATEN, SCHEEPSWAND-
PLATEN EN ALLE SOORTEN VAN STAAL
EN ANDERE METALEN.
TEXTIELWAREN, ENZ.

Orders voor alle soorten van
goederen kunnen door ons worden
uitgevoerd.

Telegram-adres:
"BROOKER, London."
Alle Codes in gebruik.

—Het beste weefsel
comfortabel en sterk

HET zachte weefsel van dit beroemde Britsche materiaal is ook uit een oogpunt van gezondheid het beste voor dames-, heeren- en kinderkleding. 'Viyella' blijft goed in de wasch. Het is warm in den winter en koel in den zomer. Er is keuze in vroolijke patronen en een heele reeks van kleuren voor de kinderkamer zoowel als in allerlei soorten ruiten en strepen. Ook voor heeren-overhemden en pyjama's en een volledige selectie kleuren passend bij uniformen van de weermacht.

IS HET KIWI!

"Ja, zuster, ik zeg tegen n'm, ik zeg, man, zeg ik tegen n'm, ik weet dat de order is dat je het licht van je zaklantaarn in de black-out vlak voor je op den grond moet richten, maar ik mag gehangen worden als de Duitsche piloten dan de punten van je schoenen niet zien. Dat KIWI glimt als ik-weet-niet-wat. Nou, zegt-ie tegen me, hij zegt..."

"Hij zei: 'Maar je gebruikt zelf KIWI, agent, kijk maar!'"

"Ja, zuster, dat zeid-ie ook, en we hadden reuze pret over het geval. Hoor es, zeid-ie, waarom zal ik geen KIWI gebruiken als de politie het gebruikt, en de vloot, en de luchtmacht, en de Home Guard..."

NATUURLIJK
HET IS KIWI!

"En de pleeg-zusters..."

"En alle lieve pleegzusters, net als u, zuster, u ziet er altijd zoo keurig netjes door uit..."

"Maar we hebben ook andere redenen. KIWI houdt het leer zoo zacht en soepel, en dat

is heel wat waard als je de heele dag moet loopen en staan."

"Nou, daar kan ik over mee-praten, zuster. KIWI maakt het leer ook waterdicht, en dat is nog een reden waarom wij het gebruiken."

"Dus dat komt er op neer dat de politie net zoo gesteld is op KIWI als de gewone stervelingen?"

"Reken maar, zuster, als het kan nog meer!"

KIWI BLACK

4^d AND 8^d

KIWI DARK TAN

Dames en heeren onder dienst wordt verzocht in de cantines zoveel mogelijk KIWI te koop, om meer voor de burgerbevolking over te laten. Wij kunnen het publiek verzekeren, dat alles wat wij kunnen leveren, zoo eerlijk mogelijk over de winkels wordt verdeeld. Indien uw winkelier op een gegeven oogenblik geen KIWI meer heeft, probeert het dan den volgende dag, omdat dan nieuwe voorraad ontvangen kan zijn.

THE KIWI POLISH CO. PTY., LTD., BRUMWILL RD., EALING, LONDON, W.5

HART
ACCUMULATOR CO. LTD.

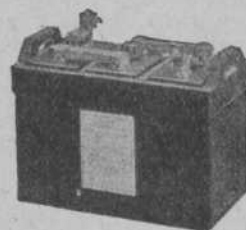

ELECTRISCHE
ACCUMULATOREN

VOOR

LICHT EN DRIJFKRACHT
INSTALLATIES
TELEFOON-KANTOREN
AUTO'S, RADIOS, ENZ.

Prijscuranten op aanvraag

STRATFORD, LONDON, E.15

Telegram-adres : Hartmossel Strat London
CODES : ABC 5de en 6de druk & Bentleys

F.2

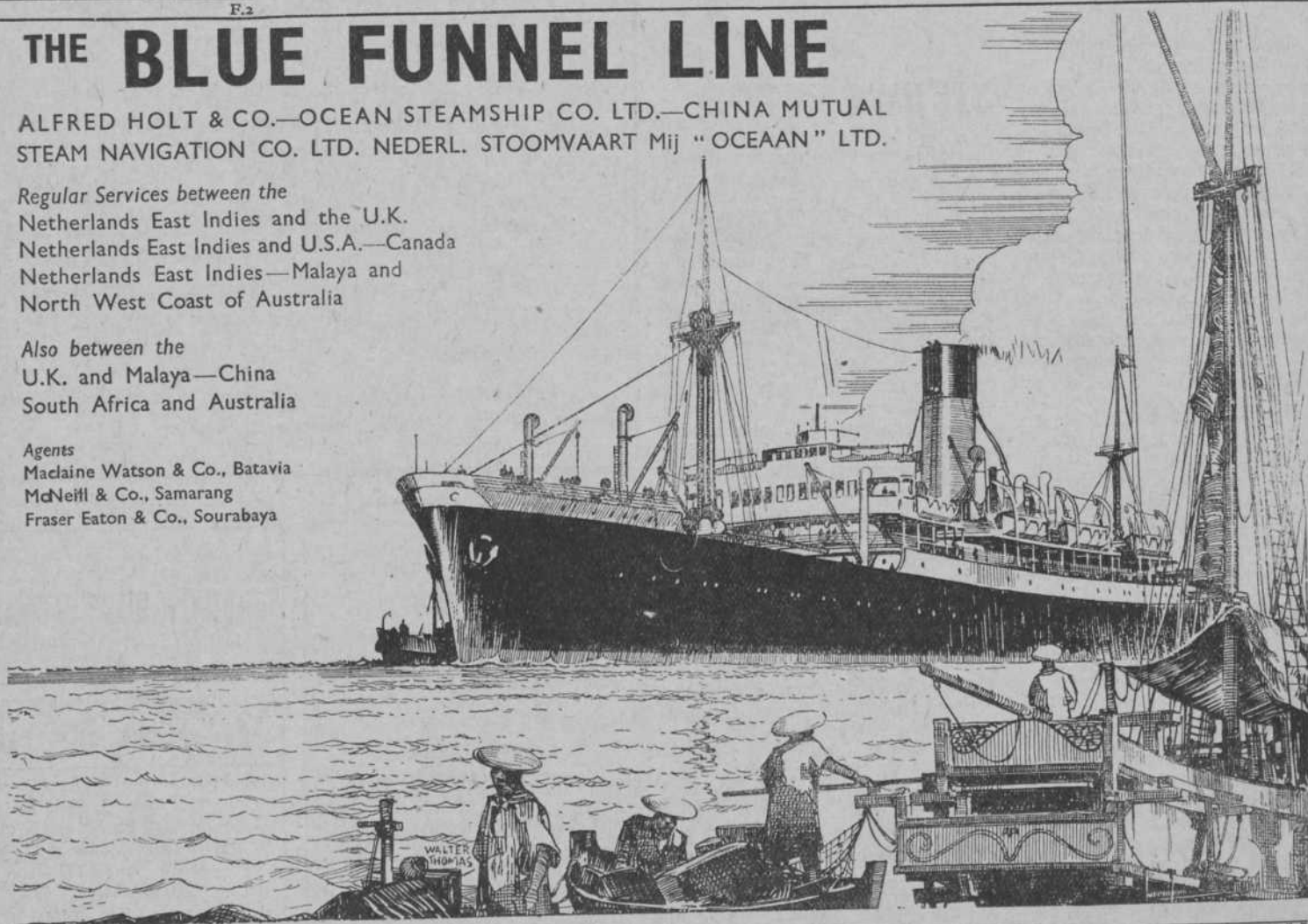
THE BLUE FUNNEL LINE

ALFRED HOLT & CO.—OCEAN STEAMSHIP CO. LTD.—CHINA MUTUAL
STEAM NAVIGATION CO. LTD. NEDERL. STOOMVAART Mij "OCEAAN" LTD.

Regular Services between the
Netherlands East Indies and the U.K.
Netherlands East Indies and U.S.A.—Canada
Netherlands East Indies—Malaya and
North West Coast of Australia

Also between the
U.K. and Malaya—China
South Africa and Australia

Agents
MacLaine Watson & Co., Batavia
McNeill & Co., Samarang
Fraser Eaton & Co., Sourabaya

For all information on Netherlands East Indies Trade apply to
THE BRITISH CHAMBER OF COMMERCE FOR THE NETHERLANDS EAST-INDIES (Inc.)
Cecil Chambers, Strand, London, W.C.2.

GEMENGDE BERICHTEN

De Lagere Montessori school te Amsterdam, tot nog toe gehuisvest in een woonhuis aan de Lairesestraat 159, zal een nieuw gebouw krijgen aan de Albrecht Dürerstraat.

In de *Nieuwe Rotterdamse Courant* van 10 Januari 1942 vinden wij een verslag van de Nederlandsche spaarbanken, dat plotseling een fel licht werpt op de onderwijstoestanden te Rotterdam. Het luidt: "Ondanks de voortdurende veranderingen der schooltijden en het tijdelijke vertrek der talloze kinderen naar elders, mogen de resultaten, die in het afgelopen jaar door de jeugd (in Rotterdam) werden bereikt, bevredigend worden geacht."

De Duitsers zijn op Het Loo bezig de meubelen te sorteren en te catalogiseren.

Er is op 17 Februari brand uitgebroken in het Olympisch stadion te Amsterdam, waarbij 2.000 zitplaatsen werden vernield.

Twee Friezen, die tijdens den elfstedentocht bevroren ledematen opliepen en een amputatie moesten ondergaan, zijn overleden. Er zijn nog andere meer of minder ernstige gevallen bekend van elfstedenrijders van dit jaar, die bevroren ledematen opliepen en ledematen of gedeelten daarvan zullen moeten missen.

De politie heeft een man aangehouden, die er zijn werk van maakte, telkens een slaapkamer voor één nacht te huren en er dan met de dekens van door te gaan.

Op 20 Februari is de groote garage van de firma Spijker aan den Overtoom te Amsterdam geheel door brand vernield, terwijl tevens een veertig vrachtauto's in vlammen zijn opgegaan. "Oorzaak onbekend."

Visserij- en Markt-berichten

HET ZAL waarschijnlijk velen, die vroeger gewend waren de Visserij- en Marktberichten in de Nederlandsche dagbladen te lezen, interesseren, hoe ze er nu uitzien. Wij moeten echter met nadruk waarschuwen, dat deze berichten thans onder Duitsch toezicht staan, waaruit men de noodige conclusies kan trekken. Wij knipten onderstaande gegevens uit de *N.R.Crt.* van 14 Februari 1942:

VISSCHERIJ

SCHIEVENINGEN, 13 Febr. Hedenochtend was er geen aanvoer van verse visch uit zee. Aangevoerd van IJmuiden: wijting 28-32.50, bot 31, kleine schol 25-25, schol 19.50-33, alles p. kist van 15 kg.

IJMUIDEN, 13 Febr. Tong 11.50-9.50 per kg.; kleine schol 11.22-108, 11.100-86, zetschol 11.36, pufschol 11.76-61, 11.59-46, groote bot 11.22-106, kleine bot 11.92-84, groote schol 11.102-94, kleine schol 11.82-58, pufschol 11.50-37, wijting 11.134, alles per 50 kg; kabeljauw 11.28-12 per stuk.

Besommingen: treiler: IJM 129 Shamrock 75 mnd. 11.4567; loggers: VI 166 11.14, IJM 268 11.4050, KW 45 11.4945, KW 144 11.3110, KW 15 11.3755, SCH 97 11.555, SCH 106 11.6298, SCH 35 11.4181, SCH 159 11.2455, SCH 324 11.2692, IJM 221 11.166.50, IJM 223 11.209.

MARKTBERICHTEN

VEE EN PAARDEN
LEEWARDEN, 13 Febr. Veemarkt, 66 stieren, 605 vette koeien, 704 melk- en kalfkoeien 11.275-525, 138 pinken 11.190-240, 475 nuchtere kalveren, 121 vette schapen en weideschapen, 59 drachtvarkens, magere varkens en loopers, 27 kleine biggen, 53 bokken en geiten. Totaal aanvoer 2248 stuks.

Melk- en kalfkoeienaanvoer redelijk, handel kalm, prijshoudend, afloop minder. Drachtige magere varkens, loopers en biggen, aanvoer kort, handel en prijzen van geen beteekenis. De Veehouderijcentrale nam heden 550 koeien, 50 varkens, alle aangevoerde nuchtere kalveren en schapen, 100 graskalveren en 11. Maandag 258 runderen en 87 nuchtere kalveren over.

LEIDEN, 13 Febr. 368 runderen, 163 kalveren, 69 schapen, 154 varkens, 23 stieren, 36 kalf- en melkkoeien 11.400-630, 35 varekoeien 11.270-430, 250 vette ossen en koeien, 37 graskalveren, 24 pinken 11.180-290, 155 nuchtere kalveren, 69 schapen, 48 mestvarkens, 101 biggen 11.12-18, 5 Zeugen, alles p. stuk.

MEPPEL, 12 Febr. Aanv. 256 varkens en loopers en 902 biggen. Prijzen: magere varkens 11.70-125, drachtige varkens 11.100-150, loopers 11.22-25, jonge biggen 11.10-18. Handel matig.

ZUTPHEN, 15 Febr. Aanv. 332 st. rundvee, 1 schaap en 12 biggen en wel 79 vette koeien, zware stieren en lichte stieren (geen noteering); 2 vette kalveren, 66 graskalveren en 185 nuchtere kalveren (geen noteering), 12 biggen 11.12-15 per st. en 11.2-2.50 p. week. Voor de N.V.C.: 79 stuks vet vee, 2 stuks vette kalveren, 66 stuks graskalveren en 185 stuks nuchtere kalveren.

WILD EN GEVOGELTE

LEEWARDEN, 13 Febr. Slachthanen 11.50-2.50, slachtkippen 11.125-2.25, jonge hanen 1-2, jonge duiven 25-40 c., alles per stuk.

MELK, BOTER, KAAS EN EIEREN
LEEWARDEN, 13 Febr. Kippen-eieren prijs 612 tot 10.45 c. p. stuk; handelsprijs 11.132-1.37 p. kg. Eendeneieren prijs 7.6-8.1 c. per stuk.

Ver. van Zuivelmijlen. Edammer kaas 20 plus 11.0.87, id. 40 plus 11.1.12, Goudsche kaas 20 plus 11.0.87, id. 40 plus 11.1.12, broodkaas 40 plus 11.1.12, Leidse kaas 20 plus 11.1.02, alles p. kg.

LEIDEN, 13 Febr. 1ste soort Goudsche kaas 11.6212 p. 50 kg. Aantal partijen 2.

AARDAPPELEN, GROENTEN EN FRUIT

s-GRAVENZANDE, 12 Febr. Seld. 13.10-13.80 per 100 bos; knolseld. 6.50-11.40 per 100 kg.; spruiten 16-19, witlof 22-28 per kg.

s-GRAVENZANDE, 12 Febr. Witlof 26, spruiten 16-20, rammenas 11 per kg; seld. 13.80 per 100 bos; knolseld. 6.80-11.50 per 100 kg.

HONSELERSDIJK, 12 Febr. Witlof 26-30 per kg; nero 18.50, 2e 11.80, knolseld. 8.50-11.50, roode k. 5.80 per 100 kg; anjilvie 1.20 per bak; seld. 18-26, peters. 20-23 per 100 bos; peen 24 per bos.

MONSTER, 12 Febr. Seld. 8.70-15.40, peterselie 15.60-17.10 per 100 bos; rapen 32 per kist, witlof 20.80 per 100 kg.

POELDIJK, 12 Febr. Knols. 11.0.50-11.50 p. 100 st.; seld. 11.8.20-23.50, peters. 11.20-21.30, per 100 bos; kelen 50 c. p. kg; schors, 1e s. 11.8.50, id. 2e s. 11.1.80, prei 11.8.40 p. 11.100 kg; and. 30 c. p. kg.

OVERLEDEN

Jhr. ir. J. W. G. van Riemsdijk, 91 j., Amsterdam, oud-hoofd-directeur van het Rijksmuseum.

J. H. v. Straten v. Nes, 72 j., Boskoop, bekende figuur in boomkweekerswereld.

Jhr. P. B. J. Vegilin van Claerbergen, 63 j., Joure, oud-burgemeester van Haskerland.

J. Knoppers, 75 j., Amersfoort, notaris aldaar.

J. P. Stok, 79 j., Rotterdam, bekend architect.

Ir. H. A. Straatman, 63 j., Arnhem, hoofdinspecteur van den arbeid aldaar.

T. v. d. Blink, 68 j., Den Haag, oud-inspecteur voor het onderwijs.

Dr. ir. P. Joosting, 74 j., Utrecht, oud-hoofdingenieur der Nederlandsche Spoorwegen.

A. C. v. Berkel, Wassenaar, redacteur weekblad *Roomsche Wassenaar*, voorheen directeur van *Het Centrum* te Utrecht.

J. A. Luysterburg, Amsterdam, agent van het departement van Financiën, tevens beurscommissaris.

J. E. van Timmeren, 64 j., Schiedam, ontvanger der invoerrechten te Rotterdam.

H. van Lennep, 73 j., Amsterdam, oud-directrice van het Emma-Kinderziekenhuis aldaar.

Jhr. E. W. van Panhuys, 74 j., Utrecht, generaal-majoor der genie b.d.

G. Zwikker, 68 j., Ermelo, oud-directeur Verenigde Veluwsche Melkproductenfabrieken.

M. v. Hout, 71 j., Helmond, oud-burgemeester aldaar.

Jhr. L. M. A. von Schmidt, 82 j., Den Haag, generaal-majoor b.d.

A. van Weezenbeek, 71 j., Rotterdam, bekend figuur hondensportwereld.

Prof. Huib Luns, 60 j., Amsterdam, hoogleraar in handteekenen en de geschiedenis der schilder- en beeldhouwkunst aan de Technische Hoogeschool te Delft.

Burgerlijke Stand

(Begin Februari en Midden Februari)

GETROUWD

Den Haag: A. M. Straman en C. J. van Dorsser. Hillegersberg: A. P. van der Kooy en? Schagerbrug: C. S. de Moor en A. B. Kostelijk.

BEVALLEN

Bussum: Reuvecamp-van der Werff, d. Haren: Harkema-de Ranitz, z. Hilversum: Dros-Bax, d. Rotterdam: CH. Lengkeek-Bos, d.; W. H. Oudgenoed-van der Vorm, d. Veenendaal: R. A. H. Veldhuizen-van Kolfschoten, z.

OVERLEDEN

Amsterdam: F. J. Wentzel, m., 73 j.; H. Hoogwout, m., 76 j.; L. Velder, m., 81 j.; G. Kroom, m., 64 j.; J. Kooker, m., 57 j.; G. Bakkes, m.; M. Machin, m.; J. Berenschot-Jippes, v., 69 j.; Aart Hagen, m., 78 j.; M. Ballast-Volkers, v., 74 j.; J. A. Kiel, m., 84 j.; J. A. Durschke, m., 86 j.; J. M. Lob, m.; L. A. Sethe, v., 70 j.; Arnhem: A. E. Weigel, m., 65 j.; Assen: Z. H. Roessingh-Pellinck, v., 55 j.; Assendelft: D. G. van Wijk, m., 70 j.; Bergen-op-Zoom: A. M. Rùbsaam, m., 50 j.; Borculo: A. J. M. Boenk-Kooper, v. Breda: J. Bruce, m., 79 j.; Broek in Waterland: G. Reims, v., 73 j.; Burum: S. G. Meihuizen, m., 45 j.; Bussum: J. A. Luysterburg, m., 65 j.; Delft: G. L. M. Frank, m.; Deventer: E. G. H. Ketjen-IJssel-de Schepper, v., 66 j.; Diemen: W. C. Maane, m., 82 j.; J. W. F. Smits Verburg, m., 82 j.; Doetinchem: D. J. Horsting, m., 53 j.; Dordrecht: C. Burgersdijk, v., 57 j.; Driebergen: A. Heykoop-Zeeuw, v., 74 j.; Duivendrecht: J. L. van Lierop, m., 63 j.; Den Haag: M. R. Collard-Jacobson, v., 73 j.; H. Japin, m., 83 j.; W. Kouwenhoven, m., 73 j.; F. W. Planten, m., 79 j.; F. E. Schuurman, m., 59 j.; L. van 't Sant, m., 79 j.; H. S. M. van Wickevoort-Crommelin, m., 75 j.; M. L. Broekema-Smit, v.; L. E. Visser, m.; C. van Vollenhoven, v.; M. Eindhoven-Simon, v., 81 j.; Haarlem: J. N. van Elst, m., 83 j.; Heemstede: P. van Teutem, m., 78 j.; W. Kooijmans, m., 60 j.; A. J. Moreau, v.; Heenvliet: C. M. Lamaison van Heenvliet, v., 96 j.; Helmond: F. J. S. van Thiel, v., 73 j.; Hilversum: M. F. Homoot, v., 88 j.; Hoorn: T. de Jong-Klein, v., 76 j.; Koog a/d Zaan: W. Smit, m., 54 j.; Leidschendam: I. J. N. Laurillard, m.; Markelo: J. M. S. van Eck, v., 82 j.; Meppel: J. A. Stheeman-Smid, v., 82 j.; Schiedam: J. E. van Timmeren, m., 64 j.; Rotterdam: L. Geerlings-Hanegraaf, v., 33 j.; K. P. A. Geerlings, m., 38 j.; G. Geerlings-van Ishoven, v., 69 j.; W. L. van den Broek, m., 79 j.; J. H. A. Lammers, m., 49 j.; N. E. van der Woord, m., 81 j.; C. N. Karkabe, m., 44 j.; F. W. H. Schmid, m., 65 j.; M. Swart, v.; S. den Hartog-den Hartog, v., 64 j.; Santpoort: F. H. M. Timmerman Thijssen, m., 67 j.; Utrecht: A. H. Bemond-Vonk, v., 83 j.; Velp: H. O. Ten Doesschate, v., 73 j.; Venlo: S. Levita, 74 j.; m. Zandvoort: A. Ledebor, v., 66 j.; J. van Bauren-de Jonge, v.; Zeist: L. A. M. Willemse, m., 66 j.; J. J. van Trosenburg, m., 60 j.; Zierikzee: T. Lakenman, v., 60 j.

GILLETTE scheermesjes duren het langst*

★ Vooral indien ge voorkomt, dat het roest, ofschoon ge dat niet met het bloote oog kunt zien. Zelfs het geharde Gillette mesje heeft een vijand, waartegen alleen gij het kunt beschermen. Laat Uw scheermesjes nooit liggen in een vochtige atmosfeer. Het microscopisch kleine begin van roesten op de fijne snede belet U het mesje zo lang te gebruiken als ge zoudt willen.

PRIJZEN (INCLUSIEF OMZETBELASTING)

Blue Gillette 1/3 voor 5 stuks
Stainless Gillette 1/3 voor 5 stuks
Thin Gillette 1/3 voor 6 stuks
Dit aanbod geldt alleen voor
Groot-Brittannië en Noord-Ierland

en besparen staal

LAND
AND
MARINE

YARROW

PATENT
WATER-
TUBE
BOILERS

YARROW & Co., Ltd.

SCOTSTOWN
GLASGOW

OP EN OM HET DAMRAK

Sensationeel herstel ★ voor Indische aandelen

MET DEN VAL van Nederlandsch Oost-Indië is op de Amsterdamsche beurs een merkwaardig herstel in het koersniveau voor Indische fondsen ingetreden. Het is gebruikelijk dat baissedekkingen, na een periode van koersafname, in afwachting van ongunstige gebeurtenissen, tijdelijk eenig herstel in het leven roepen. Doch bij de scherpe daling over de afgelopen weken hadden blanco afgiften op de Amsterdamsche beurs slechts weinig invloed kunnen uitoefenen, gezien de straffe maatregelen, welke het beursbestuur tegen alle activiteit van den beroepshandel had genomen. Wij kunnen dan ook onmogelijk aannemen, dat de groote sprongen omhoog, welke de Indische aandelen in de eerste dagen van na den val van Java te zien hebben gegeven, aan dekkingsoperaties zouden kunnen worden toegeschreven. Wanneer een fonds als H.V.A. in twee dagen tijd van 176 tot 285, Amsterdam Rubber van 106 tot 181, Deli Mij van 131 tot 178, Nederlandsche Handel Mij van 108 tot 135, en Koninklijke Olie van 188 tot 249 springt, dan moet daar een bijzondere reden voor bestaan. De officieel geïnspireerde commentaar op deze sensationele koersstijgingen heeft als een der redenen aangeduid, dat de markt na den val van Bandoeng geen verdere vernietigingen op groote schaal meer verwachtte. Op latere dagen moest echter opgemerkt worden, dat de markt zich omtrent de werkelijke oorzaak

van de groote kooplust in gissingen bleef verdiepen. Typische commentaar was voorts: "Bij een beoordeeling van de raadselachtige koersbeweging der laatste dagen moet niet over het hoofd gezien worden, dat de effectenbeurs, vooral in het tegenwoordige tijdsgewricht, in hooge mate vatbaar is voor gevoelsindrukken. Voorts wordt de markt beïnvloed door stroomingen, welke haar oorsprong vinden in veronderstellingen, verwachtingen, hoop en vaak eigen belang, en zoo doen zich onberekenbare wendingen en tendenties voor." Verwachtingen en hoop. Ongetwijfeld leeft er op het Damrak de verwachting en hoop, dat de bezetting door den vijand slechts tijdelijk zal zijn. Voor de meeste Indische fondsen werden de afgelopen week daarom nog koersen betaald, welke in zeer vele gevallen zelfs nog boven die van vóór de invasie van Nederland uitkomen. Nu wat de veronderstellingen van de markt betreft. Het lijkt ons heelemaal niet uitgesloten, in tegendeel, dat er door bepaalde effectenkantoor-tjes onmiddellijk na het succes van Japan aankooporders zijn geplaatst, aankooporders, die gezien de connecties van de firma's, welke deze plaatsten, duidelijk voor rekening van Duitschers waren. Er zullen Nazi's genoeg zijn, die werkelijk voelen, dat hun asgenooten uit het Verre Oosten hen in de groote prooi dienen te laten deelen, en dat er daarom voor hen alle reden was om maar

vast belangstelling te toonen voor de aandelen in de Indische ondernemingen. Zoo lang Japan nog op grooten tegenstand stuitte, waren de gebruikelijke Deutsche effectenopdrachten op het Damrak merkwaardig bescheiden geweest. Het zou ons geenszins verwonderen, wanneer de eerste aanwijzingen van Deutsche belangstelling voor dit fondsenbezit aanleiding geweest is voor een onmiddellijke drastische verhooging van de koersen, waartegen materiaal gekocht kon worden.

Met de Indische fondsen zijn ook de locale aandelen iets verbeterd, terwijl de staatsleeningen betrekkelijk weinig verandering ondergingen. De Indische leening handhaafde zich op ca 82. Men neemt aan, dat de Nazi's den dienst op deze leening zullen blijven nakomen.

Verdere herkapitalisaties

In verband met het "Besluit op de dividendbeperking 1941" hebben nog een aantal ondernemingen een voorstel gedaan tot herkapitalisatie. (Zie V.N. van 14 Maart.)

De *Nederlandsche Gist en Spiritusfabriek*, gaat het ge-

wone kapitaal verhoogden van fl.7.808.000 tot fl.15.616.000, door uitgifte van bonusaandelen. Het primaire dividend wordt daarbij gehalveerd. De *Machinefabriek Gebr. Stork & Co.*, zal het kapitaal met 25% verhoogden tot fl.8.437.500. Hier wordt het primaire dividend op overeenkomstige wijze van 5 tot 4% verlaagd. De *N. V. G. Dijkers en Co.*, te Hengelo verhoogt het kapitaal met fl.900.000 door uitgifte van fl.1.500 nieuwe aandelen voor elke fl.1000 oude aandelen. De *Vereenigde Nederlandsche Rubberfabrieken* gaan over tot verhooging van het kapitaal met fl.700.000 tot fl.2.800.000.

Vordering van

★ Indische koopvaardij-schepen

ALLE INDISCHE koopvaardij-schepen zijn thans door de Nederlandsche Regeering gevorderd.

Deze schepen waren bij het uitbreken van de vijandelijkheden in het Verre Oosten door den Commandant Zeemacht voor de Indische Regeering gevorderd. Deze vordering is nu en bloc overgenomen.

In het emplot der schepen zal voorshands geen wijziging worden gebracht, tenzij de gemachtigde van den Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart te New York, Mr. M. P. L. Steenberghe, andere instructies geeft.

De overneming van de vordering van de Indische koopvaardij-schepen vindt plaats krachtens het Koninklijk Besluit van 5 Maart, 1942, houdende bepalingen tot het verkrijgen van de onbeperkte beschikking over alle Nederlandsche zeeschepen en tot het nemen van maatregelen ten aanzien van Nederlandsch-In-

dische, Surinaamsche en Curaçaosche schepen.

De Zeeschepenvorderingswet van 1939 had het nadeel, dat zij alleen mogelijkheid gaf om het gebruik van schepen te vorderen. Het jongste Koninklijk Besluit heeft de mogelijkheid geopend tot het verkrijgen van een ruimere beschikkingsmacht, b.v. het bezit der schepen. In het Koninklijk Besluit wordt rekening gehouden met de mogelijkheid, dat de Rijksregeering, in geval een der regeeringen van de overzeesche gebiedsdeelen buiten staat geraakt, haar gezag ten aanzien van haar vloot uit te oefenen, ook Indische, Surinaamsche of Curaçaosche schepen zal kunnen vorderen. Waar maar eenigszins mogelijk, zou zulks dienen te geschieden in overleg met het bestuur van het betreffende gebiedsdeel.

In verband met de bezetting van Nederlandsch Oost-Indië, is de Regeering er thans toe overgegaan, alle Indische koopvaardij-schepen te vorderen.

BEURSKOERSEN AMSTERDAM

	Prae Oorlog	Eind 1941	1942	9.3*	11.3	13.3
Ned. Handel Mij.	175	126	103	135	120	118
Kon. Olie	344	239	184	228	232	232
H.V.A.	484	306	174	245	259	242
A'dam Rubber	328	206	99	145	159	145
K.P.M.	285	158	108	150	150	145
Ned. Scheepv. Unie	229	145	107	134	136	132
Jav. China Jap. Lijn	173	106	—	106	103	100
Vorstenlanden	137	98	55	74	79	74
Deli Batavia	280	158	106	135	137	120
Deli Mij.	334	197	130	168	166	142
Senembah	266	160	—	140	143	120
Ned. Indië 3% 1937 A	93½	81	83	82	82	82
Philips	285	286	237	260	251	259
Lever N.V.	174	174	132	150	147	150
AKU	158	156	144	153	150	150

* Na den val van Bandoeng

B. W. BLYDENSTEIN & CO.

54-56 Threadneedle Street, London, E.C.2

BANKIERS : Gevestigd te London sedert 1858

DEPOSITO'S
REKENINGEN-COURANT BELEGGINGSADVIEZEN
ALLE BANKZAKEN

Onze desbetreffende afdeling is gaarne bereid inlichtingen te verstrekken omtrent de noodige formaliteiten, welke noodzakelijk zijn in verband met de bepalingen van de Defence (Finance) Regulations.

★ Indisch Tegoed in Buitenland

Eigendom overgegaan aan den staat

HET STAATSBLAD van het Koninkrijk der Nederland (No. C.18) bevat:

"BESLUIT van 6 Maart 1942, houdende maatregelen om te voorkomen, dat bezittingen van en vorderingen toekomende aan personen, wonende in het Koninkrijk der Nederlanden, met name in Nederlandsch Indië, worden aangewend op een wijze, welke geacht moet worden strijdig te zijn met de belangen des lands en der ingezetenen."

Toen de Nederlandsche Regeering in Mei 1940 in Londen aankwam, was een der eerste problemen, die zich voordeden, hoe het buitenlandsch bezit van Nederlanders in bezet gebied buiten het bereik van den

vijand kon worden gehouden. De oplossing werd gevonden door het K.B. van 24 Mei 1940, Staatsblad No. A1, dat den eigendom van dit bezit voor den duur van den oorlog aan den Staat der bewaring overdraagt. Op grond daarvan kon de Nederlandsche Regeering als eigenaar optreden en beletten, dat de voormalige eigenaren in bezet gebied hun bezittingen buiten vijandelijk gebied onder Duitschen druk aan den bezetter moeten afstaan. Met name in het destijds neutrale Amerika is deze regel van zeer veel belang gebleken.

Uit geheel overeenkomstige overwegingen heeft de Regeering bij den val van Nederlandsch-Indië analoge maatregelen opgesteld, welke vastgelegd zijn in het bovengenoemde K.B. Ook dit besluit bepaalt, dat de eigendom van vorderingen van personen of rechtspersonen in bezet Indië, welke buiten vijandelijk gebied realiseerbaar zijn, aan den Staat in eigendom overgaat ter bewaring van de rechten van de voormalige eigenaren. Als voorheen is een speciale regeling getroffen voor maatschappijen, wier zetel naar onbezet Nederlandsch grondgebied verplaatst wordt. De Ministers van Justitie en Koloniën zijn in staat, in uitzonderingsgevallen vervroegde teruggave te verleenen voor het tijdstip, waarop de voormalige rechthebbenden in hun bezit zullen moeten worden hersteld.

★ Buiten het Rijksgebied

Bevordering van Kol. Kengen

BIJ K.B. van 7 Maart is de titulaire rang van Generaal-Majoor verleend aan den Kolonel der Militaire Luchtvaart van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch leger E. T. Kengen.

Hij was de organisator van alle operaties, die verricht zijn door het luchtwapen van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch leger.

Generaal-Majoor Kengen bevindt zich op het oogenblik in Nederlandsch-Oost-Indië.

Een consul in Hull

Hull heeft thans een Nederlandsch consul buiten bezwaar van 's Lands schatkist: de heer H. Kool.

BRITISH ROPES LIMITED

De grootste fabrikanten van staaldraden, kabels en trossen van staal of touw in het Britsche Imperium

Hoofkantoor:

DONCASTER.

Kantoor de Londen:

52, HIGH HOLBORN.

★ Tentoonstelling Nederlandsche Stadsgezichten

IN DE Fine Arts Society, 148 New Bond Street, wordt op 9 April a.s. een tentoonstelling geopend, die allicht geen Nederlander in Londen zal verzuimen te gaan zien: een tentoonstelling van 80 aquarellen en teekeningen van uitsluitend Nederlandsche stadsgezichten, gebouwen, enz., gemaakt door een Engelschman, die Nederland zijn tweede vaderland noemt: James P. Power.

De hr. Power, die eventjes vijf zusters met Nederlanders getrouwd weet, heeft tien jaar van zijn leven in onze steden doorgebracht en er heel wat geteekend. En met liefde voor ons stedenschoon.

Bij gelegenheid van de opening der tentoonstelling op 9 April zal prof. mr. Gerbrandy om 3 uur 's middags een korte rede houden. De tentoonstelling blijft de geheele maand toegankelijk.

STOP PRESS

Verwoestingen te Soerabaja

DE LAATSTE Australische oorlogscorrespondent die Java verliet, was lid van het gezelschap dat ontsnapte na alle installaties in de vlootbasis Soerabaja achter zich te hebben vernietigd. De verwoesting geschiedde op Maandag 2 Maart. Alle burgers moesten de schuilkelders opzoeken terwijl de vernielingsploegen aan het werk gingen. En waren drie drijvende dokken in de haven, zes droogdokken en een enorm aantal haveninstallaties. De droogdokken werden met dynamiet verwoest en twee drijvende dokken werden tot zinken gebracht. Het derde en grootste werd tot zinken gebracht tezamen met den torpedobootjager, welke er juist in gerepareerd werd. Alle installaties en etablissementen, werkplaatsen en hangars werden vernield, alle schepen in de haven tot zinken gebracht, inclusief vier groote koopvaarders, die niet gered konden worden omdat de Japanners de zee beheerschten. Ook werden alle motor torpedobooten vernield. Deze booten waren speciaal bestemd geweest voor actie tegen Japansche landingspogingen, maar zij waren daarvoor niet gebruikt en waren intact in Soerabaja gebleven. Slechts twee ervan zijn in actie geweest, en hebben eenige schepen getorpedeerd.

Ook Semarang, Tandjong Priok en Cheribon zijn volkomen verwoest.

In een ziekenhuis te Eindhoven overleed op 17 Maart dr. D. J. van Prooyen, sinds vele jaren voorzitter van den Koninklijken Nederlandschen Voetbalbond. Een zeer gezien figuur in internationale sportkringen.

Wanneer ge in Holland verkouden waart of wanneer ge voelde dat ge verkouden dreigde te worden schreef Uw dokter U

ORGAKININE TABLETTE

VOOR

gij kunt die
thans ook hier
krijgen van

ORGANON

LABORATORIES LIMITED

Brettenham House, Lancaster
Place, London, W.C.2

Vraagt Uwen chemist
deze tabletten

Tel.: Temple Bar 1931

★

Het spijt ons dat wij thans geen "Chief Whip" sigaretten kunnen leveren, maar plannen bestaan reeds om ze zoo spoedig mogelijk na den oorlog in Nederland beschikbaar te stellen.

ZOODRA WEER EEN
GELUKKIGER TIJD
AANBREEKT, ZULT GE
DE GELEGENHEID
KRIJGEN TE GE-
NIETEN VAN UW
GELIEFKOOSDE
VIRGINIA
SIGARET

CHIEF WHIP

De beste
sigaret
voor Uw
gezondheid

LEZERS PARLEMENT

De lezers kunnen op deze bladzijde meeningen of denkbeelden te kennen geven ten bate van de nationale zaak, onafhankelijk van de opvattingen der redactie

ONZE VIJAND DE JAP

Het in Nederlandsch Indië gepubliceerde officieele document geeft enkele markante voorbeelden van de, laten we zeggen "bizondere" manier, waarop Japanners hun vaderlandsliefde tot uiting brengen. Geen zakenman, die het Verre Oosten kent, zal zich over den inhoud verwonderen. Het sluiperig Japansch gewroet, het zich overal in het Oosten vastnestelen van dezen bruinen fascist was al jarenlang aan letterlijk een ieder overbekend.

De moeilijke positie waarin Europeesche mogendheden bij hun houding ten opzichte van Japan verkeerden was, dat de Japanners, die zich altijd zooveel zij dit vermochten "Europeesch" voordeden, en volgens onze, d.w.z. Europeesche begrippen van commercieel recht en fatsoen behandeld werden, die desniettemin staande zelf steevast brutaal overtraden.

Al gingen de vertegenwoordigers van Nippon bij hun bezoeken aan het buitenland in morning coat en gestreepte pantalon gekleed en lieten zij zich aldus als Europeaan vermommen fotografeeren, het waren en bleven Japanners. Denkt U zich eens een precies tegenovergestelde situatie in. Stelt U zich eens Dr. van Mook voor, in kimono gekleed, glimlachend nietszeggende, wijde, vage begrippen mompelend, doorspekt met allerlei nog minder betekenende hoffelijkheden en ten slotte iemand vriendelijk uitnodigend tot een gala banquet met saké en kleurig geklede geisha's. Waarmede dan de conferentie als afgelopen zou zijn beschouwd, terwijl de eigenlijke handelingen daarna in geen enkel opzicht in overeenstemming zouden wezen met wat was "besproken".

Wat zijn dan eigenlijk die

Japansche begrippen, die zoo van de onze afwijken? Zijn de zonen van het Land van de Rijzende Zon dan werkelijk zoo slecht als ze worden afgebeeld?

Vraag het elken zakenman in het Verre Oosten. Zoo vast staat het algemeene oordeel, dat hij U waarschijnlijk ongehoorzaam zal aankijken met een uitdrukking van "mijn beste man, ben je nu werkelijk onnoozel, of houd je je maar zoo?"

Hier is een typeerend voorbeeld.

Een importeur in China met een agentuur voor den alleenverkoop van een bepaald Engelsch fabrikaat beklagde er zich over, dat dit artikel overal in zijn eigen markt beneden zijn kostprijs werd verkocht.

"Maar hoe is dat mogelijk?" vroeg ik verwonderd.

"O, heel eenvoudig", was het antwoord, "de Japansche Legatie is de distribuent".

"De Japansche . . . ?"

"Ja, de Legatie. Het goed wordt eerst in Japan geïmporteerd en in entrepôt opgeslagen. Daarna gaat het per Japansch marine-vaartuig naar een haven in Noord China, waar het zonder ook maar een cent van de hooge invoerrechten te betalen wordt ingevoerd. Vervolgens wordt het naar de Japansche Legatie in Peking getransporteerd, waar massa's van dergelijke koopwaren liggen opgeslagen. Wat kun je er tegen doen. . . . ?"

Het betreurenswaardige is, dat het kenteeknende van dergelijke opvattingen, hoe algemeen ze ook waren, niet al jaren geleden werd ingezien. Let wel, we hadden hier niet te maken met de handelwijzen van enkele individuen, maar met wijdverspreide vuile praktijken, door Japan van overheidswege beschermd en aangehouden.

Als soldaten moeten ze al evenmin worden onderschat. Het is interessant wat een Chineesche geschiedschrijver uit de 16e eeuw van de Japan-

sche soldaten vertelde. Hij schreef "de Japansche soldaten zijn stoutmoedig en bestand tegen elke vermoeden; ze hebben verachting voor eigen leven en weten hoe den dood in de oogen te zien. Al zijn ze numeriek in de minderheid, ze zouden zich schamen om voor een tienmaal sterkere overmacht te wijken. Indien ze dit deden, dan zouden ze nooit meer naar hun land terug durven keeren. Deze gevoelens worden bij hen van kindsaf aangekweekt en maken, dat ze op het slagveld verschrikkelijke tegenstanders zijn."

Dit is heden zooals we weten nog even waar als het vier eeuwen geleden was.

B.

VERZOEKE NIET TE GENERALISEEREN

Geachte Redactie,

Als een ijverig lezer van *Vrij Nederland* en lid van een Christelijke Kerk acht ik het stootend, de Kerk waartoe ik behoor vereenzelvigd te vinden in het artikel van Ds. Buenk met die kerk of kerken, die terecht of ten onrechte een afstraffing krijgen. Ds. Buenk mag denken, dat hij in het generaliseeren niet te ver gaat, met duizenden andere Nederlanders meen ik, dat hij wel te ver gaat. Hij heeft niet het recht, het te doen voorkomen, alsof al wat Christelijk is, zo bedorven is, als hij het durft voorstellen. Hij spreke daarom niet van *De Kerk*, maar noeme bij name de kerk of gezindte, waartegen hij het heeft. Sedert Thorbecke kennen we in Nederland geen Staatskerk meer en heeft men geen recht te spreken van *De Kerk*.

Hoogachtend,
J. M. K.

Naar het ons toeschijnt heeft ds. Buenk geen enkele bepaalde kerk of gezindte op het oog gehad. Evenmin als hij, die spreekt over de zondigheid van den mensch, het oog zou hebben op een bepaalden mensch. Bij deze dingen geldt: Wie de schoen past, trekke hem aan.
Red., "V.N."

De redactie behoudt zich het recht van bekorting voor terwille van plaatsruimte, ter vermindering van herhalingen, of om brieven voor opname geschikt te maken

GEBRUIKT UW OOGEN

Mijnheer de Redacteur,

In aansluiting bij mijn oproep in een vorig nr. om God niet te vergeten, wijs ik nog op twee aangelegenheden.

1. een ingezonden stuk uit de *Daily Sketch* van 4 Februari, dat ik hier (vertaald) weer geef.

Sir. Zoover ik kan nagaan, werd in het groote driedaagse debat in het Parlement God met geen enkel woord genoemd. Er was geen enkele vermelding van Zijn hulp in het verleden of van het inroepen van Zijn steun voor de toekomst. Zijn we, voorzover we in het parlement vertegenwoordigd zijn, een heidensch land geworden? Indien "Ja", dan mogen we zeker verwachten: "bloed, zweet en tranen" tot het bitter einde." (w.g.)
Minnie Goods.

2. een toespraak van onzen Eersten Minister tot ons "Volk in verdrukking", die Zijne Excellentie besloot met woorden van de strekking: en in de laatste plaats hebben we God. Waarom Hem als quantite négligeable behandelen? Dan maar niet beter heelmaal weglaten? Of althans met een "last but not least" getracht Hem Zijn juiste plaats alsnog te geven? Put first things first!

Zoolang we denken, dat wij het zonder God wel klaar zullen spelen, zullen we slechts willige medewerkers van den vijand zijn en verlengen we ieder individueel—den oorlog en de weën, die deze over onze dierbare betrekkingen brengt.

Wij kunnen niet blijven voortgaan met de ontkenning van het feit, dat God een plan en doel heeft met de menselijke ontwikkeling. Geleidelijk aan ontsluit, nadert deze ontwikkeling haar verdere voltooiing. Wie oogen en ooren heeft, dat hij ze gebruike.

Hoogachtend,
P. N. PNIGES.

HET GENEEST ALLE HUID AANDOENINGEN

Waarom zoudt ge blijven lijden aan huid-eczeem, e.d. indien ge weet dat D.D.D. Brand Prescription u spoedig van dien last kan verlossen? Deze antiseptische, pijnverzachtende vloeibare medicijn maakt een eind aan eczeem, puistjes, zweren, enz. D.D.D. Prescription kan ook met succes worden gebruikt bij brandwonden en open wonden. Heb het altijd in huis. D.D.D. Prescription is verkrijgbaar bij alle apotheken en drogisten, en kost 1/5 (belasting inbegrepen).

D.D.D. PRESCRIPTION

VOOR INLICHTINGEN OVER RUBBER Raadpleegt het

ADVIES-BUREAU

van de

British Rubber Publicity Association

(Een advies-bureau gesticht door rubber-producenten)

Literatuur over de eigenschappen van rubber en de vele mogelijkheden, waarbij van rubber gebruik kan worden gemaakt, wordt op aanvraag gratis toegezonden door:

The BRITISH RUBBER PUBLICITY ASSOCIATION

19 Fenchurch St., London, E.C.3

ANGLO - DUTCH INVESTMENT CORPORATION LTD.

JAC. JOLIS (Managing Director)

HALTON HOUSE

DIAMOND MERCHANTS

20-23 HOLBORN LONDON, E.C.1

A CONTANT TE KOOP GEVRAAGD

Leica, Contax, Rolleiflex en andere miniatuur camera's. Ook eerste klasse microscopen

Hoogste Prijzen worden betaald

Groote keuze van de beste fotografie-toestellen in onze verkoopafdeling

CITY SALE AND EXCHANGE (1929) Ltd.
No. 2, POULTRY, CHEAPSIDE, E.C.2
Tel.: City 1125

Princes Restaurant

190 PICCADILLY

(150 meter van Piccadilly Circus)

Keuken die anders is dan anders

MIDDEN-EUROPEESCHE SCHOTELS

Lunch 5/- Diner Dansant 8/6 en a la carte

Zigeuner en Dans Music

VAL ROMALDO'S BAND AMERICAN BAR

Luitenant-Generaal

G. B. NOOTHOVEN van GOOR †

GEDURENDE jaren van oorlog sterven veel soldaten. Zóó veel, dat hun sterven dan pas een door-dringenden indruk op het "grootte publiek" maakt, wanneer het angstaanjagende cijfers met een reeks nullen betreft.

Maar er zijn ook soldaten, wier overlijden een gevoel van verslagenheid schept in de harten van allen, die met hem in contact zijn geweest. Een dergelijk soldaat was Luitenant-Generaal G. B. Noothoven van Goor, Inspecteur der Nederlandsche Troepen in Groot-Brittannië en Noord-Ierland.

Gedurende de jaren, dat hij dit moeilijke commando droeg, verwierf hij diep respect en groote achting zoowel van zijn chefs als van zijn ondergeschikten.

Zijn onafgebroken belangstelling in het lot van al het onder zijn bevelen dienende personeel gaf den Brigadecommandant aanleiding om het stoffelijk overschot op te baren in het Kamp, waar eenieder in de gelegenheid werd gesteld een laatste eeresalut aan hun beminden chef te brengen. Een gelegenheid, die spontaan werd benut.

De begrafenis vond plaats op 16 Maart.

Bij den eenvoudigen kerkdienst in het kamp waren o.m. aanwezig Z.K.H. Prins Bernhard, de Adjudant van H.M. Koningin Wilhelmina, Minister van Boeyen en vertegenwoordigers van de Koninklijke Marine, van het Britsche, Belgische en Tsjechische leger en luchtmachtstrijdkrachten.

Woorden van waardeering en eerbied werden gesproken door o.a. den Minister van Oorlog, General Corey (Inspecteur van de Geallieerde strijdkrachten in Engeland), den Brigadecommandant en een officier, onderofficier en korporaal uit den troep.

Na afloop hiervan werd de begrafenisstoet geformeerd.

Voorop de muziek met rouw aan de instrumenten, daarna de vaandelwacht met omfloerst vaandel, een compagnie Hollandische, Britsche en Belgische troepen, dan de baar begeleid door vier Hoofd-officiëren-slippendragers, gevolgd door twee legerwagens bedolven onder kransen en bloemstukken.

Achter deze wagens schrijdt Z.K.H. Prins Bernhard, en de genoodigden, terwijl het eind door een afdeeling Tsjechische en Hollandische soldaten wordt gevormd.

Met langzamen pas, op de tonen van den doodenmarsch, wordt de weg naar de begraafplaats afgelegd.

Om het graf, geflankeerd door een vuurpeloton van 36 man, stellen de aanwezigen zich in carré-vorm op. Een kort gebed nog, de muziek zet in, en dan komt de kist zachtjes tot rust op den vreemden bodem. Heldere commando's doen het vuurpeloton de vereischte

handelingen uitvoeren en een weerkaatsend salvo besluit de plichtigheid.

De Prins doet eenige stappen voorwaarts tot aan het graf en salueert in stramme houding dezen getrouwe van Vorstenhuis en vaderland. Ook de vele autoriteiten treden voorwaarts om eenzelfde laatste eerbewijs te brengen. Daarna verlaten we de begraafplaats.

De Generaal is niet meer met ons, maar voor de brigade zal zijn naam in de toekomst steeds een warme klank behouden.

een persoonlijke herinnering

HET BERICHT, dat de Inspecteur der Nederlandsche Troepen in Engeland, Luitenant-Generaal Noothoven van Goor, na een kortstondige ziekte, is overleden, zal ongetwijfeld allen, die het voorrecht hebben gehad onder zijn bevelen te dienen, dan wel op andere wijze met hem in aanraking kwamen, diep hebben getroffen.

Als jeugdig 2e Luitenant der Veld-Artillerie mocht ik in 1916 den toenmaligen kapitein van den Generalen Staf Noothoven van Goor voor het eerst ontmoeten bij een uitlaadoefening te Leiden. Zijn stoere rustige persoonlijkheid maakte op mij destijds zoo'n indruk, dat dit beeld mij tot op den huidigen dag onuitwischaar is bijgebleven. Deze indruk is hernieuwd en verscherpt in den zomer van 1940, gedurende welken ik, als Commandant van het Legioen, in de eerste moeilijke periode van reorganisatie uit Nederland ontkomen strijdkrachten, onder de bevelen van den Generaal heb mogen dienen. Met groote dankbaarheid denk ik steeds terug aan de samenwerking en den steun in die veelbewogen weken, vol bewondering voor de wijze, waarop deze zoo humane Chef met zachte en toch besliste hand, weerbarstige naturen wist te beteugelen en plooiën glad te strijken.

Het zou niet zijn in den geest van den Generaal, zoo wars van alle eerbetoen, om over zijn verdiensten hier verder uit te weiden. Bevoegde pennen dan de mijne zullen te zijner tijd

Onze landgenoot Cor Visser, die als "war artist" reeds eenigen tijd werkzaam is in het kamp van de Nederlandsche Brigade, heeft bovenstaande teekening gemaakt van wijlen Luitenant-Generaal G. B. Noothoven van Goor

kunnen te boek stellen, welke groote rol de overledene in den opbouw der Nederlandsche strijdkrachten in Engeland heeft vervuld.

Laten wij de nagedachtenis van dezen onvermoeiden strijder voor de Nederlandsche zaak en nobelen Chef eeren door in zijn

geest, met onverzettelijkheid en vastberadenheid voort te gaan tot het uiteindelijke doel, de bevrijding van het Koninkrijk der Nederlanden, zal zijn bereikt.

Generaal, rust in vrede!

G. J. SAS,
Luitenant-Kolonel van
den Generalen Staf.

★ levensloop van den overledene

Gerard Benjamin Noothoven van Goor werd 30 Januari 1874 te Gouda geboren en kwam op 19-jarigen leeftijd als tweede luitenant in het leger, waarna hij naar Indië ging. Hij kwam drie jaar later terug en maakte snelle promotie bij ons keurcorps de Grenadiers. In den vorigen oorlog was hij directeur van den Etappe en Verkeersdienst en na dien oorlog hoofd van het Bureau voor Uitwisseling van Krijgsgevangenen.

In 1923 ging hij uit den dienst, doch bleef werkzaam en werd kort

voor de invasie van ons land door Duitschland benoemd tot hoofd van de militaire missie te Brussel. Op 27 Mei 1940 werd hij generaal-majoor bij de Nederlandsche troepen in Engeland en verrichtte zulk goed werk dat hij op 21 October 1941 benoemd werd tot Luitenant-Generaal. Kort tevoren was hij door den Koning van Engeland onderscheiden met een C.B. (Companion of the Order of the Bath). De overledene was gehuwd en zijn vrouw en dochter zijn in Nederland.

Op eerewacht bij de baar

De kist wordt uitgedragen

HOWDEN

Howden zware ventilators.

Howden onderwind en zuigtrek ventilators.

Howden sintelasch ventilators.

Howden Ljungstrom luchtverhitters.

Howden—I. C. I. gaswasschers.

Howden "Vortex" vliegenschvangers.

Howden accessoires voor alle soorten ketels van de grootste krachtcentrale af tot het kleinste industriebedrijf toe.

HOWDEN

JAMES HOWDEN & CO. (LAND) Ltd.,
195 Scotland Street, Glasgow, C.5.

BANKA TIN

EEN OVER DE
GEHEELE WERELD
BEKEND PRODUCT

GOUVERNEMENTS
TIN BEDRIJVEN

Banka : Ned. Indië

Agenten in Londen :
HENRY ROGERS SONS & CO.
c/o The British American Metals
Company, Ltd.
Plantation House, Rood Lane, London, E.C.3
Telephone Mansion House 0327-0328

Alkaloiden Chemische praeparaten Opium-derivaten

MAGNESII · TRISILICAS
BISMUTHI · CHLOROFORMUM
ATROPINA · SANTONINUM
THEOBROMINA · EPHEDRINA
CODEINA · ÆTHYLMORPHINA
PODOPHYLLI RESINA

T. & H. SMITH L^{TD}

EDINBURGH
Blandfield Chemical Works

LONDON

GLASGOW
32 Virginia Street

Artikelen vallende onder de Dangerous Drugs Acts kunnen alleen dan geleverd worden indien aan alle wettelijke voorschriften voldaan is

's Morgens het
eerst een kop
BOVRIL

Dat geeft
U Kracht

W^m. H. MÜLLER & CO. (LONDON), LTD.

REEDERS
CARGADOORS
SCHEEPSBEVRACHTERS
PASSAGE AGENTEN
PAKHUISMEESTERS
STUWADOORS
ERTSHANDELAREN
ASSURANTIËN

● Zijn bereid op te treden als Agenten in Engeland voor het koopen, verkoopen en verscheppen van alle soorten goederen naaren van Nederlandsche Bezittingen.

CUSTOM HOUSE & WOOL QUAY
LOWER THAMES ST., LONDON, E.C.3

Steenbreken gemakkelijk gemaakt door de Stag Steenbreker

Voor breken van graniet, erts, zandsteen, kalksteen, ijzererts, slakken en andere materialen. Machines van grooter maat dat 36" bij 24" worden gemaakt uit stalen onderdelen, die eenvoudig uiteen te nemen en weer samen te stellen zijn, om transport te vergemakkelijken.

Alle stalen onderdelen die in deze brekers worden gebruikt, worden in onze eigen staalfabriek vervaardigd onder deskundig toezicht.

GEHEEL STALEN LICHAAM ●
IMPERIAL MANGAAN STAAL ●
KLAUWBREKERS, WANGPLATEN
EN TEERTS ZITTINGEN. GE-
GOTEN STAAL TEERTS PLATEN
● GEMAAKT IN GROOTEN VAN
12" bij 6" TOT 48" bij 60". ●
KLAUWBREKERS ZIJN ALLE OM
TE WISSELEN ● DE STALEN
ONDERDELEN WORDEN IN
ONZE EIGEN STAALFABRIEK
GEMAAKT.

Schrijft om de klauwbreker
folder aan :

EDGAR ALLEN & Co. Ltd
Imperial Steel Works
SHEFFIELD 9

★ Verdeeldheid en eenheid

AL DRUPPELEN er nog heel wat berichten door de gesloten grenzen van het bezette vaderland, tóch ontgaat den meesten Nederlanders, die in het vrije buitenland leven, het verband tusschen de verschillende incidenteele gebeurtenissen. Men zou kunnen zeggen: de details zijn vaak zeer goed in het buitenland bekend, maar de groote lijn is slechts bij nauwkeurige analyse der feiten zichtbaar.

De Nederlander in het vrije buitenland heeft door deze omstandigheid soms een nogal eenzijdige voorstelling van de gebeurtenissen in het bezette gebied. Zoo lijkt hem misschien de verhouding tusschen N.S.B. en de bezettende macht een voorbeeld van samenwerking en wederzijdsch begrip. En misschien zijn er wel Nederlanders in het vrije buitenland, die den indruk hebben, dat in de kringen der

Nederlandsche nationaal-socialistische beweging alles pais en vreë is. Maar niets is minder waar dan deze veronderstelling. Er heerscht tusschen Duitschers en N.S.B.-ers, tusschen N.S.B.-ers onderling, tusschen N.S.B.-ers en de Van Rappard-fascisten en tusschen dit heele gezelschap en de Arnold Meyer Zwartfront groep een felle naijver, een sfeer van wantrouwen en geïntrigeer, die den toeschouwers met walging vervult.

Onlangs is dit nog zeer duidelijk gebleken. Zooals men weet heeft Seyss Inquart ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de N.S.B. deze organisatie verheven tot "eenige politieke wilsuiting van het Nederlandsche volk". In werkelijkheid kwam dit besluit hierop neer: alle andere politieke groeperingen hielden op te bestaan. Toen dit besluit bekend werd, liet Mussert o.a. triomfantelijk aankondigen, dat de fascistische groep van Van Rappard, de N.S.D.A.P., zichzelf had opgeheven en met de N.S.B. was samengesmolten. Er volgde echter prompt een ontkenning van Van Rappard. Zijn groep had niet opgehouden te bestaan, maar wél had hij, erkennende, dat de N.S.B. de

eenig togelaten politieke wilsuiting was, zijn leden opdracht gegeven zich óók bij de N.S.B. aan te sluiten.

Wellicht lijkt dit den lezer woordenspel, maar er zit meer achter deze zaak dan men denkt. Wát er precies achter zit, is voor den dag gekomen, toen het *Nationale Dagblad*, enkele weken later, ruzie ging maken met den, gelijkgeschakelden, hoofdredacteur van de *Nieuwe Rotterdamse Courant*. Deze laatste had nl. boosaardig opgemerkt, dat Seyss Inquart de N.S.B. niet eerder tot de eenige politieke wilsuiting van het Nederlandsche volk had verheven, dan nadat Mussert "verklaringen had afgelegd, welke duidelijkheid schiepen op een terrein, waarop ir. Mussert nog niet eerder tot de bepaling van een definitief standpunt gekomen was: dat ook de N.S.B. den Führer erkent als Führer aller Germanen: dat ook de N.S.B. het algemeene Germaansche belang stelt boven het afzonderlijke belang van Nederland en dat ook de N.S.B. de verbondenheid op leven en dood met het Duitse volk erkent." Met andere woorden: Mussert wordt maar half vertrouwd.

Het *Nationale Dagblad* had op dezen duidelijken steek onder water tegen den slappen, aarzelenen Mussert, nijdig gereageerd. Daarop deed de *Nieuwe Rott. Courant* het nog eens dunnetjes over en onthulde, dat

Van Rappard, die altijd veel sterker pro-Duitsch is geweest dan Mussert, een definitieve zege op Mussert had behaald, want hij had Mussert opgedreven. Het besluit van Van Rappard om zijn groep niet op te heffen en zijn leden te adviseeren om lid te zijn van beide organisaties, van de N.S.D.A.P. en van de N.S.B., betekende: cellenbouw, anders niet. De Van Rappard-liden zijn als cellenbouwers in de N.S.B. gestopt om te zorgen, dat die een koers vaart en blijft varen die naar volledige annexatie van Nederland leidt.

Zeër in tegenstelling tot dit intrigerende en politiceerende stel landverraders staat de prachtige eenheid van het Nederlandsche volk, dat in een, vrijwillig opgelegde, politieke godsvrede alle vroegere tegenstellingen het zwijgen heeft opgelegd en alleen maar één doel kent: Nederland vrij te maken. Met waardeering voor ieders standpunt heeft men er de nationale verschillen ondergeschikt gemaakt aan de nationale gedachte. Hoe zwaar ook de hand van den vijand moge drukken, hoe bitter ook de teleurstellingen mogen zijn, in het bezette gebied zijn onze landgenooten het tijdperk der wederzijdsche verwijten ontgroeid en zij geven aldus niet alléén aan het krakeelende gezelschap handlangers van den vijand een navolgenswaardig voorbeeld.

Vrijheden en Blijheden

★ 60 woorden per minuut

Typisten in Whitehall hebben geklaagd, dat zij hun snelheid bij het stenografeeren verliezen, omdat hun chefs niet in staat zijn, snel te dicteeren. Zij hebben voorgesteld, dat hun chefs les in het dicteeren zouden nemen. Vrijbouter stelt zich het dicteeren in Whitehall als volgt voor:

"Juffrouw, zoudt U even een brief op willen nemen".

"Ik wacht, meneer".

"Bent U klaar, juffrouw?"

"Ja meneer".

"Kan ik beginnen?"

"Allang, meneer".

"Geachte Heer. Hebt U dat, juffrouw?"

"Ja, meneer".

"Nee, maakt U er van: Geachte Heeren. Of nee, zet U liever toch maar: Geachte Heer. Enkelvoud. Het is er maar één, zijn broer is niet meer in de zaak. Wat zei ik ook weer? Oh ja, geachte Heer. Nu Uw broer niet meer in de zaak is. . . . Nee, dat is onzin. Schrap U dat maar weer door. Wat hebt U nou?"

"Geachte Heer".

"Weet U wat? Zet U toch maar: Geachte Heeren. Tenslotte heb ik er niets mee te maken, dat zijn broer niet meer in de zaak is. Hebt U zijn broer gekend? Nee? Ze leken sprekend op elkaar. Maar ik hield ze altijd uit elkaar, omdat ik met den broer nooit iets te maken heb gehad. Hoeveel zijn we nou al?"

"Geachte Heer".

"Erg snel werkt U ook niet, juffrouw, dat kan ik werkelijk niet zeggen. Wat had ik ook weer gezegd?"

"U had nog niets gezegd, meneer".

"Onzin, ik kan niet alles drie keer zeggen. U moet goed luisteren als U een brief opneemt. Een brief opnemen is in de eerste plaats: luisteren. Opschrijven kan iedereen. Nou, waar waren we nou? Ehm. . . . Geachte Heer, Ik zou het op prijs stellen. . . . Hebt U Majoor Bolton nog opgebeld? Dat had ik U toch gezegd? Of had ik gezegd, dat ik het zelf wel zou doen? Ja, dat is waar ook. Hallo, hallo, zoudt U Majoor Bolton even voor me aan willen vragen. Bolton, Ministerie van Oorlog. Ik zou het

zeer op prijs stellen, nee, ik sprak tegen mijn secretaresse. Hebt U dat? Ik zou het zeer op prijs stellen. . . . hallo Bolton, ben jij daar? Oh, zou ik Majoor Bolton even kunnen spreken? Ja, ik wacht wel even. Ik zou het zeer op prijs stellen als het U. . . . Hallo Bolton. Hier is. . . . Oh, wanneer denkt U, dat hij aanwezig zou zijn? Goed, dan bel ik morgen nog wel op. Wie hem gebeld heeft? Zegt U maar. . . . nee, zegt U maar niets. Ik bel hem nog wel even. Goedendag.

"Leest U nou nog eens even kalm en rustig voor, wat wij hebben. U moet rustig blijven, alles overzichtelijk maken, dat is het werk van een secretaresse, juffrouw. Ik begrijp niet, dat U zoo lang noodig hebt voor een eenvoudig briefje. Ik zal om een snellere typiste moeten vragen als het zoo door gaat".

"Geachte Heer, Ik zou het zeer op prijs stellen. . . ."

"Wat zou U op prijs stellen? Oh, U las op. Ja, nou ik me eigenlijk bedenk, is het onzin, dien man te schrijven, als ik niet weet, wat Bolton nou eigenlijk wil. Het beste is, dat we er nog even mee wachten. Morgen kunnen we het misschien doen. Frischt U onder-tusschen maar eens Uw stenografeersnelheid op, juffrouw".

ONTWERP VOOR EEN LIEF

NIEUW SCHOOLIEDJE

Het voorjaar komt, zoo schoon en lief,
En Hitler's voorjaarsoffensief.
De lamm'ren in de weiden blaten,
Doch houdt den Führer in de gaten.

Het voorjaar komt, zoo fraai en fijn
Waarheen zou 't offensief wel zijn?
De wind waait zachtken uit het
Zuiden,

Een nieuwe lent', nieuwe geluiden. . . .
Het voorjaar komt, de lucht wordt zoel,
En straks krijgt Hitler op z'n gezicht.
Als zwaluwen de lucht doorklieven
Komt 't laatste van zijn offensieven.

Het voorjaar komt, de lucht is blauw,
En Hitler's einde kome gauw.
Als 't Duitse Rijk is weggedrongen,
Wordt dit gedicht op school gezongen.

(Uit: "Vrijbouterius
Gedenckcklanck," 1942.)

INGEZONDEN

MENEER,

Ofschoon in het algemeen afkeerig van andere dan opbouwende kritiek, moet het mij toch uit de pen, dat indien Vrijheden en Blijheden uit Uw blad ter zij(he)de zouden worden gelaten, ik daarom mijn abonnement niet zou opzeggen. . . .

EEN LEZER IN ZWITSERLAND

Andere Tijden . . . . . Andere Zeden

De Hooggeboren Vrouwe in haar draagkoets had een fakkeldrager, wiens toorts haar weg verlichtte... een weelde welke slechts voor weinigen was weggelegd. Heden ten dage, nu er een overvloed is aan verlichtingsmiddelen, heeft een gril van het noodlot ons de verduistering opgedrongen. Maar wanneer de lichten weer opgaan, zullen wij getuige zijn van een verandering, welke men zich op het oogenblik nauwelijks kan voorstellen; immers

de tot vrede gekomen wereld wacht de gasontladingslamp. Het amberkleurig of blauw-wit licht, dat wij reeds op enkele van onze wegen bewonderden, zal een ware omwenteling teweegbrengen in de straatverlichting der toekomst. PHILIPS heeft grooten voortgang gemaakt op dit gebied der electriciteitstechniek, als op zoo vele andere tot nut en welzijn der moderne menschheid.

PHILIPS

★ PRINS BERNHARD

bezoekt Zeemanstehuis in Liverpool

VORIGE WEEK Dinsdag heeft Prins Bernhard de afdeeling voor Nederlandsche zeelieden in het Gordon Smith Institute voor zeelieden te Liverpool bezocht. Deze afdeeling is uit een annex naar het hoofdgebouw in Paradise Street overgebracht en men was nog druk doende met opknappen en inrichten, toen de Prins zijn bezoek bracht. Het rook er naar verf en naar frisheid en de Prins liet zich alles grondig uitleggen, om daarna ook nog aan verschillende aanwezige zeelieden te vragen hoe ze het vonden. Ronduit gezegd, hield dat niet over. Er was heel wat critiek, gevolg van het feit, dat onze zeelieden het over het algemeen, zoowel aan boord als thuis, goed gewend zijn. En het oude, groote gebouw van dit Zeelieden Tehuis ziet er voor Hollandsche oogen niet bovenmatig vriendelijk uit. Het woord "gezellig" is nu eenmaal niet in andere talen te vertalen en als de zeeman aan den wal is, dan wil hij naast afleiding graag wat gezelligheid hebben. Dat vindt hij niet in een groote, hooge en naar Hollandsche begrippen, toch tige eetzaal met een Engelschen maaltijd—hoe goed die overigens voor een oorlogvoerend land op zich zelf ook moge zijn—en niet op een groote slaapzaal, waar hij met 20 of 30 man moet slapen. Dat

heeft men den Prins ronduit gezegd en die luisterde aandachtig.

De Prins, in uniform van kap-luitenant t.z., was in gezelschap van Lord Leverhulme en zijn adjudant, kol. Phaff, en hij werd ontvangen door den Lord Mayor (alderman Sir Sydney Jones), admiraal Sir Percy Noble, opperbevelhebber van dit zeegebied en de Gravin van Sefton. Er was een eerewacht van Engelsche mariniers, met hun muziek en tambour-majoor en de Prins inspecteerde de wacht voordat hij het gebouw binnenging. Dan bezocht hij de kamer waar schipbreukelingen van warme kleeven voorzien worden en de bestuurskamer, waarna de nieuwe afdeeling bezocht werd.

Een Nederlandsche Kamer

Des middags, na een lunch in het Adelphi Hotel, werd een ontvangst gehouden in de Hollandsche Kamer in het British Council House, waar de zeelieden gedurende den dag onderdak vinden, waar een goed gevulde boekenkast is met Hollandsche boeken, Hollandsche illustraties, een radio, een biljart en andere amusements en waar ze ook een buffet vinden. In dit gebouw heeft de British Council zich waarlijk uitgesloofd om het den geallieerden zeelieden en bezoekers zoo aangenaam mogelijk te maken.

De Hollandsche Kamer is zeer aantrekkelijk, het was er in dezen langen winter warm en licht, het

Z. K. H. Prins Bernhard der Nederlanden inspecteert de eerewacht tijdens zijn bezoek aan Liverpool

vertrek is zeer aantrekkelijk gemeubileerd en de zeelieden vinden er den heelen dag gezelschap.

We bezochten ook de Poolsche, de Belgische, de Fransche kamers en we moeten zeggen, dat de British Council hier uitstekend voor den dag is gekomen en zooveel mogelijk getracht heeft den zeelieden van alle geallieerde nationaliteiten inderdaad iets karakteristieks te bieden, dat hoogelijk gewaardeerd moet worden.

De Prins heeft bij deze verschillende gelegenheden enkele woorden gesproken, doch met het oog op de donkere tijden voor Ned.-Indië werd overeenkomstig zijn verlangen de ontvangst zooveel mogelijk gehouden. In den namiddag werd een bezoek gebracht aan Liverpool's onvolprezen kathedraal, die geen bezoeker van deze groote havenstad mag voorbijgaan. Naar men weet is deze kathedraal, in

moderne gothiek, de vrucht van een prijsvraag, waarbij tot stomme verbazing der jury de prijs bleek te moeten toegekend aan een 21-jarigen architect, Gilbert Scott, die nu reeds 40 jaren den bouw van dit meesterwerk leidt, dat naar schatting nog 20 jaar in beslag zal nemen. Maar het is reeds in gebruik.

SIMPLEX LASCHDOPPEN

Nederl. Octrooi

VOOR ELECTRICHE GELEIDINGEN

Zijn geregeld verkrijgbaar

Aanvragen aan:

N. V. RAMIE UNION (Enschede)
80 Gorst Road — London, N.W.10

★ THE INTERNATIONAL PAINT & COMPOSITIONS CO. LTD. ★

Grosvenor Gardens House, London, S.W.1

EENIGE SPECIALE

"INTERNATIONAL" VERNEN

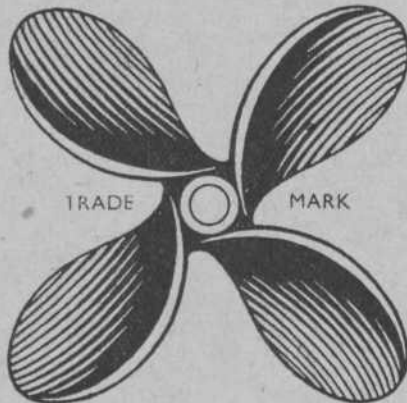
"International." Roest- en aangroeiwerende scheepshuysverf.

"Danboline." Een eerste klas roestwerende verf voor ijzer- en staal-constructies. Bijzonder geschikt voor schepen, of aan roest onderhevige voorwerpen.

"Galvex." Zwart. Voorkomt galvanische erosie der scheepshuid onder invloed van bronzen schroeven.

Het merk van kwaliteit en betrouwbaarheid. "International"-producten genieten over de geheele wereld een goede reputatie en zijn overal verkrijgbaar. Zestig jaar ervaring vormen een der grondslagen voor de fabricage van deze verven, waarvan voorraden aanwezig zijn in alle havens, waar schepen kunnen dokken en geschilderd worden.

AGENTEN VOOR NEDERLANDSCH-INDIË

N.V. INTERNATIONALE CREDIT- EN HANDELS-VEREENIGING "ROTTERDAM"

Agentschappen : op Java : te Batavia, Cheribon, Semarang en Soerabaia

“EEN VAN ONZE VLEGHTUIGEN KEERDE NIET TERUG....”

Een spannende film over avonturen van Britsche vliegers in bezet Nederland

BUITEN SIJPELT een miezerige regen uit een grauwe lucht. Binnen, in de studio, wordt geroepen: “Nog een beetje meer zonlicht, asjeblijft”, en begint een helder licht te stralen door het glas-in-lood, langs de nette, gebloemde gordijnen. De “Hollandsche boerenwoning” bestaat natuurlijk uit maar drie muren, bekroond met rijen zoeklichten. In het midden staat een tafel, en daaromheen zijn de heeren in Britsche vlieger-uniform gegroepeerd, aandachtig luisterend naar den regisseur.

“Jij loopt naar de deur, je luistert, je schudt je hoofd, en je loopt weer terug en gaat weer op de tafel zitten”, zegt deze. “Zoo.” En hij doet het voor. “De anderen blijven staan waar ze zijn.”

Twee mannen met vreemd-uitziende kijkers zijn de scène aan het bekijken. “Hij moet meer naar rechts”, zegt de een. “En hij moet zich meer naar het licht toedraaien”, zegt de ander. “Richt het licht meer op de deur, Piet”, zegt de commandant van de zoeklichten. “Hé, zorg dat die lichtvlek van dien muur verdwijnt”, roept de assistent-regisseur. “Die gordijnen lijken op niets”, moppert de cameraman, “ik wil andere hebben”. “Stop eens even”, zegt de Nederlandsche adviseur, “op dat buffet staat een koffiekkan, zooals je die bij ons niet kent. Die moet weg. En er ligt daar een Engelsche krant op tafel. Leg er een Nederlandsche”. “Die hebben we niet”, is het antwoord, “maar we zullen hem zoo opnemen, dat je het niet kan zien”. “Telefoon voor u”, zegt een secretaresse, “en wat moet ik op dat telegram antwoorden?” “Nog eens”, zegt de regisseur met engelengeduld, “en leg een meer zorgelijke uitdrukking in je gezicht”. “Kan die deur niet dicht?” vraagt er iemand. “Kom eens kijken?” zegt een ander. En daartusschen door loopen een paar werklui rond met hamers om heel hard op alles en nog wat te timmeren; een timmerman is een boekenkast aan het ineenzetten; figuranten ziften hardop te lachen en te praten; juffrouwen hollen heen en weer met documenten en paperassen...

En temidden van al dat lawaai en geloop en gedring en gepraat staat de Britsche vlieger voor de twaalfde maal van de tafel op, loopt naar de deur, luistert, schudt het hoofd, en gaat weer zitten. Hij heeft thans inderdaad een zeer zorgelijke uitdrukking op het gezicht... en geen wonder ook, want een normaal mensch zou al lang barstende hoofdpijn hebben gekregen van de drukte. Dat de regisseur er zoo kalm bij kan blijven is heelemaal een wonder, en met een diep ontzag voor zoo ijzersterke zenuwen krabbel ik terug buiten den kring van licht.

Daar worden kisten uitgepakt vol Nederlandsch huisraad, boeken, een Friesche klok, sierborden, allemaal voor een ander “Hollandsch binnenhuisje”. Er staat een Engelsche vriend van ons land bij, die jarenlang in ons midden heeft gewoond en geschilderd, en die ook een wakend oog in het zeil zal houden voor het “echte” van het Hollandsche element in deze Engelsche film.

Hij is de schilder van de decors met weilanden, plassen, slooten, Hollandsche boerderijen en windmolens... en van de woorden, “suiker”, “zout” en “thee” op de bussen van het keukenbuffet. Bij de film moet je van alle markten thuis zijn. En wat er nog ontbreekt?... Meneer, je kunt je niet voorstellen hoeveel moeite het kost echt Hollandsche voorwerpen te ver-

zamelen in dit land. “Om nu maar eens één voorbeeld te geven: ziet u die flesch Bols? Probeer het maar niet eens: hij is heusch leeg. Wel, wij hebben een heele serie “pubs” moeten afloopen, om telkens na het bestellen van een biertje langs onzen neus weg te vragen: “Heb je misschien Bols in huis?” Eindelijk waren we zoover: maar de man wilde ons de flesch niet afstaan, voordat hij hem leegverkocht had. Of we wilden of niet, we moesten hem eerst leegdrinken. Nu kunt u zich voorstellen, hoeveel moeite we ons moeten getroosten voordat we zoo’n enkel, eenvoudig ding kunnen bemachtigen...”

Nu gaan we de tweede kamer van de boerderij inrichten. Ik waag nog een onbescheiden blik aan den anderen kant van den muur. Het is er nu stil, en in die stilte staat onze vriend de Britsche piloot voor de vier-en-twintigste maal van de tafel op, luistert aan de deur, schudt het hoofd, en gaat met een zorgelijk gezicht weer... Ik kan het niet langer aanzien, en laat me liever wat van den inhoud van de film vertellen.

De titel van de film is een zinsnede uit het nieuwsbulletin van de R.A.F., dat we allen zoo vaak over de radio hebben gehoord, of in de krant hebben gelezen: “... One of our aircraft failed to return”. We zien hoe de Britsche bommenwerpers in de schemering van hun basis vertrekken, en we reizen in de cabine mee over Nederland, naar het doel in Duitschland, waar, temidden van een hagel van afweergeschut en de felle lichtbundels der zoeklichten, de vernietigende last wordt afgeworpen. Dan komen we weer terug in de controle-kamer op het vliegveld, waar de behouden aankomst van de bommenwerpers wordt gemeld, één voor één, totdat het eskader bijna compleet is. Bijna... “One of our aircraft is missing”.

Dat vliegtuig moest boven ons land door de bemanning worden verlaten. De mannen komen heelhuids neer, en sluiten zich weer aanee, behalve één, die op onverklaarbare wijze zoek geraakt schijnt te zijn. Wat nu? Er wordt krijgsraad gehouden, en eenstemming besloten te trachten de kust te bereiken. De Engelschen bevinden zich tusschen Amersfoort en Amsterdam. Hoe moeten zij naar de kust komen? Zij hopen op de bevolking te kunnen vertrouwen voor hulp, en hun verwachtingen worden niet beschaamd. Als zij ontdekt worden, en naar de naastbijzijnde boerderij worden gebracht, speelt zich de scène af, waarvan ik de repetitie meemaakte: de Hollanders twijfelen eraan of zij met echte Engelschen te doen hebben, of met Duitsche provocateurs. Er wordt over gedebatteerd, en tijdens dat debat staat een van de Engelsche vliegers in de aangrenzende kamer van de tafel op, loopt naar de deur, luistert, schudt het hoofd... enfin, u weet het nu net zoo goed als hij en ik.

De beslissing is gevallen: de Engelschen zullen geholpen worden bij hun vlucht. Zij krijgen burgerkleeren, en gaan mee naar de kerk. Intusschen zoeken de Duitschers de streek reeds af naar de Engelschen. Een

spannende scène speelt zich af in de kerk, als de Duitsche politie binnendringt, rondkijkend, of de vluchtelingen zich misschien daar verborgen houden... Maar het gevaar gaat voorbij, en de Engelsche gasten worden verder geloodst, naar het volgende dorp, waar zij bij den burgemeester aan den maaltijd zitten, als juist de eenige N.S.B.-er van het dorp binnenkomt. Hij ontdekt dat de onbekende gasten de gezochte Engelschen zijn, doch wordt onschadelijk gemaakt.

Voort gaat het weer, naar het volgende dorp, steeds dichterbij de kust, waar juist een voetbal-match wordt gehouden. Daar vinden de Engelschen hun vermisten kameraad terug. Hoe... dat willen wij niet verraden, maar een meesterlijke en uiterst vermakelijke vondst van den scenario-schrijver is het zeker.

Eindelijk worden de Engelschen de Duitsche kazerne in de havenstad aan de Noordzee binnengesmokkeld, waar zij onder de hoede komen van een Nederlandsche vrouw, die zich, om beter haar gevaarlijk werk te kunnen doen, quasi bij de Duitschers heeft aangesloten. Na vele spannende momenten gelukt het den Engelschen om zoo te zeggen onder den neus van de Duitsche wachten weg te varen, doch hun avonturen zijn nog niet ten einde, want zij komen niet verder dan een Duitsche boei voor de Hollandsche kust, het noodverblijf voor Duitsche vliegers, die in de buurt in zee hebben moeten afdalen. En aan boord van de boei bevinden zich reeds Duitsche vliegers, die juist een Duitsche reddingboot hebben gewaarschuwd! Hoe de Engelschen zich tenslotte ook uit die moeilijkheid redden, moet u zelf maar gaan zien, als de film over kosten tijd haar Londensche première zal hebben.

Talent, geld noch tijd zijn gespaard om van deze film met haar spannend verhaal een product te maken dat op hetzelfde niveau staat als de beste in Engeland of Amerika gemaakte films. De regie is in handen van een der beroemdste Engelsche mannen van het vak, die kort geleden nog zijn kunde bewees met een groote film, die enthousiast is ontvangen. De beste Engelsche artisten spelen erin... en ook een in het filmbedrijf geheel onervaren Nederlandsch meisje, dat zeer goed voldoet. Nederlandsche adviseurs zorgen ervoor dat de film zoo “Hollandsch” mogelijk is.

Over de waarde van een film van dezen inhoud als propaganda voor Nederland behoeft men niet te praten, en juist daarom moet zij ook als film van den eersten rang zijn. Daarvoor staat de reputatie van de medewerkenden gelukkig borg. Het is mogelijk dat de indrukken van een nieuwsgierigen leek, die eens in de studio komt neuzen, wat verward zijn en het “hoe” en “waarom” hem niet altijd duidelijk. Doch het zal er wel mee zijn als met een fijne schotel... je moet niet in de keuken komen kijken; daar het toch alleen op het eindproduct aankomt. Wij zijn er vast van overtuigd dat dit product van Engelsch-Nederlandsche samenwerking even bevredigend zal zijn als de resultaten van ons bondgenootschap op andere gebieden van den gemeenschappelijken strijd tegen Duitschland, zooals die in de film zelf worden getoond. De toeloop van het publiek zal het bewijzen. En, met een variatie op de mededeeling “None of our aircraft was missing”—wij moeten kunnen zeggen: “Geen van de Nederlanders, die kon komen, ontbrak”.

De R.A.F.
er weer
om Du
doelen
besto
Hoeveel
vliegers
beho
terugk
Eenigen
een n
ding in

erk,
ond-
nien
ge-
ten
ende
aan
nige
Hij
ge-
cha-

nde
uist
aar
sten
wij
en
den

de
de
der
sche
lijk
uit-
aan-
hen
de
hun
vant
sche
ood-
de
En
eds
sche
Hoe
die
aan
on-

aard
ver-
lde
l of
s in
sche
nog
die
gel-
een
der-
Ne-
t de

ezen
be-
rom
rang
n de
is
uws-
komt
" en
Ooch
fijne
luken
het
van
sch-
redi-
ons
van
egen
wor-
lielk
e op
was
ren:
men.

De R.A.F. gaat er weer op uit om Duitse doelen te bestoken. Hoeveel van de vliegers zullen behouden terugkeeren? Eenigen maken een noodlanding in Holland

Aan gastvrijheid voor de Britse vliegers ontbrak het niet, al smaakte de Bols wat vreemd. De Nederlandsche marechaussee keek ook niet te scherp toe, toen de Engelschen zich als boeren hadden verkleed

Zoo stegen zij van het Engelsche vliegveld op, vol goeden moed, die hen niet verliet, toen zij in ons land, als vluchtelingen voor de Duitschers, hun lot in handen stelden van boerenkinderen

"SHOTS"

uit de film

"One of our aircraft is missing"

Hoe de Engelsche vliegers er tenslotte in slaagden door de mazen van het Duitse net heen te slippen, willen wij niet verklappen. Het ging dank zij Nederlandsche hulp

★ Puzzles

WIJ ZULLEN deze week beginnen met een schuilkelder-raadsel, dat wij meer zullen brengen dan andere puzzles, omdat de belangstelling voor deze raadsels, naar uit de binnengekomen oplossingen blijkt, zeer groot is.

Daar thans Australië in het middelpunt van de belangstelling staat, zullen wij dezen naam voor onze schuilkelderpuzzel kiezen, en vragen wij U dus: Hoeveel Nederlandsche woorden vindt Ge in AUSTRALIE.

Wij herhalen, dat het zuiver Nederlandsche woorden moeten zijn en dat geen vervoegingsvormen van werkwoorden in aanmerking komen.

De "e" met "twee puntjes erboven" wordt in dit raadsel natuurlijk beschouwd als de gewone "e".

VERBORGEN STEDEN.

Dan zullen wij deze week weer 10 verborgen steden opgeven,

waaronder enkele, die niet gemakkelijk te vinden, en plaatsnamen, welke niet bij iedereen bekend zijn. Gezien echter de vindingrijkheid van onze puzzelaars, zooals deze tot uiting kwam bij de laatste serie verborgen steden, twifelen wij er niet aan, of zij zullen ook dezen hinderpaal te boven weten te komen.

Nooit was hij een dief, maar wel stal hij peren.

Nu heb ik mijn heele identiteitskaart vergeten!

Halve regels worden niet betaald.

Ik zag hem al den berg opgaan.

Ik heb om melk gevraagd, niet om bier.

Met zulke lui kan ik niet opschieten.

Hij vroeg heesch: "En geloof je dat?"

Zij was preutsch, en de liefde was voor haar niets.

Inzendingen van Groot Britannië en Eire dienen vóór 11 April in ons bezit te zijn, de termijn voor Zwitserland, Spanje en Portugal luidt 11 Mei en inzendingen van overzee verwachten wij vóór 11 Augustus. Er worden weer 12 prijzen beschikbaar gesteld, waarvan zes voor overzee.

OPLOSSINGEN No. 29.

De Amerikaansche "productie-leider" Donald Nelson stond in het middelpunt van de belangstelling der puzzelaars, die zich ijverig aan het eerste raadsel in no. 29 hebben gezet.

De volgende oplossing gaf nl. zeer gemakkelijk den sleutel tot dezen naam:

D a N i g
O d e u r
N e L i s
A l s e m
L o O d s
D i n e r

Meer moeite had men met het aardrijkskundig cijferraadsel, doch de meesten wisten ook hier de oplossing te vinden, en deze oplossing luidde als volgt:

B e r g e n
U r i
I n n
T i b e r
E b r o
N i g e r i e
Z i o n
O r e g o n
R i o t i n t o
G r o n i n g e n

Het eenige verschil van meening, dat enkele inzenders hadden, was Zion, dat door velen Sion werd genoemd, hetgeen natuurlijk niet juist was in verband met het feit, dat de eerste letter van de woorden de plaats Buitenzorg moeten vormen.

Tenslotte volgen hier dan de prijswinnaars:
A.A. te W., J.V. te S., C.G.R. te W., A.V. te W., A.V. te G., G.G. te U.

De bloedbroeders

(Daily Mirror, Londen)

"Hij zegt dat-ie nog nooit zulk lekker vuurwater heeft gedronken sinds de Amerikaansche bootleg-whisky en het is toch gewoon die nieuwe whisky, die ze tegenwoordig hier verkopen." (Daily Mail, Londen)

"D'r zijn maar drie biefstukken vanavond, meneer, dus moet iedereen meedoen aan den stoelendans." (Evening News, Londen)

"Ik zal even gaan kijken of de luitenant thuis is." (New Yorker)

De oorlog in karikatuur

(Daily Express, Londen)

"Leg nog eens zoo'n gouden ei, mooie zwaan!"

(Daily Herald, Londen)

"'t Is in orde, sergeant, na de oefening ga ik direct naar huis om in mijn tuintje te werken." (Daily Herald, Londen)

ONBESTELBARE BRIEVEN VOOR NEDERLANDERS IN ENGELAND

Is hier iets voor U bij?

Bij het INFORMATIE BUREAU van het Nederlandsche Rode Kruis te Londen, kamer 205 Stratton House, Stratton Street, W.1, zijn uit Nederland, Indië en elders een aantal brieven aangekomen voor Nederlanders die mogelijk in Engeland zijn en antwoorden voor Engelsen die verhuisd zijn.

Deze brieven zijn echter onbestelbaar, daar geen adressen of geen volledige adressen beschikbaar zijn.

Hieronder nemen wij, op verzoek van het Informatie Bureau van het Nederlandsche Rode Kruis de initialen op van geadresseerden en afzenders.

Voor de volgende personen zijn dus brieven aanwezig op Kamer 205 Stratton House, Stratton Street, W.1:

Voor Van
Den Heer en Mevr. A. G. A. (voorheen 15 Moorfield, Newcastle, 2)
Kees A. .... G. F. S. uit Amersfoort
L. B. .... Ir. R. S. H. uit Noorkoping, Zweden, informeert naar hem
H. B. .... E. B. S. uit Den Haag
H. B. .... E. B. S. uit Den Haag
Leendert Gijbert van den B. .... Kniertje F. uit Scheveningen
G. L. van B. .... Informatie Bureau v/h Nederlandsche Rode Kruis, Den Haag
Harm B. (geb. Groningen) .... F. v. d. S. invasie in Vlissingen
Richard de B. .... W. van H. D.
W. v. d. B. .... N. v. d. B. uit Nijmegen en Beekbergen
J. H. B. .... W. B. M. uit Haarlem
Mevrouw Jutta B. (voorheen te Cardiff)
Max L. uit Arnhem, nu verhuisd in Utrecht
Lambertus B. .... Jannetje Pietertje B. tegenwoordige woonplaats: Maassluis
Nelly Aldegonda C. .... Marcel van L. uit Antwerpen. Bericht af te halen bij Red Cross Message Bureau, 35, Alhambra House, 29, Charing Cross Road, London, W.C.2
Mei. Gertrude C. (voorheen Queen's Terrace, Sussex Road, Portsmouth)
Henry de S. (voorheen Falkmouth) .... W. F. H. uit Vlissingen
Mei. D. M. van D. .... Mevr. E. van D. H. uit Rotterdam
Herman van B. (voorheen The Elms, near Ledsham) .... Mevrouw L. M. K. uit La Habra, California
Edgar en Nellie F. .... E. W. J. uit Den Haag
Percy G. (voorheen 7, King's Cross Road, W.C.2, daarna naar Harrogate) .... M. V. G. uit Forest, Brabant, België
Jan Cornelis H. (geb. 22-4-1907)
Mevrouw J. C. H. La B. uit Delft
Th. de J. .... N. de J. uit Zeist
Anthony Philippus Hendrik K. (geb. Den Haag 31-3-1919) .... Informatie Bureau v/h Nederlandsche Rode Kruis, Den Haag
G. K. (voorheen 66, Eldon Road, Winton-Bournemouth) .... Mevrouw S. Hubertus Josephus K. .... Fam. J. K. uit Maastricht. C. J. H. E. K. uit Maastricht
Den Heer K. (wiskunde, leeraar, H. B. S.)
Den Heer O. uit Hounslow, Middlesex
O. L. .... J. K. uit Almelo
Joseph Arnold Benjamin L. .... Nora L. en Mevr. Wed. E. L. uit Amsterdam
Jurrien D. (geb. 15-10-1918 te Arnhem)
N. C. L. uit Batavia, C., N. O. I.

Jan L. (voorheen Scheveningen)
Philip S. W. uit Bromley South, Kent
Nout M. de H. .... A. G. uit Amsterdam
Johannes Jos. van N. .... Belgische Rode Kruis te Brussel
F. P. (voorheen te Liverpool)
Ladislav B. uit Amsterdam
Bernardus Gerardus R. .... Pieterella
Cornelia R. uit Rotterdam
Eduard R. .... Albert R. uit Amersfoort
Bran R. (voorheen te Rotterdam)
Hank J. uit Rotterdam informeert via Meij. L. Nevue te Cincinnati, Ohio, U.S.A.

Nathan S. (geb. 8-1-1893) (voorheen te Brussel) .... Belgian Red Cross, Brussel
Miss Julietta S. (voorheen 24 Princes House, London, W.11)
Louise H. uit Amsterdam
Simon P. S. .... Jacobus J. S. uit Huisduinen
Jan S. (oud: 20 jaar) .... Zijn ouders in Eindhoven informeren naar hem via den heer Twitney in Manchester
Jhr. F. W. van S. (voorheen te Haarlem)
Meij. Domergue in Brighton
Theodore Ludwig Anton S. (geb. 28-12-1922) (voorheen te Den Haag) .... Miss J. D. J. uit Harrow, Mddx.
Meile S. .... Den Heer S. uit Overschie
R. P. S. .... Consulaat Generaal der Nederlanden, New York City

Jan Willem R. (geb. Januari, 1917 te Maarsen) .... Dr. Rieter R. uit Den Haag
Jacobus Marinus Albertus R. (geb. 22-5-1907 te Den Haag)
Soesman P. (voorheen Dorset St. 34, London) .... I. P. uit Heemstede
Jacob Augustus S. (voorheen te Delfzijl)
Kapitein H. S. (broeder), die in Engeland is, informeert
Hans Hermann B. .... Dora B. uit Hilversum
Hans B. .... Bertha B. uit Den Haag
Gerrit B. .... Mevr. Aleida Klazina B.-B. uit Enschede, Overijssel

Ir. P. J. F. van B. .... Mevr. S. H. A. van B. van E. uit Den Haag
Jac. C. Jr. .... H. C. uit Amsterdam (W)
Mevr. L. C. en zoon (geb. op 2-7-1892)
Zijn naar Indië gegaan in zomer 1940, maar in zomer 1941 werd van betrouwbare zijde vernomen, dat zij in "Hotel Hargrave" te New York waren .... Ben K. uit Alkmaar

Aron van D. (geb. te Groningen op 19/11/69)
Pauline L. van D. uit Den Haag
Rudolf D. (voorheen Eymard House, Leicester)
P. J. D. uit Nijmegen

Jacob van D. (geb. 11-8-1928)
Informatie Bureau v/h Nederlandsche Rode Kruis, Den Haag
Den Heer D. (voorheen Samaritan, Simla, N.O.I.)
Mevrouw D. uit Rotterdam

Willem G. (geb. 3 Januari 1904 te Egmond a/Zee)
Raad van Arbeid, Haarlem
Georg H. .... Frida A. uit Eindhoven
Hein H. .... Jose van den B. uit Ste'n, Limburg

Marie H. .... Jacob A. uit Hilversum
C. H. .... Commandant, Rode Kruis, Little Lyrie
Johannes Levinus Pieter H.
Pieter Adrianus H. uit Soestdijk
P. J. .... Elisabeth J. van H. uit Rotterdam

Leendert J. .... Guurtje J. Z. uit Ijmuiden-Oost.
H. J. K. .... Fam. J. K. uit Maastricht
Gerrit K. (oud: 37 jaar)
Bari de J. uit Enkhuizen

Hugo K. (geb. 13-2-1918) (voorheen Klatteweg, Den Haag)
Vice-Consul der Nederlanden te Lausanne en Informatie v/h Nederl. Rode Kruis, te Den Haag
Marten K. .... Frederika K.-V. uit Schiermonnikoog

Jan van L. (oud: 19 jaar) .... Informatie Bureau v/h Nederlandsche Rode Kruis, Den Haag

Radio-uitzendingen in de Nederlandsche taal

Radio Oranje

8.30-8.45 uur (Engelsche zomertijd)
op 1500 en 373 meter en op:
G.S.A. op 49.59 meter.
G.R.N. op 48.53 meter.
G.R.J. op 41.96 meter.
G.S.W. op 41.49 meter.
G.R.X. op 30.96 meter.

19.45-20.00 uur (Engelsche zomertijd)
op 373, 285 en 261 meter, 1500 meter en op:
G.S.A. op 49.59 meter.
G.R.N. op 48.53 meter.
G.S.W. op 41.49 meter.
G.R.X. op 30.96 meter.

Radio-Omroep voor Nederlandsche Zeevaarders "De Brandaris"

10.45-11.00 (Engelsche zomertijd)
zijnde, 9.45 tot 10 uur G.M.T.
op 373 meter, op: 1500 meter en op:
G.S.A. op 49.59 meter.
G.S.E. op 25.29 meter.

Wruil, Boston, S.A.

19.15-19.30 G.M.T. Golfengten 19.5 en 25 meter.

Radio-België in het Vlaamsch (op de oneven dagen van de maand, behalve 's Zondags).

8.00-8.15 uur (Engelsche zomertijd)
op 373 meter en op 261, 285, 1500 en op:
G.S.A. op 49.59 meter.
G.R.N. op 48.53 meter.
G.R.J. op 41.96 meter.
G.S.W. op 41.49 meter.
G.R.X. op 30.96 meter.

20.00-20.15 uur (Engelsche zomertijd)
op 373, 285, en 261 meter, 1500 meter en op:
G.S.A. op 49.59 meter.
G.R.N. op 48.53 meter.
G.S.W. op 41.49 meter.
G.R.T. op 41.96 meter.

Deze programma's worden voor luisteraars in Afrika nog uitgezonden op:
G.R.U. in den 31 meter band.
G.S.N. in den 25 meter band

B.B.C. Nieuws voor Europa

12.45-13.00 (Engelsche zomertijd) op 1500 meter, op 373 meter, en op:
G.S.A. op 49.59 meter.
G.S.W. op 41.49 meter.
G.S.X. op 30.96 meter.
G.S.E. op 25.29 meter.
G.S.N. op 25.38 meter.

18.00-18.15 uur (Engelsche zomertijd) op 373 meter, en op:
G.S.A. op 49.59 meter.
G.R.X. op 30.96 meter.
G.S.E. op 25.29 meter.
G.S.W. op 41.49 meter.

22.50-23.00 (Engelsche zomertijd) op 373 en op 285 meter en op:
G.S.A. op 49.59 meter.
G.S.W. op 41.49 meter.

B.B.C. Nieuws voor Zuid- en Midden-Afrika

12.45-13.00 uur (Engelsche zomertijd) G.R.Z. op 13.86 meter.

B.B.C. Nieuws voor Nederlandsch Oost-Indië

12.45-13.00 uur (Engelsche zomertijd) op G.S.G. op 16.86 meter

METAL CONTAINERS

ALL ENQUIRIES TO METAL CONTAINERS LIMITED, SEYMOUR HOUSE, PALL MALL, LONDON
WORKS: NORTH OF ENGLAND AND SCOTLAND. ASSOCIATED COMPANIES OVER SEAS

ERDMANN AND SIELCKEN

Batavia, Soerabaja en
Semarang (Java)

★
Exporteurs
van suiker, rubber, kapok,
peper, en andere producten

★
Directeuren
van goud- en zilver-mijnbe-
drijven en van de N.V. Tegelsch
Pruwenveer (sleeptboot en
transport bedrijf).

Agenten te Londen:
A. J. FULLER & CO.
14 Fenchurch Street, E.C.3

Agenten te New York:
**M. S. KATTENHORN
& CO., INC.**
80 Wall Street, New York City

**KANTOREN TE
HONGKONG EN SJANGHAI**

GLENBOIG Durax
Allen LOWOOD
AMBERLITE
Davison SINTEX
SAXPYRE Meltham
WHITE CARR

Een industrie voor
vuurvaste materialen
in een enkele
organisatie

Rotaline
SUPERMAG
ADAMANTINE
PLASTIC K-N
Castlecary

**GENERAL
REFRACTORIES LTD.**
Genefax House, Sheffield, 10

NEDERLANDERTJES

KLEINE ADVERTENTIES

Teneinde Nederlanders in staat te stellen werk te vinden, hun werkkring uit te breiden of anderen Nederlanders een positie aan te bieden, kunnen in deze rubriek aankondigingen van diversen aard tegen een gereduceerd tarief van 1 shilling per 6 woorden worden opgenomen. Het verschuldigde moet bij vooruitbetaling worden voldaan.

Deze "Nederlandertjes" moeten uiterlijk Dinsdagmorgen 9 uur in ons bezit zijn om in het daaropvolgend nummer te kunnen worden opgenomen.

BEJAARDE DAME, Chislehurst, vraagt beschaafde hulp, van middelbaren leeftijd, alle huishoudelijke bezigheden, gemakkelijke kleine flat. Vriendelijk tehuis. Brieven onder No. 450 van dit blad.

REQUIRED, Mother's Help in small family, Stanmore, Dutch or Norwegian girl preferred. Comfortable home. Live in. Mistress of Dutch birth. Write: Mrs. Bailey, "Treetops," 52, Belmont Lane, Stanmore, Middlesex.

YOUNG LADY wants to meet Hollanders for Dutch conversation. Write to Box No. 451, Vrij Nederland.

GEVRAAGD, zoo mogelijk voor directe indiensttreding, hulp in de huishouding in Engelsch gezin van twee personen. Goed kunnende koken. Safe area. Brieven aan: Mrs. M. L. van Bergen, "Northlands," New Road, Porthcawl, Glamorgan (S. Wales).

MRS. BROMET, 51, Gunnersbury Court, W.3, gives postal and private tuition in Dutch and English, £3 3s. for 12 lessons. Payable in advance. Write to above address or 'phone ACO 4714, Mondays, Wednesdays, or Thursdays, before 12 a.m.

TWO FRIENDS, one as cook, for small country inn, safe area. Write: Green Dragon, Sambourne, Redditch.

NEDERLANDER zeer algemeen ontwikkeld en administratief bekwaam, vooraanstaande plaats in zakenleven ingenomen hebbende zoekt passende betrekking. Brieven onder No. 452 van dit blad.

TER OVERNAME gevraagd door den zoon van den schrijver, het boek: dr. H. Polak, "Het Kleine Land met zijn groote schoonheid." Brieven met condities onder No. 453 van dit blad.

TO LET, beautiful furnished house, situated in Surbiton, Surrey. 4 mins. railway station, 20 mins. Waterloo. Terms, £2 10s. per week. Enquiries: P. Dekker, 37, Arundel Road, Kingston Hill, Surrey. 'Phone: Kingston 0208.

HEEFT MEN voor de redactie van Vrij Nederland te koop of te leen gedurende den tijd van den oorlog allerlei van die boekjes om na te slaan: Pyttersens Almanak, Aardrijkskundig woordenboek, Spreuken en Zegswijzen, Gevleugelde Woorden, enz. enz.? Alles van dien aard is zeer welkom.

HOLLANDSCHE DAME, vrouw van Engelsche ambtenaar, die overzee is gestationeerd zoekt gezelschap om bij haar in te wonen. Condities nader over een te komen. Laming-Cranleigh, The Drive, Rickmansworth. Tel. 2878.

Wat de

BOEKENAFDEELING

van The Netherland Publishing Co. voorradig heeft:

1.—**JE MAINTIENDRAI**, een jaar Nazi-tyrannie in Nederland, door L. de Jong. 400 pagina's, rijk geïllustreerd met foto's en documenten uit het bezette gebied. Prijs 10sh. 6d.; per post thuisgestuurd 11sh.

2.—**DE OVERWELDIGING VAN NEDERLAND** door Z. Exc. Minister Dr. E. N. Van Kleffens, 5sh. thuisgestuurd.

3.—**SERIE VRIJ-NEDERLAND-GRAMMOFOONPLATEN** van de Militaire Kapel en de cabaret-band van de Koninklijke Nederlandsche Brigade. Prijs van de nummers MG1, MG2, MG3 en MG4 (10-inch platen), 3sh. 4d., verhoogd met 8d. purchase-tax. Prijs van de MGX1 (12-inch plaat), 4 shilling, verhoogd met 10d. purchase-tax, afgehaald van onze bureaux. Toezending per post is mogelijk mits 2 shilling voor porti wordt bijgevoegd.

4.—**LITHOGRAPHIE** van H.M. Koningin Wilhelmina door Cor Visser. Prijs £1 1sh. 0d.

5.—**VRIJ-NEDERLAND-AGENDA** voor het jaar 1942, met acht pagina's Nederlandschen tekst. Onder andere drie pagina's foto's van de Koninklijke Familie, twee pagina's van de belangrijkste Nederlandsche adressen in Londen en een pagina met de verjaardagen van de leden van het Koninklijke Huis. Prijs 5 shilling; per post 5sh. 3d.

6.—**EEN BAND VOOR HET EERSTE OF TWEEDE HALFJAAR** van Vrij Nederland, fraaie uitvoering. Prijs 5sh.; per post 5sh. 6d.; overzee 7sh. 6d. **EEN COMPLETE BAND VAN HET TWEEDE HALFJAAR** (incl. de 26 nummers) £1 2sh. 6d.

7.—**EEN FOTO VAN PRINSES JULIANA MET HAAR KINDEREN**,

twee formaten, nl. 6½/8-inch 2sh. en 10/12-inch 4sh. 6d., per post 2sh. 3d. en 4sh. 9d.

8.—**EEN SERIE VRIJ NEDERLAND BOEKJES** over vraagstukken van den dag, nl. De oorzaken van den Oorlog, Mein Kampf (Hitler's Zelfbekentenissen), Nationaal Socialisme en Christendom, Duitschlands Nieuwe Orde. Deze geheele serie (4 boekjes) kost slechts 2sh. (2sh. 4d. per post thuisgestuurd).

9.—**EEN SERIE PRENTBRIEFKAARTEN**, Foto's van H.M. Koningin Wilhelmina, H.K.H. Prinses Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard, alsmede foto's van leger, vloot en luchtmacht. 1sh. 6d. serie van 6 stuks, per post thuisgestuurd.

10.—**EEN BOEKJE MET 60 GEPERFOREERDE ORANJE SLUITZEGELS**, Nederland zal herrijzen. 2sh. per post thuisgestuurd.

11.—**HOLLAND AND THE WAR**, een Engelsch oordeel over Nederland 4d.; per post 6d.

12.—**HOLLANDS HELICON** Keur van Nederlandsche en Vlaamsche gedichten sinds 1900. 160 pg. Verzameld door Dr. W. Loeb. Prijs 6sh. Per post thuisgestuurd 6sh. 6d.

13.—**J. PRICK VAN WELY, ENG.-NED. EN NED.-ENG. WOORDENBOEK**. 671 bladz.; prijs 15sh.; per post 15sh. 7d.

14.—**VAN GOOR'S MINIATUUR ENGELSCHE WOORDENBOEK**: Engelsch-Nederlandsch, Nederlandsch-Engelsch. 2sh. 6d.; per post 2sh. 9d.

BESTELT NU

FAMILIEBERICHTEN

Teneinde Nederlanders in staat te stellen familie en vrienden op de hoogte te houden van mededeelingen uit den familiekring, kunnen in deze rubriek aankondigingen van diversen aard tegen een gereduceerd tarief van 1 shilling per 6 woorden worden opgenomen. Het verschuldigde moet bij vooruitbetaling worden voldaan.

Deze "Familieberichten" moeten uiterlijk Dinsdagmorgen 9 uur in ons bezit zijn om in het daaropvolgend nummer te kunnen worden opgenomen.

Verloofd: June Tilston Roberts en J. H. C. Vermeer, Luit. t-z. 2e Kl. K.M.R. South View - Heshall Hills. 1 Maart 1942.

C. M. de JAGER, Luit. t. zee 2e kl. K.M.R.O.V. en JOYCE A. RIGBY hebben de eer hierbij kennis te geven van hun voorgenomen huwelijk, waarvan de voltrekking zal plaats vinden op Zaterdag 4 April a.s. te 3 uur in de St. James Church te Paisley (Scotland). Receptie van 4 tot 5 uur n.m. ten huize van de bruid, 19 Mansion House Road, Paisley.

Met groote droefheid berichten wij het overlijden van onzen zoo zeer geliefden Vader - Behuwd - en Grootvader den Heer T. GROENMAN op 23 Jan. j.l. te Amsterdam. E. Wolf - Groenman. A. D. Wolf en kinderen. Harrogate, 27 Swan Road. 5 Maart 1942.

Wilt u een auto kopen?

THE CAR MART LTD., een van de oudste organisaties in de Britsche auto-industrie, staat tot uw beschikking. Wij bieden u een keus voor elke beurs.

Schrijft of telefoneert:

CarMart

320 Euston Road, London, N.W.1.
Tel.: EUSton 1212.

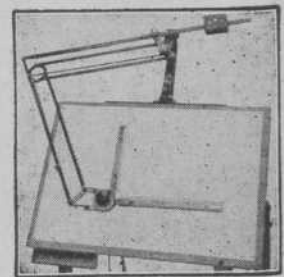
146 Park Lane, London, W.1.
Tel.: GROsvenor 3434

Steunt de geallieerde zaak door uitsluitend te schrijven met

PERRY & CO., Ltd., London & Birmingham

"MAVITTA"

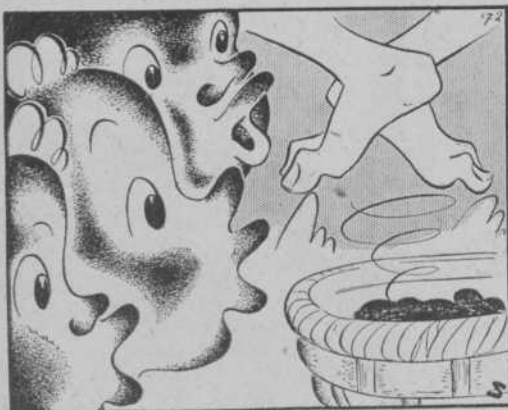

Teeken apparaten

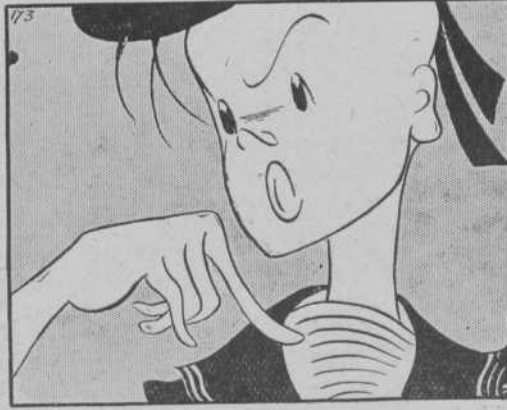
MODELLEN
VOOR ALLE BEHOEFTEEN
100% Engelsch fabrikaat

★
THE MAVITTA DRAFTING MACHINES, LTD.
Anchor Works, Park Road,
ASTON, BIRMINGHAM 6, England

DE AVONTUREN VAN BANGERD EN FLINKERD

Flinkerd nam daarop zijn mandje met aarde En ging er op zitten. De wilden ontwaarden Hoe Flinkerd, als door geheimzinnige hand, Dalijk de lucht in ging boven de mand. Hoe ze ook keken, slechts lucht was er onder. Dus riepen de wilden: "Nee maar, dat 's een wonder!" Die man is een godheid en moet dus aanbeden. Wij zullen gaan knielen." En dat 's wat ze deden.

En Flinkerd die sprak toen: "Mijn hooggeachte Wilden. Ik word hier regeering. Zij het dan een milde. Niemand zij verder nog hier kannibaal. Er komt overvloed; de staat wordt ideaal. Arbeid voor allen. Elkeen is gelijk. Niemand is arm en geen mensch wordt te rijk. Iedereen gaat, tot zijn achttiende jaar, Steeds maar naar school." Dat vond men eerst wel naar.

Daar Flinkerd maar steeds op zijn mandje bleef zweven, Moesten de wilden zijn zin hem wel geven. Ze lieten zich dus door de geleerde heeren, Voor arbeid en onderwijs organiseren. Ze bouwden aan wegen, en stichtten er scholen. Ze timmerden huizen inplaats van hun hollen. Ze werkten heel hard, elk haast evenveel. En ook van het eten kreeg elkeen zijn deel. (De volgende week: Algemeene tevredenheid)

50. Het mandje

LBU 82D-858A-95

geiten in de stad....

doch in den vorm van marokkoleer, het zachte, sterke en decoratieve leer, dat wordt gemaakt van geitevellen, gelooïd met aftreksel van den Arabischen „Sumac” struik. Reeds vele jaren komt het grootste deel dezer vellen niet meer uit Marokko, doch van de markten in Timbuktoe en Kano, de Niger af naar de Westkust van Afrika en wordt vandaar naar de overzeesche markten verscheept. Deze handel in geitevellen is een onderdeel van het uitgebreide en veelzijdige bedrijf, dat in geheel Afrika wordt uitgeoefend door met Lever Brothers & Unilever geassocieerde maatschappijen. Het voornaamste bedrijf, het koopen van grondstoffen voor de zeep- en de margarine industrie, brengt allerlei andere takken van internationaal

ruilverkeer met zich, waarvan deze handel in marokijnsch leder een interessant voorbeeld is. De United Africa Company houdt zich niet alleen bezig met het koopen van het leer in de binnenlanden, maar verzorgt het geheele transport naar de kust met dragers, kameelen en rivierbooten zoowel als de verscheping overzee per vrachtboot. Dit is een kleurrijk facet van een onderneming die, overal ter wereld bij het uitoefenen van haar bedrijf, zoowel het welzijn van de producenten der grondstoffen als de belangen van de consumenten zorgvuldig in het oog houdt.

LEVER BROTHERS & UNILEVER
—in dienst van de volkeren der aarde

Prestige van een Officier

BURBERRYS heeft alles wat een officier noodig heeft: regenjassen, overjassen, uniformen, ondergoed, overhemden, dassen en alle andere uitrustingsstukken van distinctieven af tot waterdichte laarzen toe.

Een welverzorgd uiterlijk is een essentiële vereischte voor het prestige van een officier. Uitrustingen van BURBERRYS paren snit aan kwaliteit, en zijn geschikt voor elk klimaat.

VOLLEDIGE BIJZONDERHEDEN . . .

Het Burberry Services Booklet (rijke geïllustreerd) met prijsopgave wordt op verzoek toegonden. Tel.: WHIttehall 3343 (Telegramadres: Burberry, Lesquare, London)

Op den grond zoowel als in de lucht moet de vlieger-officier met zijn kleding rekenen op temperatuursverschillen. Comfort en bescherming zijn van essentieel belang voor den strijder om alles te kunnen inzetten voor de overwinning, en BURBERRYS uitrusting is zijn beste bondgenoot.

BURBERRYS LTD.

HAYMARKET, LONDON, S.W.1

Aldershot : Basingstoke : Shrivenham : Llandrindod Wells